

**CRNOGORSKI
ELEKTRODISTRIBUTIVNI SISTEM
doo, Podgorica**

Finansijski iskazi za 2020. godinu
u skladu sa računovodstvenim propisima
Crne Gore

i

Izvještaj nezavisnog revizora

SADRŽAJ

	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1-3
FINANSIJSKI ISKAZI	
Iskaz o ukupnom rezultatu (Bilans uspjeha)	4-5
Iskaz o finansijskoj poziciji (Bilans stanja)	6
Iskaz o promjenama na kapitalu	7
Iskaz o novčanim tokovima	8
Napomene uz finansijske iskaze	9-51
IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA	

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Vlasnicima Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o., Podgorica

Izvještaj o finansijskim iskazima

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza Društva Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o., Podgorica (u daljem tekstu "Društvo"), koji obuhvataju iskaz o finansijskoj poziciji (u daljem tekstu: bilans stanja) na dan 31. decembra 2020. godine i iskaz o ukupnom rezultatu (u daljem tekstu: bilans uspjeha), iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o novčanim tokovima za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomene uz finansijske iskaze koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, osim za efekte pitanja navedenog u odeljku *Osnova za mišljenje sa rezervom* našeg izvještaja, priloženi finansijski iskazi prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Društva na dan 31. decembra 2020. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori i računovodstvenim politikama objelodanim u Napomeni 3. uz finansijske iskaze.

Osnova za mišljenje sa rezervom

Kao što je objelodanjeno u Napomeni 18. uz finansijske iskaze, na dan 31. decembra 2020. godine, nekretnine, postrojenja i oprema iskazani po neto sadašnjoj vrijednosti od EUR 344,827,971 (31. decembar 2019. godine: EUR 331,872,260) uključuju sredstva ukupne neto sadašnje vrijednosti od EUR 9,671,585 (31. decembar 2019. godine: EUR 9,585,538) bez odgovarajuće dokumentacije o vlasništvu. Shodno tome, nijesmo bili u mogućnosti da utvrdimo da li bi određene korekcije bile neophodne u vezi sa stanjem navedenih sredstava na dan 31. decembra 2020. godine, i na dan 31. decembra 2019. godine, kao i povezanih pozicija u iskazu o ukupnom rezultatu, iskazu o promjenama na kapitalu i iskazu o tokovima gotovine za godinu završenu na taj dan.

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji ("Službeni list Crne Gore", br. 001/17) i Međunarodnim standardima revizije (MSR). Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku našeg izvještaja *Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih iskaza*. Mi smo nezavisni u odnosu na Društvo u skladu sa *Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe* Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe ("IESBA Kodeks") i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih iskaza u Crnoj Gori, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da nam pruže osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Skretanje pažnje

Skrećemo pažnju na Napomenu 37. uz finansijske iskaze u okviru koje je objelodanjeno da je Društvo podnijelo zahtjev Centralnom registru privrednih subjekata (CRPS) za registraciju povećanja kapitala Društva po kojem je CRPS dana 26. maja 2020. godine izdao rješenje broj 296816-1-20, kojim se odbija zahtjev Društva za povećanje kapitala. CRPS je nakon razmatranja prigovora od strane Društva donio rješenje broj 5-0766918/015 od 17. februara 2021. godine, a koje se odnosi na promjenu statuta Društva. U odnosu na prethodni statut, promjena je vezana za dokapitalizaciju: novčanog uloga u Društvo od EUR 379,631 i nenovčanog uloga od EUR 4,155,560. Nakon registrovane promjene utvrđen je osnovni kapital na iznos od EUR 288,712,903, a obaveze koje se konvertuju u kapital (Napomena 29) se smanjuju za iznos od EUR 4,522,043 i da sredstva bez odgovarajuće dokumentacije o vlasništvu se smanjuju za iznos od EUR 4,155,560 i sada iznose EUR 5,516,025. Naše mišljenje ne sadrži rezervu po ovom pitanju.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Vlasnicima Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o., Podgorica

Izveštaj o finansijskim iskazima (Nastavak)

Odgovornosti rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih finansijskih iskaza u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori, zasnovanim na Zakonu o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 52/2016), kao i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih iskaza koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih iskaza, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Društva da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na nastavak poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Društvo ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadzor nad procesom finansijskog izvještavanja Društva.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih iskaza

Naš cilj je sticanje uvjeravanja u razumnoj mjeri o tome da finansijski iskazi, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške, i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjeravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajan pogrešan iskaz ako takav iskaz postoji. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ukoliko se može u razumnoj mjeri očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih iskaza.

Kao dio revizije u skladu sa Međunarodnim standardima revizije mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i zadržavamo profesionalni skepticizam tokom obavljanja revizije.

Mi takođe:

- Identifikujemo i procjenjujemo rizike od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim iskazima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške, osmišljavamo i obavljamo revizijske postupke koji su prikladni za te rizike, i pribavljamo dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat kriminalne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što kriminalna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Društva.
- Vršimo procjenu adekvatnosti primijenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Vlasnicima Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o., Podgorica

Izveštaj o finansijskim iskazima (Nastavak)

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih iskaza (Nastavak)

- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i da li, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Društva da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u našem izvještaju revizora skrenemo pažnju na odgovarajuća objelodanjivanja u finansijskim iskazima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da Društvo prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo ocjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih iskaza, uključujući i objelodanjivanja, kao i da li su u finansijskim iskazima prikazane osnovne poslovne promjene i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vrijeme revizije i značajne revizijske nalaze, uključujući i značajne nedostatke u internim kontrolama koje smo identifikovali tokom naše revizije .

Izveštaj o drugim zakonskim i regulatornim zahtjevima

Rukovodstvo Društva je odgovorno za sastavljanje i tačnost priloženog godišnjeg Izvještaja menadžmenta u skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu. U skladu sa Zakonom o reviziji, naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o usklađenosti godišnjeg Izvještaja menadžmenta Društva za 2020. godinu sa finansijskim iskazima za tu poslovnu godinu koji su bili predmet revizije. Naši postupci u tom pogledu su bili ograničeni samo na ocjenu usaglašenosti finansijskih informacija sadržanih u godišnjem Izvještaju menadžmenta sa revidiranim finansijskim iskazima.

Po našem mišljenju, finansijske informacije objelodanjene u godišnjem Izvještaju menadžmenta Društva za 2020. godinu usklađene su, po svim materijalno značajnim pitanjima, sa finansijskim iskazima Društva za 2020. godinu koji su bili predmet revizije i sastavljen je u skladu sa Zakonom o računovodstvu.

Podgorica, 24. mart 2021. godine

Milovan Popović
Ovlašćeni revizor

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU (BILANS USPJEHA)
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2020. godine
U EUR

	Napomena	01.01.- 31.12.2020	01.01.- 31.12.2019
1. Prihodi od prodaje - neto prihod	6	93,566,606	99,667,430
2. Ostali prihodi iz poslovanja		6,066,999	2,954,975
a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	7A	877,503	807,153
b) Ostali prihodi iz poslovanja	7B	5,189,496	2,073,551
c) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine	7C	-	74,272
5. TROŠKOVI IZ POSLOVANJA		(69,964,599)	(73,860,933)
Nabavna vrijednost prodate robe I troškovi materijala	8	(22,429,692)	(26,808,379)
Ostali troškovi poslovanja (amortizacija, rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	9	(47,534,907)	(47,052,553)
6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi		(25,452,146)	(25,095,711)
a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	10A	(15,108,512)	(15,035,614)
b) Troškovi poreza i doprinosa	10B	(10,343,634)	(10,060,097)
1/ Troškovi poreza		(2,350,815)	(2,406,541)
2/ Troškovi doprinosa za penzije		(4,901,145)	(4,571,856)
3/ Troškovi doprinosa		(3,091,674)	(3,081,700)
7. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske)		(34,972)	-
b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtne imovine (osim finansijske)	11	(34,972)	-
8. Ostali rashodi iz poslovanja	12	(3,328,883)	(1,189,132)
POSLOVNI REZULTAT		853,006	2,476,629
10. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite)		571,028	470,653
c) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica	13A	571,028	470,653
11. Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite		2,786	5,461
c) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica	13B	2,786	5,461
12. Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine		(517,419)	(103,773)
a) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	14A	-	113,109
b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	14B	(517,419)	(216,882)

CRNOGORSKI ELEKTRODISTRIBUTIVNI SISTEM DOO, PODGORICA

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU (BILANS USPJEHA)
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2020. godine
U EUR

13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite		(297,477)	(385,883)
a) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	15A	(143,424)	(167,949)
c) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima	15B	(154,053)	(217,935)
FINANSIJSKI REZULTAT		(241,081)	(13,542)
REZULTAT IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA		611,925	2,463,087
14. PORESKI RASHOD PERIODA		157,600	132,785
Tekući porez na dobit	16	-	-
Odloženi poreski prihodi ili rashodi	16	157,600	132,785
15. DOBITAK ILI GUBITAK NAKON OPOREZVANJA		769,525	2,595,873
BRUTO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA POVEZANIH SA KAPITALOM		729,529	17,801
Promjene aktuarskih dobitaka i gubitaka po osnovu planova definisanih naknada aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada		729,529	17,801
ODLOŽENI PORESKI RASHODI ILI PRIHODI PERIODA U VEZI SA DRUGIM STAVKAMA REZULTATA POVEZANIM SA KAPITALOM		-	-
NETO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA POVEZANIH SA KAPITALOM		729,529	17,801
NETO SVEOBUHVAJNI REZULTAT		1,499,054	2,613,674

Napomene na stranama od 9 do 51
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

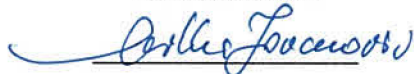
Priloženi finansijski iskazi su odobreni za izdavanje od strane Izvršnog direktora Društva na dan 11.03.2020. godine i potpisani su u ime rukovodstva Društva od strane:

Lice odgovorno za
sastavljanje finansijskih
iskaza

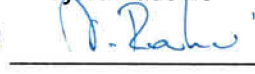
Rukovodilac Sektora
za ekonomske
poslove

Izvršni direktor

Milka Jovanović

Vjera Radović

Zoran Đukanović

CRNOGORSKI ELEKTRODISTRIBUTIVNI SISTEM DOO, PODGORICA

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI (BILANS STANJA)

Na dan 31. decembra 2020. godine

U EUR

AKTIVA	Napomena	31.12.2020	31.12.2019
STALNA IMOVINA		346,815,861	333,770,537
Nematerijalna ulaganja	17	1,294,735	1,230,112
Nekretnine, postrojenja i oprema	18	344,827,971	331,872,260
Dugoročni Finansijski Plasmani I Dugoročna Potraživanja	20	693,155	668,165
ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA		197,539	178,330
OBRTNA SREDSTVA		76,651,166	100,170,778
Zalihe	21	9,202,034	11,821,494
Potraživanja	22	16,275,299	28,365,663
Kratkoročni finansijski plasmani	23	40,700,000	47,200,000
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	24	9,562,097	11,655,221
Stalna sredstva namjenjena prodaji i sredstva poslovanja koje je obustavljeno	19	911,736	1,128,400
AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	25	233,326	240,972
UKUPNA AKTIVA		423,897,892	434,360,617
PASIVA			
KAPITAL		328,886,121	332,225,435
Kapital	26	284,177,711	284,177,711
Zakonske rezerve		-	(161,632)
Pozitivne revalorizacione rezerve		43,401,595	42,921,685
Nerasporedjena dobit		1,306,814	5,287,671
Gubitak ranijih godina		-	-
DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE		43,930,923	50,816,075
Dugoročna rezervisanja	27	7,599,005	10,721,914
Dugoročni krediti	28	26,033,744	29,983,952
Ostale dugoročne obaveze	29	10,298,175	10,110,209
Odložene poreske obaveze		5,446,728	5,585,119
KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE		1,086,635	-
KRATKOROČNE OBAVEZE		20,510,693	21,579,301
Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije	28	685,933	685,933
Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija	28	3,264,275	3,264,275
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	30A	11,104	1,111
Obaveze prema dobavljačima	30B	11,301,376	12,459,615
Obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima	30C	2,753,928	3,133,029
Ostale obaveze iz poslovanja	30D	36,175	53,898
Ostale kratkoročne obaveze	31	2,194,873	1,981,439
Poreske obaveze	32	262,728	2
PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	33	24,036,792	24,154,687
UKUPNA PASIVA		423,897,892	434,360,617

Napomene na stranama od 9 do 51 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2020. godine

U EUR

Opis	Osnovni kapital	Ostali kapital	Neplaćeni upisani kapital	Emisiona premija	Rezerve	Revalorizacione rezerve	Neraspoređena dobit	Gubitak	Otkupljene sopstvene akcije i udjeli	Ukupno
Početno stanje na dan 1.januar 2019.godine	281,920,634	-	-	-	(179,433)	43,113,932	6,952,659	(4,632,541)	-	327,175,251
Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena računovodstvenih politika	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Korigovano PS 01.01.2019 godine	281,920,634	-	-	-	(179,433)	43,113,932	6,952,659	(4,632,541)	-	327,175,251
Neto promjene u 2019. godini										
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	-	-	2,595,873	-	-	-
Povećanje osnivačkog uloga	2,257,077	-	-	-	-	-	-	-	-	2,595,873
Pokriće nepokrivenog dijela gubitka iz 2016	-	-	-	-	-	-	(4,632,541)	-	-	2,257,077
Otpis osnovnih sredstava	-	-	-	-	-	(371,680)	371,680	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	17,801	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembar 2019. godine	284,177,711	-	-	-	(161,632)	42,921,685	5,287,671	-	-	332,225,435
Početno stanje na dan 1.januar 2020.godine	284,177,711	-	-	-	(161,632)	42,921,685	5,287,671	-	-	332,225,435
Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena računovodstvenih politika	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Korigovano PS 01.01.2020 godine	284,177,711	-	-	-	(161,632)	42,921,685	5,287,671	-	-	332,225,435
Neto promjene u 2020. godini										
Rezultat tekuće godine	-	-	-	-	-	-	769,525	-	-	769,525
Otpis osnovnih sredstava i ostalo	-	-	-	-	161,632	479,911	249,618	-	-	891,161
Isplata neto dobiti matičnoj kompaniji	-	-	-	-	-	-	(4,550,000)	-	-	(4,550,000)
Isplata poreza na dobit	-	-	-	-	-	-	(450,000)	-	-	(450,000)
Stanje na dan 31. decembar 2020. godine	284,177,711	-	-	-	-	43,401,595	1,306,814	-	-	328,886,121

Napomene na stranama od 9 do 51
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2020. godine

U EUR

	2020.	2019.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Rezultat prije oporezivanja	611,925	2,463,087
Amortizacija	22,038,550	21,495,595
Promjena zaliha	2,533,165	2,601,100
Promjena potraživanja	12,333,739	(8,740,053)
Promjena obaveza prema dobavljačima	(1,524,674)	333,745
Promjena rezervisanja	(1,219,490)	(925,754)
Plaćene kamate	(151,575)	(187,695)
Porez na dobitak	-	-
Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	478,647	(1,230,629)
Promjena odloženih poreza i drugih nepomenutih aktivnosti	(779,423)	3,188,182
	34,320,863	
Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti		18,997,578
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	9,729,412	441,936
Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	2,601,738	630
Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	6,558,324	-
Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	569,350	441,306
Primljene dividende	-	-
	37,375,962	
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja		(36,145,225)
Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	37,375,962	(32,489,910)
Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	-	(3,655,315)
Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja	(27,404,440)	(35,703,289)
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	-	13,378,478
Uvećanje osnovnog kapitala	-	-
Dugoročni i kratkoročni krediti (neto prilivi)	-	13,378,478
Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	-	-
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	8,767,438	(580,618)
Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	3,762,243	(580,618)
Isplaćene dividende	5,005,195	-
Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja	(8,767,438)	12,797,860
NETO TOK GOTOVINE	(2,093,124)	(3,907,850)
GOTOVINA NA POČETKU IZVJEŠTAJNOG PERIODA	11,655,221	15,563,071
GOTOVINA NA KRAJU IZVJEŠTAJNOG PERIODA	9,562,097	11,655,221

Napomene na stranama od 9 do 51
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

1. OSNOVNE INFORMACIJE

Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o., Podgorica („Društvo“ ili „CEDIS“) osnovano je 30. juna 2016. godine od strane Elektroprivrede Crne Gore A.D., Nikšić („Osnivač“ ili „EPCG“), kada je izvršena i registracija Društva kod Centralnog registra privrednih subjekata u Podgorici pod registracionim brojem 5-0766918/ 001. EPCG je 100% vlasnik Društva.

Na osnovu Odluke Odbora Direktora Elektroprivrede Crne Gore A.D., Nikšić o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću „Crnogorski elektrodistributivni sistem“ koju je usvojila Skupština akcionara 23. juna 2016. godine, osnovan je Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o., Podgorica koji od 1. jula 2016. godine posluje kao samostalni pravni subjekat sa licencom za obavljanje poslova operatora distributivnog sistema od kada je i zvanično počeo sa radom. CEDIS u okviru jedinstvenog elektroenergetskog sistema Crne Gore obavlja djelatnost distribucije električne energije.

Shodno pomenutoj Odluci, osnivač unosi u Društvo novčani ulog u iznosu od EUR 8.500.000,00 i imovinu neophodnu za obavljanje djelatnosti u vrijednosti 269.601.754,00, odnosno formira početni kapital Društva u iznosu od EUR 278.101.754,00.

Dana 16.jula 2018.godine, Skupština Društva je donijela Odluku o povećanju osnovnog kapitala Društva u iznosu od EUR 3.818.880,46 po osnovu uplaćenih novčanih sredstava, a u skladu sa Sporazumom o regulisanju međusobnih prava i obaveza po osnovu stambenih sredstava zaključenim između EPCG AD Nikšić i CEDIS DOO Podgorica .

Registracija prve promjene kapitala kod Centralnog registra privrednih subjekata u Podgorici je izvršena pod registracionim brojem 5-0766918/005,dana 16.avgusta 2018. godine.

Dana 20.februara 2019. Godine, Skupština Društva je donijela Odluku o povećanju osnovnog kapitala Društva u iznosu od EUR 2.257.076,98 po osnovu dokapitalizacije dijela imovine u državini, koja je prenijeta Društvu, u skladu sa Odlukom o osnivanju.

Registracija druge promjene kapitala kod Centralnog registra privrednih subjekata u Podgorici je izvršena pod registracionim brojem 5-0766918/006 dana 05. aprila 2019. godine. U skladu sa članom 7 Odluke o osnivanju, Osnivač prenosi Društvu u državinu i imovinu koja nije dio osnovnog kapitala, u iznosu od 11,552,866 a koja će biti prenijeta u vlasništvo Društva kad se Osnivač upiše kao vlasnik iste. Nakon druge dokapitalizacije vrijednost osnovnog kapitala društva utvrđena je u iznosu od EUR 284.177.711.

Osnovni cilj Društva je pouzdana i kvalitetna distribucija električne energije, sa stalnim ulaganjem u mrežu i objekte u cilju bolje pouzdanosti mreže i jednakih uslova isporuke i kvaliteta električne energije za sve korisnike distributivnog sistema.

Sjedište Društva je u Podgorici, Ivana Milutinovića 12.

Na dan 31. decembra 2020. godine, Društvo je imalo 1,375 zaposlenih (31. decembra 2019. godine 1,327 zaposlenih).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza

Društvo ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu („Sl. list CG”, br. 52/2016), odnosno na osnovu Odluke o neposrednoj primjeni Međunarodnih računovodstvenih standarda („MRS“) u Crnoj Gori („Sl. list CG”, br. 69/2002). Shodno tome, Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja („MSFI“) primjenjuju se za finansijske iskaze koji obuhvataju period koji počinje sa 1. januarom 2003. godine.

Finansijski iskazi su prikazani u formatu propisanom Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica (“Sl. list CG”, br. 011/2020 od 06.03.2020) koji u pojedinim djelovima odstupaju od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to zahtjeva u skladu sa MRS 1 - „Prikazivanje finansijskih iskaza“.

Pored toga, u skladu sa Zakonom o računovodstvu, MRS i MSFI objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti prevedeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji posjeduje pravo prevoda i objavljivanja istih, odobreno od strane Međunarodne federacije računovođa (IFAC). Dakle, samo MSFI i MRS zvanično prevedeni, odobreni i objavljeni od strane Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji zvanični prevod je objavljen 31. decembra 2009. godine i obuhvata samo osnovni tekst standarda i interpretacije i ne uključuje osnove za zaključivanje, ilustrativne primjere, uputstva za primjenu, komentare, mišljenja i ostali materijal objašnjenja. Takođe, navedeni prevod ne sadrži i prevod Osnova za pripremu i prezentaciju finansijskih iskaza. Posljednji prevod MSFI objavljen je 1. januara 2013. godine.

MSFI 16. koji se odnosi na lizing, preveden je i u zvaničnoj je primjeni je u Crnoj Gori od 1. januara 2021. godine.

Shodno navedenom, a imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju finansijskih iskaza Društva, priloženi finansijski iskazi se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS.

Dana 6. marta 2020. godine u Službenom listu Crne Gore broj 11/2020 objavljen je „Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica.“ U istom Službenom listu, objavljen je i „Pravilnik o sadržini i formi finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica“.

Društvo je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivalo računovodstvene politike obrazložene u Napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Crne Gore.

2.2. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa principom istorijskog troška, osim ukoliko je u računovodstvenim politikama drugačije navedeno.

2.3. Zvanična valuta izvještavanja

Finansijski iskazi prezentovani su u evrima (EUR) - zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Društva, i sve iskazane numeričke vrijednosti predstavljene su u evrima (EUR), osim ukoliko je drugačije navedeno.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)

2.4. Uporedni podaci

Dana 6. marta 2020. godine u Službenom listu Crne Gore broj 11/2020 objavljen je novi „Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica.“ U istom Službenom listu, objavljen je i „Pravilnik o sadržini i formi finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica“. U skladu sa navedenim uporedni podaci su reklasifikovani i iskazani u propisanoj formi važećoj na dan sastavljanja ovih finansijskih iskaza.

2.5 Načelo stalnosti poslovanja

Društvo je u periodu od 1. januara do 31. decembra 2020. godine ostvarilo neto dobit u iznosu od EUR 769,525. Na dan 31. decembar 2020. godine obrtna imovina Društva je veća od njegovih kratkoročnih obaveza za EUR 56,140,473 (31. decembar 2019. godine je bila veća za: EUR 78,591,477). Rukovodstvo smatra da Društvo ima adekvatne resurse da nastavi sa poslovanjem u doglednoj budućnosti. Shodno tome, priloženi finansijski iskazi Društva su pripremljeni po načelu stalnosti poslovanja.

Efekti globalne krize uzrokovane pandemijom virusa Covid-19

Izbijanje epidemije korona virusa COVID-19 u januaru 2020. i njegovo globalno širenje po svijetu doveli su do toga da se proglasi globalna pandemija korona virusa.

Prihodi od prodaje za 2020. godinu iznosio je EUR 93,566,606, što je manje za 6% u odnosu na prihodi od prodaje od EUR 99,667,430 za 2019. godinu (Napomena 7).

Poslovanje Društva najvećim dijelom je regulisano od strane Regulatorne Agencije za Energetiku Crne Gore kroz odobravanje maksimalno dozvoljenog prihoda operatoru distributivnog sistema. Društvu su za 2020, 2021. i 2020. godinu odobreni prihodi po osnovu angažovanja distributivnog kapaciteta i dozvoljenih gubitaka u distributivnom sistemu od po EUR 82 miliona.

Neto ostvarena distributivna potrošnja u 2020. godini iznosila je 2.215 GWh dok su gubici električne energije iznosili 329 GWh ili 12,93% bruto distributivne potrošnje. Neto potrošnja u izvještajnom periodu manja je za 147 GWh u odnosu na isti period prošle godine i 190 GWh u odnosu na plan. Ovaj efekat je opredjeljujuće djelovao na manje ostvarene prihode u odnosu na plan i prošlu godinu. Ostvareni gubici u apsolutnom iznosu manji su za 27 GWh u odnosu na prošlu godinu, a u liniji planiranih. Od ukupno ostvarenih gubitaka u iznosu od 329 GWh, 215 GWh čine gubici odobreni od strane Regulatorne Agencije dok se ostatak od 114 GWh odnosi na gubitke električne energije iznad dozvoljenih.

Jedan od strateških ciljeva Društva je dovođenje nivoa distributivnih gubitaka na nivo odobren od strane Regulatorne Agencije za Energetiku kroz projekte rekonstrukcije, izgradnje i revitalizacije distributivne mreže kao i kroz završnu implementaciju AMM projekta kojom će brojilima na daljinsko očitavanje biti pokriveno preko 85% distributivnih potrošača.

Rukovodstvo Društva pažljivo prati razvoj situacije i na osnovu najboljih raspoloživih informacija do sada, rukovodstvo Društva smatra da nema potrebe da se izvrši bilo kakva korekcija u finansijskim iskazima za 2020. godinu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA**3.1. Nematerijalna ulaganja**

Nematerijalna ulaganja se vrednuju pri početnom priznavanju po nabavnoj vrijednosti. Nakon početnog priznavanja, nematerijalna ulaganja se iskazuju po fer vrijednosti, zasnovanoj na periodičnim procjenama vrijednosti, koje se vrše u skladu sa MRS, u roku koji nije kraći od tri, odnosno duži od pet godina, koje vrše nezavisni procijenitelji, umanjenoj za kasniju amortizaciju.

Povećanje knjigovodstvene vrijednosti nematerijalnih ulaganja po osnovu revalorizacije iskazuje se u okviru kapitala na računu revalorizacione rezerve. Smanjenja knjigovodstvene vrijednosti kojima se umanjuju prethodna povećanja vrijednosti istih sredstava terete direktno revalorizacione rezerve; sva ostala smanjenja terete bilans uspjeha. Povećanja knjigovodstvene vrijednosti nematerijalnih ulaganja kojima se ukidaju prethodna umanjena vrijednosti se priznaju u korist bilansa uspjeha.

Nematerijalna ulaganja se amortizuju u toku korisnog ekonomskog vijeka trajanja i procjenjuju radi obezvređenja kada god postoje indikacije da su nematerijalna ulaganja obezvrijeđena. Period amortizacije kao i metode amortizacije nematerijalnih ulaganja sa ograničenim vijekom trajanja se preispituju najmanje na kraju svake finansijske godine. Procijenjeni korisni vijek trajanja nematerijalnih ulaganja je od 3 do 5 godina.

Amortizacija nematerijalnih ulaganja se obračunava primjenom proporcionalne metode kako bi se rasporedila njihova nabavna ili revalorizovana vrijednost tokom njihovog procijenjenog vijeka trajanja.

3.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema inicijalno se iskazuju po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za naknadno akumuliranu ispravku vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjenja, ako ih ima. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove i troškove dovođenja sredstava u stanje funkcionalne pripravnosti.

Nekretnine, postrojenja i oprema se naknadno iskazuju po fer vrijednosti, zasnovanoj na periodičnim procjenama vrijednosti, koje se vrše u skladu sa MRS, u roku koji nije kraći od tri, odnosno duži od pet godina, koje vrše nezavisni procijenitelji, umanjenoj za kasniju amortizaciju.

Povećanje knjigovodstvene vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme po osnovu revalorizacije iskazuje se u okviru kapitala na računu revalorizacione rezerve. Smanjenja knjigovodstvene vrijednosti kojima se umanjuju prethodna povećanja vrijednosti istih sredstava terete direktno revalorizacione rezerve, sva ostala smanjenja terete bilans uspjeha. Povećanja knjigovodstvene vrijednosti sredstava kojima se ukidaju prethodna umanjena vrijednosti se priznaju u korist bilansa uspjeha.

Revalorizacione rezerve se prenose u neraspoređenu dobit u dva slučaja:

- 1) dok su sredstva još uvijek u upotrebi, u iznosu razlike između amortizacije zasnovane na revalorizacionoj knjigovodstvenoj vrijednosti sredstava i amortizacije zasnovane na originalnom trošku imovine i
- 2) prilikom otuđenja sredstava, u ukupnom preostalom iznosu

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, u zavisnosti od toga šta je primjenjivo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Društvo u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano utvrditi. Knjigovodstvena vrijednost zamijenjenog sredstva se isknižava. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspjeha perioda u kome su nastali.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.2. Nekretnine, postrojenja i oprema (Nastavak)**

Zemljište se ne amortizuje.

Akumulirana ispravka vrijednosti na dan procjene se eliminiše na teret bruto knjigovodstvene vrijednosti sredstva i neotpisana vrijednost se svodi na iznos revalorizovane (procijenjene) vrijednosti.

Amortizacija drugih sredstava se obračunava primjenom proporcionalne metode kako bi se rasporedila njihova nabavna ili revalorizovana vrijednost do njihove rezidualne vrijednosti tokom njihovog procijenjenog vijeka trajanja, kao što slijedi:

	Procijenjeni vijek trajanja	Stopa amortizacije (%)
Poslovne zgrade	60	1.67
Gradjevinski dio TS	60	1.67
Transformatori	36	2.78
Razvodna postrojenja	36	2.78
Dalekovodi	25-50	2-4
Kablovski vodovi	33-50	2-3.03
Optika	30	3.33
Vozila	8-20	5-12.5
Kancelarijska i pomoćna oprema	5-10	10-20
Namještaj i električni uređaji	8-10	5-12.5
Alat i mjerni instrumenti	3-15	6.67-33.33
Gradjevinski dio trafostanice	60	1.67
Mjerne garniture	10-15	6.67-10

Rezidualna vrijednost i korisni vijek upotrebe sredstva se revidiraju, i po potrebi koriguju, na datum svakog bilansa stanja.

Knjigovodstvena vrijednost sredstva svodi se odmah na njegovu nadoknadivu vrijednost ukoliko je knjigovodstvena vrijednost veća od njegove procijenjene nadoknadive vrijednosti.

Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u bilansu uspjeha u okviru „Ostalih prihoda/(rashoda)“.

3.3 Stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja

Društvo klasifikuje stalna sredstva kao sredstva namijenjena prodaji kada se njihova knjigovodstvena vrijednost može nadoknaditi prevashodno kroz prodaju, a ne daljim korišćenjem. Stalna sredstva namijenjena prodaji moraju da budu dostupna za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaje takve vrste imovine i njihova prodaja mora biti vrlo vjerovatna.

Stalna sredstva namijenjena prodaji se prikazuju u iznosu nižem od knjigovodstvene i fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje.

Društvo ne amortizuje stalna sredstva dok su ona klasifikovana kao stalna sredstva namijenjena prodaji.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.4. Umanjenje vrijednosti nefinansijskih sredstava**

Sredstva sa neograničenim korisnim vijekom upotrebe ne podliježu amortizaciji i testiraju se na obezvređenje vrijednosti jednom godišnje. Za sredstva koja podliježu amortizaciji testiranje na obezvređenje njihove vrijednosti vrši se kada događaji ili izmijenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog obezvređenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost je vrijednost veća od fer vrijednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrijednosti u upotrebi. Za svrhu procjene obezvređenja vrijednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu). Nefinansijska sredstva kod kojih je došlo do obezvrijeđenja vrijednosti se revidiraju na svaki izvještajni period zbog mogućeg ukidanja efekata obezvređenja vrijednosti.

3.5. Lizing

Određivanje da li je neki aranžman lizing ili sadrži lizing zasniva se na sadržini aranžmana na dan njegovog nastanka: da li ispunjenje aranžmana zavisi od korišćenja posebnog sredstva ili sredstava ili aranžman sadrži pravo na korišćenje tog sredstva.

Finansijski lizing po kome se Društvu suštinski prenose svi rizici i koristi povezani sa vlasništvom nad predmetom lizinga kapitalizuje se na početku lizinga po fer vrijednosti sredstava koja su predmet lizinga ili po sadašnjoj vrijednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža.

Minimalna plaćanja lizinga se dijele na finansijski trošak i smanjenje neizmirene obaveze po osnovu lizinga u cilju ostvarenja konstantne periodične kamatne stope na preostali saldo obaveza. Finansijski trošak se iskazuje u bilansu uspjeha.

Sredstva uzeta na lizing se amortizuju tokom korisnog vijeka upotrebe. Međutim, ukoliko nije sasvim izvjesno da će Društvo steći pravo vlasništva nad sredstvom do kraja trajanja lizinga, to sredstvo se u potpunosti amortizuje u periodu kraćem od trajanja lizinga ili procijenjenog vijeka trajanja sredstva.

Potraživanja i obaveze po osnovu operativnog lizinga se priznaju kao prihodi i rashodi u bilansu uspjeha tokom period trajanja lizinga.

3.6. Zajmovi i ostali dugoročni finansijski plasmani**3.6.1 Klasifikacija****Zajmovi i potraživanja**

Zajmovi i potraživanja predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja koja se ne kotiraju ni na jednom aktivnom tržištu. Uključuju se u tekuća sredstva, osim ukoliko su im rokovi dospijanja duži od 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja. U tom slučaju se klasifikuju kao dugoročna sredstva.

U bilansu stanja Društva, zajmovi i potraživanja obuhvataju potraživanja, gotovinu i gotovinske ekvivalente i kratkoročne finansijske plasmane u bilansu stanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.6. Zajmovi i ostali dugoročni finansijski plasmani (Nastavak)

3.6.2 Priznavanje i mjerenje

Zajmovi, potraživanja i ulaganja koja se drže do dospjeća se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope.

3.6.3 "Netiranje" finansijskih instrumenata

Finansijska sredstva i obaveze se netiraju i iskazuju u neto iznosu u bilansu stanja kada postoji zakonski osnov da se netiraju priznati iznosi i namjera izmirenja na neto osnovi, da se istovremeno realizuju sredstva i izmire obaveze. Zakonsko pravo na netiranje (poravnanje) ne smije biti uslovljeno budućim događajima te mora biti sprovodivo u toku redovnog poslovanja, u slučaju kašnjenja u ispunjenju obaveza i u slučaju stečaja društva ili ugovorne strane.

3.6.4 Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava

Na svaki datum bilansa stanja Društvo procjenjuje da li postoji objektivni dokaz da je umanjena vrijednost nekog finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava.

Finansijsko sredstvo ili grupa finansijskih sredstava je obezvrijeđeno i gubici po osnovu obezvrijeđenja nastaju samo ako postoji objektivni dokaz o obezvrijeđenju kao rezultat jednog ili više događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja sredstava ("nastanak gubitka") i kada taj nastanak gubitka (odnosno nastanci gubitaka) utiče na procijenjene buduće novčane tokove finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji mogu biti pouzdano procijenjeni.

Društvo prvo procjenjuje da li postoji objektivni dokaz o obezvrijeđenju.

Iznos gubitka se odmjerava kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti sredstva i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih tokova gotovine (isključujući buduće kreditne gubitke koji nijesu nastali) diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi za to finansijsko sredstvo. Iznos knjigovodstvene vrijednosti sredstva se umanjuje i iznos gubitka se priznaje u bilansu uspjeha.

Društvo može da odmjerava umanjenje vrijednosti na osnovu fer vrijednosti finansijskog instrumenta korišćenjem tržišnih cijena koje su dostupne javnosti.

Ako se u narednom periodu iznos gubitka zbog umanjenja vrijednosti smanji i to smanjenje se može objektivno pripisati nekom događaju nastalom nakon priznavanja obezvrijeđivanja (npr. poboljšanju kreditne sposobnosti dužnika), ukidanje prethodno priznatog gubitka po osnovu umanjenja vrijednosti priznaje se u bilansu uspjeha.

3.7. Učešća u kapitalu povezanih pravnih lica i hartije od vrijednosti

3.7.1. Klasifikacija

a) Ulaganja u zavisna društva

Zavisna društva su sva društva nad kojima Društvo ima pravo da sprovodi finansijske i poslovne politike uglavnom na osnovu posjedovanja više od jedne polovine glasačkog prava.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Učešća u kapitalu povezanih pravnih lica i hartije od vrijednosti (Nastavak)

3.7.1. Klasifikacija (Nastavak)

b) Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju predstavljaju nederivativna sredstva koja su svrstana u ovu kategoriju ili nijesu klasifikovana ni u jednu drugu kategoriju. Uključuju se u dugoročna sredstva, osim ukoliko rukovodstvo ima namjeru da ulaganja otuđi u roku od 12 mjeseci od datuma bilansa stanja.

c) Finansijska sredstva koja se drže do dospijea

Finansijska sredstva koja se drže do dospijea su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja i fiksnim rokovima dospijea, koja rukovodstvo ima namjeru i mogućnost da drži do dospijea. U slučaju da Društvo odluči da proda značajan dio finansijskih sredstava koja se drže do dospijea, cijela kategorija će biti reklasifikovana kao raspoloživa za prodaju. Finansijska sredstva koja se drže do dospijea klasifikuju se kao dugoročna sredstva, osim ako su rokovi dospijea kraći od 12 mjeseci od datuma bilansa stanja; tada se klasifikuju kao kratkoročna sredstva.

3.7.2. Priznavanje i mjerenje

Redovna kupovina i prodaja finansijskih sredstava se priznaje na datum trgovanja - datum kada se Društvo obavezalo da će kupiti ili prodati finansijsko sredstvo. Finansijska sredstva se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove. Finansijska sredstva prestaju da se priznaju po isteku prava na novčani priliv od finansijskog sredstva ili ako je to pravo prenijeto i Društvo je u suštini prenijelo sve rizike i koristi od vlasništva nad sredstvima.

Ulaganja u zavisna i pridružena društva se računovodstveno obuhvataju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za troškove obezvređenja.

Kada su hartije od vrijednosti klasifikovane kao hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju ili kada su obezvrijeđene, akumulirane korekcije fer vrijednosti priznate u kapitalu uključuju se u bilans uspjeha kao „dobici ili gubici od ulaganja u hartije od vrijednosti“.

Fer vrijednost hartija od vrijednosti koje se kotiraju na berzi zasniva se na tekućim cijenama ponude. Ukoliko tržište nekog finansijskog sredstva nije aktivno (i za hartije od vrijednosti koje se ne kotiraju), društvo utvrđuje fer vrijednost tehnikama procjene. To uključuje primjenu nedavnih transakcija između nezavisnih stranaka, pozivanje na druge instrumente koji su suštinski isti, analizu diskontovanih novčanih tokova i opciju modela formiranja cijena maksimalnim korišćenjem informacija sa tržišta, a uz što je manje moguće oslanjanje na informacije karakteristične za samo društvo.

3.7.3 Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava

a) Sredstva koja se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti

Na svaki datum bilansa stanja Društvo procjenjuje da li postoji objektivni dokaz da je obezvrijeđena vrijednost nekog finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Učešća u kapitalu povezanih pravnih lica i hartije od vrijednosti (Nastavak)

3.7.3 Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava (Nastavak)

a) Sredstva koja se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti (Nastavak)

Finansijsko sredstvo ili grupa finansijskih sredstava je obezvrijeđeno i gubici po osnovu obezvrijeđenja nastaju samo ako postoji objektivan dokaz o obezvrijeđenju kao rezultat jednog ili više događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja sredstava ("nastanak gubitka") i kada taj nastanak gubitka (odnosno nastanci gubitaka) utiče na procijenjene buduće novčane tokove finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji mogu biti pouzdano procijenjeni.

Kriterijumi koje Društvo koristi da odredi da li postoji objektivan dokaz o gubitku usljed obezvrijeđenja vrijednosti uključuju:

- Značajne finansijske teškoće emitenta ili dužnika;
- Kršenje ugovora, kao što je kašnjenje u plaćanju ili neplaćanje kamate ili glavnice;
- Društvo, iz ekonomskih ili pravnih razloga koji se odnose na finansijske teškoće zajmoprimca, odobri zajmoprimcu garancije/povlastice koje inače ne bi odobrilo;
- Vjerovatnoća stečaja ili druge finansijske reorganizacije dužnika;
- Nestanak aktivnog finansijskog tržišta za to finansijsko sredstvo zbog finansijskih poteškoća; ili dostupni podaci koji ukazuju da postoji mjerljivo smanjenje u predviđenim budućim tokovima gotovine iz portfelja finansijskih sredstava nakon njihovog inicijalnog priznavanja, iako se pomenuto smanjenje još uvijek ne može povezati sa pojedinačnim finansijskim sredstvima iz portfelja, uključujući:
 - I. Nepovoljna promjena kreditne sposobnosti dužnika; i
 - II. Nacionalne ili lokalne ekonomske prilike koje su uzajamno povezane sa kašnjenjem u naplati potraživanja iz portfelja.

Društvo prvo procjenjuje da li postoji objektivan dokaz o obezvrijeđenju.

Iznos gubitka se odmjerava kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti sredstva i sadašnje vrijednost procijenjenih budućih tokova gotovine (isključujući buduće kreditne gubitke koji nijesu nastali) diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi za to finansijsko sredstvo. Iznos knjigovodstvene vrijednosti sredstva se umanjuje i iznos gubitka se priznaje u bilansu uspjeha. Društvo može da odmjerava obezvrijeđenje vrijednosti na osnovu fer vrijednosti finansijskog instrumenta korišćenjem tržišnih cijena koje su dostupne javnosti.

Ako se u narednom periodu iznos gubitka zbog obezvrijeđenja vrijednosti smanji i to smanjenje se može objektivno pripisati nekom događaju nastalom nakon priznavanja obezvrijeđivanja (npr. poboljšanju kreditne sposobnosti dužnika), ukidanje prethodno priznatog gubitka po osnovu obezvrijeđenja vrijednosti priznaje se u bilansu uspjeha.

b) Sredstva klasifikovana kao raspoloživa za prodaju

Društvo procjenjuje da li postoji objektivan dokaz da je umanjena vrijednost nekog finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava. Za procjenu umanjenja vrijednosti dužničkih hartija od vrijednosti Društvo koristi kriterijume navedene u tački (a) gore.

U slučaju vlasničkih hartija od vrijednosti klasifikovanih kao raspoložive za prodaju, značajan ili prolongiran pad fer vrijednosti ispod njihove nabavne vrijednosti smatra se indikatorom da je došlo do umanjenja njihove vrijednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Učešća u kapitalu povezanih pravnih lica i hartije od vrijednosti (Nastavak)

3.7.3 Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava (Nastavak)

b) Sredstva klasifikovana kao raspoloživa za prodaju (Nastavak)

Ukoliko postoji bilo koji od tih dokaza za finansijska sredstva raspoloživa za prodaju, akumulirani gubitak - utvrđen kao razlika između troškova sticanja i tekuće fer vrijednosti, umanjene za bilo kakav gubitak zbog umanjenja vrijednosti finansijskog sredstva koji je prethodno priznat u bilansu uspjeha - prenosi se sa kapitala i priznaje u bilansu uspjeha. Gubici zbog umanjenja vrijednosti vlasničkih instrumenata priznati u bilansu uspjeha ne mogu se ukinuti kroz bilans uspjeha.

Ako se u narednom periodu fer vrijednosti dužničkih hartija od vrijednosti klasifikovanih kao raspoložive za prodaju poveća i to povećanje se može objektivno pripisati nekom događaju nastalom nakon priznavanja gubitka po osnovu umanjenja vrijednosti u bilansu uspjeha, gubitak po osnovu umanjenja vrijednosti se ukida u bilansu uspjeha.

3.8. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava

Finansijsko sredstvo (ili dio finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava) prestaje da se priznaje ukoliko je:

- došlo do isteka prava na priliv novca po osnovu tog sredstva;
- Društvo je zadržalo pravo na priliv novca po osnovu sredstva ali je preuzelo obavezu da izvrši isplatu po osnovu tog sredstva u punom iznosu bez materijalno značajnog odlaganja trećem licu po osnovu ugovora o prenosu; ili
- Društvo je izvršilo prenos prava na priliv novca po osnovu sredstva i (a) prenos svih rizika i koristi u vezi sa sredstvom, ili (b) nije niti prenijelo, niti zadržalo sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom ali je prenijelo kontrolu nad njim.

3.9. Zalihe

Zalihe se vrednuju po nižoj od cijene koštanja i neto prodajne vrijednosti. Cijena koštanja se utvrđuje primjenom metode ponderisanog prosječnog troška. Cijena koštanja materijala obuhvata troškove nabavne vrijednosti i zavisne troškove nabavke. Neto prodajna vrijednost je procijenjena prodajna cijena u uobičajenom toku poslovanja, umanjena za pripadajuće varijabilne troškove prodaje.

Terećenjem ostalih rashoda vrši se ispravka vrijednosti zaliha u slučajevima kada se ocijeni da je potrebno svesti vrijednost zaliha na njihovu neto ostvarivu prodajnu vrijednost. Oštećene zalihe i zalihe koje po kvalitetu ne odgovaraju standardima se otpisuju.

3.10. Potraživanja od kupaca

Potraživanja od kupaca su iznosi koje duguju kupci za prodatu robu ili izvršene usluge u okviru redovnog ciklusa poslovanja. Ukoliko se očekuje da potraživanja budu naplaćena u roku od godinu dana ili kraćem (ili u okviru redovnog ciklusa poslovanja ako je duži), potraživanja od kupaca se klasifikuju kao kratkoročna. U suprotnom, potraživanja od kupaca se iskazuju kao dugoročna. Potraživanja od kupaca se inicijalno priznaju po fer vrijednosti, a naknadno se odmjeravaju po amortizovanoj vrijednosti, primjenom metode efektivne kamatne stope, umanjene za rezervisanja po osnovu umanjenja vrijednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.10. Potraživanja od kupaca (Nastavak)**

Rezervisanje za umanjenje vrijednosti potraživanja se utvrđuje kada postoji objektivan dokaz da Društvo neće biti u mogućnosti da naplati sve iznose koje potražuje u skladu sa prvobitnim uslovima. Značajne finansijske poteškoće kupca, vjerovatnoća da će kupac biti likvidiran ili finansijski reorganizovan, propust ili kašnjenje u izvršenju plaćanja (više od 180 dana od datuma dospijeca), izgubljeni sudski sporovi se smatraju indikatorima da je vrijednost potraživanja umanjena, koji se dalje razmatraju od strane menadžmenta za individualna potraživanja. Iznos rezervisanja predstavlja razliku između knjigovodstvene vrijednosti potraživanja i sadašnje vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova diskontovanih prvobitnom efektivnom kamatnom stopom

Knjigovodstvena vrijednost potraživanja umanjuje se preko ispravke vrijednosti, a iznos obezvređenja se priznaje u bilansu uspjeha u okviru pozicije „ostali rashodi“. Kada je potraživanje nenaplativo, otpisuje se na teret ispravke vrijednosti potraživanja. Naknadna naplata iznosa koji je prethodno bio otpisan, iskazuje se u bilansu uspjeha u okviru „ostalih prihoda“.

3.11. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju: novac u blagajni, depozite po viđenju kod banaka, druga kratkoročna visoko likvidna ulaganja sa prvobitnim rokom dospijeca do tri mjeseca ili kraće i prekoračenja po tekućem računu. Prekoračenja po tekućem računu uključena su u obaveze po kreditima u okviru tekućih obaveza, u bilansu stanja.

U iskazu o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumijevaju se novčana sredstva na računima kod poslovnih banaka i novčana sredstva oročena kod poslovnih banaka na period do tri mjeseca, koja se mogu brzo konvertovati u poznate iznose gotovine uz beznačajan rizik od promjene vrijednosti.

3.12. Finansijske obaveze

Finansijske obaveze se početno priznaju po fer vrijednosti, uvećanoj u slučaju kredita i pozajmica za direktne troškove transakcije.

Finansijske obaveze Društva uključuju obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze iz poslovanja, i kredite i pozajmice.

Svi krediti i pozajmice inicijalno se priznaju po nabavnoj vrijednosti koja predstavlja fer vrijednost primljenog iznosa umanjenog za iznos troškova povezanih sa pozajmicom. Nakon inicijalnog priznavanja, kamatonosni krediti i pozajmice naknadno se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti primjenom efektivne kamatne stope.

Amortizovana vrijednost se izračunava uzimajući u obzir troškove, kao i popuste i premije pri izmirenju obaveza. Dobici i gubici se priznaju u bilansu uspjeha (kao prihod ili rashod) pri isknjiženju ili obezvređivanju obaveze, kao i tokom amortizacionog procesa.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.12. Finansijske obaveze (Nastavak)

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje ukoliko je ispunjenje te obaveze izvršeno, ukoliko je obaveza ukinuta ili ukoliko je istekao rok važenja obaveze. U slučaju gdje je postojeća finansijska obaveza zamijenjena drugom obavezom prema istom povjeriocu ali pod značajno promijenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmijenjeni, takva zamjena ili promjena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrijednosti obaveze priznaje u bilansu uspjeha.

3.13. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada Društvo ima postojeću zakonsku ili ugovornu obavezu koja je rezultat prošlih događaja; kada je u većoj mjeri vjerovatnije nego što to nije da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava; kada se može pouzdano procijeniti iznos obaveze. Rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Kada postoji određeni broj sličnih obaveza, vjerovatnoća da će podmirenje obaveza iziskivati odliv sredstava se utvrđuje na nivou tih kategorija kao cjeline. Rezervisanje se priznaje čak i onda kada je ta vjerovatnoća, u odnosu na bilo koju od obaveza u istoj kategoriji, mala.

Rezervisanje se odmjerava po sadašnjoj vrijednosti izdatka potrebnog za izmirenje obaveze, primjenom diskontne stope prije poreza koja odražava tekuću tržišnu procjenu vrijednosti za novac i rizike povezane sa obavezom. Povećanje rezervisanja zbog isteka vremena se iskazuje kao trošak kamate.

3.14. Tekući i odloženi porez na dobit

Troškovi poreza za period uključuju tekući i odloženi porez. Poreska obaveza se priznaje u bilansu uspjeha, izuzev iznosa koji se odnosi na stavke direktno priznate u kapitalu, u kom slučaju se i poreska obaveza priznaje u kapitalu.

a) Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica ("Službeni list CG" br. 65/01, 12/02, 80/04, 40/08, 40/11, 14/12, 61/13, 55/16). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Društva iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list CG”, br. 80/04, br.40/08, br..86/09, 40/11, 14/12, 61/13, 55/16).

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.14. Tekući i odloženi porez na dobit (Nastavak)

b) Odloženi porez

Odloženi porez na dobit se priznaje korišćenjem metode obaveza, za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihovih knjigovodstvenih iznosa u finansijskim iskazima. Međutim, ukoliko odloženi porez na dobit, pod uslovom da nije računovodstveno obuhvaćen, proistekne iz inicijalnog priznavanja sredstva ili obaveze u nekoj drugoj transakciji osim poslovne kombinacije koja u trenutku transakcije ne utiče ni na računovodstvenu ni na oporezivu dobit ili gubitak, tada se on računovodstveno ne obuhvata.

Odloženi porez na dobit se odmjerava prema poreskim stopama (i zakonu) koje su na snazi do datuma bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primijenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložene poreske obaveze izmiriti.

Odloženo poresko sredstvo se priznaje samo do iznosa za koji je vjerovatno da će buduća dobit za oporezivanje biti raspoloživa i da će se privremene razlike izmiriti na teret te dobiti.

Odložena poreska sredstva i obaveze se netiraju kada postoji zakonski osnov da se netiraju tekuća poreska sredstva sa tekućim poreskim obavezama i kada se odložena poreska sredstva i obaveze odnose na porez na dobit koji propisuje isti poreski organ jednom ili većem broju poreskih obveznika i kada postoji namjera da se računi izmire na neto osnovi.

3.15. Primanja zaposlenih

a) Obaveze za penzije

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Društvo je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Društvo izdvaja doprinose u društvene penzione fondove na obaveznoj osnovi. Kada su doprinosi uplaćeni, Društvo nema dalju obavezu plaćanja doprinosa. Doprinosi se priznaju kao troškovi primanja zaposlenih onda kada dospiju za plaćanje. Više plaćeni doprinosi se priznaju kao sredstvo u iznosu koji je moguće refundirati ili u iznosu za koji se smanjuje buduće plaćanje obaveza.

b) Ostala primanja zaposlenih - otpremnine za odlazak u penziju i jubilarne nagrade

U skladu sa Kolektivnim ugovorom Društvo je obezbijedilo, na zahtjev zaposlenog koji je stekao uslov za odlazak u penziju, isplatu otpremnine u iznosu od šest prosječnih neto zarada zaposlenog ostvarenih u zadnjih šest mjeseci provedenih na radu odnosno, ukoliko je to povoljnije za zaposlenog, posljednjih šest prosječnih neto zarada kod Društva.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.15. Primanja zaposlenih (Nastavak)****b) Ostala primanja zaposlenih - otpremnine za odlazak u penziju i jubilarne nagrade (Nastavak)**

Pored toga, Društvo isplaćuje i jubilarne nagrade za 10, 20, 30 i 40 godina. Broj mjesečnih zarada za jubilarne nagrade određuju se na osnovu broja godina koje je zaposleni proveo u Društvu i kod Osnivača (EPCG). Osnov za isplatu jubilarnih nagrada u skladu sa Kolektivnim ugovorom uzima se obračunska vrijednost koeficijenta u neto iznosu u mjesecu u kojem se vrši isplata.

Definisana obaveza za ostala primanja zaposlenih se procjenjuje na godišnjem nivou od strane nezavisnih, kvalifikovanih aktuara, primjenom metode projektovane kreditne jedinice. Sadašnja vrijednost obaveze po osnovu definisanih primanja utvrđuje se diskontovanjem očekivanih budućih gotovinskih isplata primjenom kamatnih stopa visokokvalitetnih obveznica koje su iskazane u valuti u kojoj će obaveze biti plaćene i koje imaju rok dospijanja koji približno odgovara rokovima dospijanja navedene obaveze. Aktuarski dobiti i gubici koji proističu iz iskustvenih korekcija i promjena u aktuarskim pretpostavkama obračunavaju se na teret ili u korist prihoda i/ili ostalog rezultata tokom očekivanog prosječnog preostalog radnog vijeka zaposlenih.

c) Otpremnine za raskid radnog odnosa

Otpremnine se isplaćuju pri raskidu radnog odnosa prije datuma redovnog penzionisanja, ili kada zaposleni prihvati sporazumni raskid radnog odnosa kao višak radne snage u zamjenu za otpremninu. Društvo priznaje otpremninu pri raskidu radnog odnosa kada je evidentno obavezno da: ili raskine radni odnos sa zaposlenim, u skladu sa usvojenim planom, bez mogućnosti odustajanja; ili da obezbijedi otpremninu za prestanak radnog odnosa kao rezultat ponude u namjeri da se podstakne dobrovoljni raskid radnog odnosa u cilju smanjenja broja zaposlenih. Otpremnine koje dospijevaju u razdoblju dužem od 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja svode se na sadašnju vrijednost.

d) Stambeni krediti

Na osnovu Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih Društva, vrši se raspodjela sredstava za stambenu izgradnju i to:

- po osnovu kupovine, odnosno izgradnje stana ili porodične stambene zgrade,

U skladu sa Pravilnikom o rješavanju stambenih potreba zaposlenih, pravo na stambeni kredit imaju zaposleni sa najmanje 9 (devet) godina radnog staža u Društvu i kod Osnivača (EPCG) koji ne rješavaju stambenu potrebu kao član menadžmenta ili zaposleni koji obavljaju poslove od posebnog značaja za Društvo.

Kreditna obaveza zaposlenih (po osnovu sredstava koja se dodjeljuju po osnovu kupovine, odnosno izgradnje stana ili porodične stambene zgrade) utvrđuje se tako što se za svaku godinu radnog staža do dana raspisivanja Oglasa, obaveza umanjuje za 3,4% odobrenih sredstava, s tim da kreditna obaveza ne može biti manja od 25% ukupnog iznosa sredstava dobijenih po osnovu kredita. Kredit se dodjeljuje sa rokom otplate 20 godina i kamatnom stopom od 1% godišnje na preostali iznos kredita. Na pisani zahtjev zaposlenog kredit se može dodijeliti sa rokom otplate kraćim od 20 godina, sa istom kamatnom stopom.

Zaposleni koji ponudi isplatu ukupnog iznosa dodijeljenog kredita u roku od 1 godine, ima pravo na dodatni popust od 25% i oslobađa se od obaveza plaćanja kamata.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.16. Priznavanje prihoda

Prihod uključuje fer vrijednost primljenog iznosa ili potraživanja po osnovu prodaje roba i usluga u toku normalnog poslovanja Društva. Prihod se iskazuje bez PDV-a, povraćaja robe, rabata i popusta, osim prihoda od distributivnih potrošača, koji se prikazuju sa popustom.

Društvo priznaje prihod kada se iznos prihoda može pouzdano izmjeriti, kada je vjerovatno da će u budućnosti Društvo imati ekonomske koristi i kada su ispunjeni posebni kriterijumi za svaku od aktivnosti Društva kao što je u daljem tekstu opisano.

a) Prihodi od korišćenja mreže

Prihodi od korišćenja mreže se priznaju kada Društvo izvrši distribuciju električne energije korisnicima distributivnog sistema, čak i onda kada distribuirana energija još uvijek nije fakturisana.

b) Prihod od prodaje usluga

Prihod od ugovora o uslugama sa fiksnom naknadom priznaje se u periodu kada je usluga izvršena, korišćenjem proporcionalne metode tokom trajanja ugovora.

c) Prihod od kamata

Prihod od kamata se priznaje na vremenski proporcionalnoj osnovi primjenom metode efektivne kamatne stope. U slučaju umanjenja vrijednosti potraživanja, Društvo umanjuje knjigovodstvenu vrijednost potraživanja do nadoknadivog iznosa, koji predstavlja procijenjeni budući novčani tok diskontovan po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijskog instrumenta, i nastavlja da prikazuje promjene diskonta kao prihod od kamate. Prihod od kamate na zajmove čija je vrijednost umanjena utvrđuje se primjenom metode prvobitne efektivne kamatne stope.

3.17. Troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja koji se mogu neposredno pripisati sticanju, izgradnji ili proizvodnji sredstva kojem je obavezno potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju namjeravanu upotrebu ili prodaju (sredstvo koje se kvalifikuje) kapitalizuju se kao dio nabavne cijene tog sredstva. Kapitalizacija troškova pozajmljivanja nastavlja se do dana kada su sredstva spremna za svoju namjeravanu upotrebu ili prodaju.

Društvo kapitalizuje troškove pozajmljivanja koji bi bili izbjegnuti da nije bio učinjen izdatak za sredstvo koje se kvalifikuje. Kapitalizovani troškovi pozajmljivanja izračunavaju se na osnovu prosječnog troška Društva koji se odnosi na finansiranje (ponderisani prosjek troškova pozajmljivanja se primjenjuje na troškove po osnovu nabavke sredstva koje se kvalifikuje), osim u mjeri u kojoj su sredstva pozajmljena isključivo za potrebe sticanja sredstva koje se kvalifikuje. Kada do toga dođe, stvarni troškovi pozajmljivanja, umanjeni za svaki prihod od investiranja po osnovu privremenog investiranja tih pozajmljivanja, kapitalizuju se.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.18. Preračunavanje stranih valuta

a) Funkcionalna valuta i valuta prikazivanja

Stavke uključene u finansijske iskaze Društva odmjeravaju se korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kome Društvo posluje ("funkcionalna valuta"). Finansijski iskazi Društva pripremljeni su u valuti Euro koja predstavlja funkcionalnu valutu i valutu prikazivanja Društva.

b) Transakcije i stanja

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primjenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, priznaju se u bilansu uspjeha.

Pozitivne i negativne kursne razlike koje nastaju po osnovu kredita i gotovine i gotovinskih ekvivalenata prikazuju se u bilansu uspjeha u okviru pozicije „Finansijski prihodi / rashodi“.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procjena, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa.

Računovodstvene procjene i prosuđivanja se kontinuirano preispituju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se vjeruje da će u datim okolnostima biti razumna.

Osnovne pretpostavke koje se odnose na buduće događaje i ostale značajne izvore neizvjesnosti pri davanju procjene na dan bilansa stanja, a koje snose rizik sa mogućim ishodom u materijalno značajnim korekcijama sadašnje vrijednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini, predstavljene su u daljem tekstu:

a) Korisni vijek upotrebe nekretnina, postrojenja i opreme

Određivanje korisnog vijeka nekretnina, postrojenja i opreme se zasniva na istorijskom iskustvu sa sličnim sredstvima kao i na širokom broju ekonomskih i industrijskih faktora. Adekvatnost procijenjenog korisnog vijeka trajanja se preispituje godišnje ili kada postoje indikacije značajnih promjena u pretpostavkama.

b) Umanjenje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme

Obezvređenje postoji kada sadašnja vrijednost sredstava ili jedinice koja generiše novac prevazilazi nadoknadivu vrijednost, koja je viša između fer vrijednosti umanjenja za troškove prodaje i upotrebne vrijednosti. Fer vrijednost se zasniva na nezavisnim prodajnim transakcijama sličnih sredstava ili posmatranim tržišnim cijenama umanjenim za dodatne troškove otuđenja sredstava. Obračun upotrebne vrijednosti se zasniva na modelu diskontovanih novčanih tokova. Nadoknadivi iznos je najosjetljiviji na promjene diskontne stope koja se koristi za diskontovanje novčanih tokova, kao i na buduće novčane tokove koji se očekuju i njihovu stopu rasta koja se koristi za svrhe ekstrapolacije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA (Nastavak)**b) Umanjenje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme (Nastavak)**

Društvo podliježe obavezi plaćanja poreza na dobit u skladu sa poreskim propisima Crne Gore. Poreske prijave su predmet odobrenja od strane poreskih organa koji imaju pravo da izvrše naknadne kontrole evidencija poreskog obveznika. Društvo priznaje rezervisanje na osnovu razumnih procijena za moguće efekte pitanja proizašlih iz kontrola poreskih organa. Iznos takvih rezervacija se zasniva na raznim faktorima kao što su iskustvo prethodnih revizija od strane poreskih organa i različitih tumačenja poreske regulative od strane poreskog obveznika i poreskih organa. Takve razlike u tumačenjima mogu na nastanu po osnovu raznih pitanja.

c) Porez na dobit

Društvo podliježe obavezi plaćanja poreza na dobit u skladu sa poreskim propisima Crne Gore. Poreske prijave su predmet odobrenja od strane poreskih organa koji imaju pravo da izvrše naknadne kontrole evidencija poreskog obveznika. Društvo priznaje rezervisanje na osnovu razumnih procijena za moguće efekte pitanja proizašlih iz kontrola poreskih organa. Iznos takvih rezervacija se zasniva na raznim faktorima kao što su iskustvo prethodnih revizija od strane poreskih organa i različitih tumačenja poreske regulative od strane poreskog obveznika i poreskih organa. Takve razlike u tumačenjima mogu na nastanu po osnovu raznih pitanja.

d) Obaveze za otpremnine za odlazak u penziju

Sadašnja vrijednost obaveza za otpremnine za odlazak u penziju nakon ispunjenja uslova zavisi od brojnih faktora koji se određuju na aktuarskoj osnovi korišćenjem brojnih pretpostavki. Pretpostavke korišćene prilikom određivanja neto troškova (prihoda) za penzije uključuju diskontnu stopu, kretanje zarada, fluktuacija zaposlenih, tablice smrtnosti. Bilo koje promjene u ovim pretpostavkama uticaće na knjigovodstvenu vrijednost obaveza za penzije.

Društvo određuje odgovarajuću diskontnu stopu na kraju svake godine. To je kamatna stopa koja treba da bude primijenjena prilikom određivanja sadašnje vrijednosti očekivanih budućih gotovinskih isplata za koje se očekuje da će biti potrebne u cilju izmirenja obaveza za otpremnine za odlazak u penziju. Prilikom određivanja odgovarajuće diskontne stope, Društvo uzima u razmatranje kamatne stope visokokvalitetnih obveznica koje su iskazane u valuti u kojoj će obaveze za otpremnine za odlazak u penziju biti plaćene i koje imaju rok dospeljeća koji približno odgovara rokovima dospeljeća obaveze za penzije.

Dodatne informacije su objelodanjene u Napomeni 27.

e) Obaveze za oprošteni dio duga po osnovu stambenih kredita

Sadašnja vrijednost obaveza Društva po osnovu budućih umanjenja kreditnih obaveza zaposlenih (odobrenih u postupcima rješavanja njihovih stambenih potreba) zavisi od brojnih faktora koji se određuju na aktuarskoj osnovi korišćenjem raznih pretpostavki. Pretpostavke korišćene prilikom određivanja neto sadašnje vrijednosti navedenih obaveza uključuju diskontnu stopu, kretanje zarada, fluktuacija zaposlenih, tablice smrtnosti. Bilo koje promjene u ovim pretpostavkama uticaće na knjigovodstvenu vrijednost navedenih obaveza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA (Nastavak)

e) Obaveze za oprošteni dio duga po osnovu stambenih kredita (Nastavak)

Društvo određuje odgovarajuću diskontnu stopu na kraju svake godine. To je kamatna stopa koja treba da bude primijenjena prilikom određivanja sadašnje vrijednosti očekivanih budućih gotovinskih isplata za rješavanje stambenih potreba zaposlenih i pripadajućeg dijela odobrenog umanjenja kredita. Pored standardnih aktuarskih pretpostavki koje se koriste i za određivanje obaveza za otpremnine za odlazak u penziju nakon ispunjenja uslova, prilikom određivanja sadašnje vrijednosti navedenih obaveza koriste se i pretpostavke o vjerovatnoći uzimanja kredita u odnosu na godine radnog staža. Dodatne informacije su objelodanjene u Napomeni 27.

f) Sudski sporovi

Društvo vrši rezervisanje za odlive sredstava koji mogu nastati po osnovu aktivnih sudskih sporova koji se vode protiv Društva na dan sastavljanje finansijskih iskaza a prema očekivanom ishodu pojedinačnih sudskih sporova. Ako postoji vjerovatnoća veća od 50% da se sudski spor sa negativnim ishodom dogodi, Društvo vrši rezervisanje do iznosa koji je potreban da se izmiri obaveza u cjelosti. Iako Društvo poštuje načelo opreznosti prilikom procjene, s obzirom da postoji velika doza neizvjesnosti, u određenim slučajevima stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena. U Napomeni 27 su detaljnije objelodanjene okolnosti u vezi sudskih sporova koji se vode protiv Društva na dan 31. decembra 2020. godine.

g) Obezvredjenje potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja

Društvo obračunava obezvredjenje sumnjivih potraživanja na osnovu procijenjenih gubitaka koji nastaju, jer dužnici nisu u mogućnosti da izvrše tražena plaćanja. U procjeni odgovarajućeg iznosa gubitka od obezvređenja za sumnjiva potraživanja, Društvo se oslanja na starost potraživanja, ranijem iskustvu sa otpisom, bonitetu kupaca i promjenama u uslovima plaćanja. Ovo zahtijeva procjene vezane za buduće ponašanje kupaca i time izazvane buduće naplate u gotovini.

Po mišljenju rukovodstva, nema dodatnih rezervisanja za obezvredjenje, koja treba da budu uključena u finansijske iskaze Društva.

5. UPRAVLJANJE KAPITALOM

Cilj upravljanja kapitalom je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničenom periodu u predvidivoj budućnosti.

Društvo, kao i ostala Društva koja posluju unutar iste djelatnosti, prati kapital na osnovu koeficijenta zaduženosti. Ovaj koeficijent se izračunava iz odnosa neto dugovanja Društva i njegovog ukupnog kapitala. Neto dugovanje se dobija kada se ukupni krediti (uključujući kratkoročne i dugoročne, kao što je prikazano u bilansu stanja) umanje za gotovinu i gotovinske ekvivalente. Ukupni kapital se dobija kada se na kapital, iskazan u bilansu stanja, doda neto dugovanje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

5. UPRAVLJANJE KAPITALOM (Nastavak)

Na dan 31. decembra 2020. i 2019. godine koeficijent zaduženosti Društva bio je kao što slijedi:

	<u>31.12.2020.</u>	<u>31.12.2019.</u>
Obaveze po osnovu dugoročnih i kratkoročnih kredita - ukupno (Napomena 28)	26,033,744	29,983,952
Minus: Gotovina na računima i u blagajni (Napomena 24)	<u>9,562,097</u>	<u>11,655,221</u>
Neto dugovanje	16,471,647	18,328,731
Sopstveni kapital	<u>328,886,121</u>	<u>332,225,435</u>
Kapital - ukupno	<u>345,357,768</u>	<u>350,554,166</u>
<i>Koeficijent zaduženosti</i>	<u>4.77%</u>	<u>5.23%</u>

6. PRIHODI OD PRODAJE

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Prihodi od korišćenja mreže	74,893,587	84,209,250
Prihodi po osnovu odobrenog procenta mrežnih gubitaka	14,324,236	12,483,997
Prihodi od prodaje električne energije - neovlašćena potrošnja domaćinstva	1,385,611	807,821
Prihodi od prodaje električne energije - neovlašćena ostala potrošnja	783,571	402,278
Prihodi od ponovnog uključanja	49,240	189,833
Prihodi od priključenja	56,823	142,232
Prihodi od naknada za priključenje	<u>2,073,538</u>	<u>1,432,020</u>
Ukupno	<u>93,566,606</u>	<u>99,667,430</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

7. OSTALI PRIHODI IZ POSLOVANJA

A) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Prihodi od zakupa inventara i opreme	745,451	724,273
Ostali poslovni prihodi	132,052	82,880
Ukupno za A)	<u>877,503</u>	<u>807,153</u>

B) Ostali prihodi iz poslovanja

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	2,303,239	630
Viškovi materijala	10,548	8,870
Prihodi od neiskorišćenih ostalih dugoročnih rezervisanja	2,261,775	1,393,520
Ostali prihodi po osnovu povraćaja poreza, doprinosa, taksa	48,093	8,913
Ostali prihodi po osnovu naplacenih: penala, kapare, izgubljene dobiti	-	450
Ostali prihodi po osnovu prodaje tenderske dokumentacije	-	-
Ostali prihodi po osnovu naplate šteta	228,838	7,555
Prihodi ranijih godina	29,483	221,417
Drugi nepomenuti prihodi	307,520	432,195
Ukupno za B)	<u>5,189,496</u>	<u>2,073,551</u>

C) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Prihodi od usklađivanja vrijednosti zaliha materijala	-	74,272
Prihodi od usklađivanja vrijednosti postrojenja i opreme	-	-
Ukupno za C)	<u>-</u>	<u>74,272</u>

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Ukupno A + B + C	<u>6,066,999</u>	<u>2,954,975</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

8. NABAVNA VRIJEDNOST PRODATE ROBE I TROŠKOVI MATERIJALA

A) NABAVNA VRIJEDNOST PRODATE ROBE

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Nabavna vrijednost električne energije za pokrivanje dozvoljenih gubitaka u distributivnom sistemu do vrijednosti iz Metodologije	11,380,119	13,178,463
Nabavna vrijednost električne energije za pokrivanje gubitaka u distributivnom sistemu - dio iznad vrijednosti iz Metodologije	6,734,470	9,250,853
Nabavna vrijednost električne energije od zavisnih lica u zemlji	<u>638,027</u>	<u>-</u>
Ukupno za A)	<u>18,752,616</u>	<u>22,429,316</u>

Nabavna vrijednost električne energije od zavisnih lica u zemlji je konto koji je otvoren za 2020. godinu, tako da nema uporednih podataka iz 2019. Odnosi se na troškove po osnovu prijavljenih i realizovanih voznih redova, koji su tokom 2019. godine knjiženi u okviru konta 50101007 (koji se sadrži u dijelu Nabavna vrijednost električne energije za pokrivanje gubitaka u distributivnom sistemu - dio iznad vrijednosti iz Metodologije) i iznosili su EUR 284,124.

B) TROŠKOVI MATERIJALA

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Troškovi osnovnog materijala	2,237,310	2,148,369
Troškovi pomoćnog materijala	345,550	1,006,899
Troškovi električne energije	478,884	466,537
Troškovi goriva	<u>615,333</u>	<u>757,259</u>
Ukupno za B)	<u>3,677,076</u>	<u>4,379,064</u>
	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Ukupno A + B	<u>22,429,692</u>	<u>26,808,379</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

9. OSTALI TROŠKOVI POSLOVANJA

A) TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Troškovi amortizacije nematerijalnih ulaganja	189,710	64,229
Troškovi amortizacije osnovnih sredstava	21,848,840	21,431,366
Rezervisanja za otpremnine i druge beneficije zaposlenih	1,333,595	1,272,959
Troškovi rezervisanja za sudske sporove	111,396	451,888
Ukupno za A)	<u>23,483,541</u>	<u>23,220,442</u>

B) OSTALI POSLOVNI RASHODI

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Troškovi usluga održavanja	3,693,089	3,032,071
Troškovi poreza	1,663,858	2,226,191
Troškovi usluga matične kompanije	664,142	735,721
Troškovi premija osiguranja	418,277	463,758
Troškovi izdavanja licenci	464,990	388,079
Troškovi transportnih usluga	431,385	480,403
Troškovi zakupnina	381,556	268,014
Troškovi obezbjeđenja objekata	538,495	425,530
Troškovi komunalnih usluga i vode	197,281	205,447
Troškovi neproizvodnih usluga	193,751	134,258
Sudski troškovi i troškovi viještačenja	14,010	18,193
Troškovi registracije vozila	125,303	121,501
Troškovi konsultantskih usluga	176,349	38,067
Troškovi reklame i propagande	91,340	105,657
Troškovi ostalih usluga	209,356	158,206
Troškovi reprezentacije	13,585	23,159
Troškovi platnog prometa	10,296	11,807
Troškovi članarina	5,477	10,430
Ostali nematerijalni troškovi	521,494	248,424
Troškovi nadoknada za korišćenje prenosne mreže	13,139,905	13,486,910
Troškovi prekomjerno preuzete reaktivne energije	649,431	806,889
Troškovi usluga održavanja software-a	447,997	443,395
Ukupno za B)	<u>24,051,367</u>	<u>23,832,111</u>

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Ukupno A + B	<u>47,534,907</u>	<u>47,052,553</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

10. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA I OSTALI LIČNI RASHODI

A) NETO TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Troškovi neto zarada i naknada	13,474,234	12,605,889
Naknada zaposlenima za zimnicu	458,770	418,426
Otpremnina - sporazumni raskid radnog odnosa	422,750	1,144,544
Troškovi naknada fizičkim licima	446,817	385,803
Pomoć zaposlenima i članovima porodice zaposlenog	117,250	174,727
Troškovi službenih putovanja	101,843	216,316
Troškovi naknada članovima odbora direktora	31,076	44,291
Ostali lični rashodi	55,770	45,618
Ukupno	<u>15,108,512</u>	<u>15,035,614</u>

B) TROŠKOVI POREZA I DOPRINOSA

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
1/Troškovi poreza	2,350,815	2,406,541
2/Troškovi doprinosa za penzije	4,901,145	4,571,856
3/Troškovi doprinosa		
Doprinosi na zarade i naknade zarada na teret zaposlenih	2,047,669	1,905,107
Doprinosi na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	774,179	928,287
Ostali troškovi doprinosa	269,827	248,306
Ukupno za B)	<u>10,343,634</u>	<u>10,060,097</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

11. RASHODI PO OSNOVU VRIJEDNOSNOG USKLAĐIVANJA IMOVINE (OSIM FINANSIJSKE)

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtne imovine (osim finansijske)		
Rashodi po osnovu usklađivanja zaliha materijala	34,972	-
Ukupno	<u>34,972</u>	<u>-</u>

12. OSTALI RASHODI IZ POSLOVANJA

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	2,468,628	332,500
Naknade šteta	755,219	727,441
Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe	41,046	108,662
Manjkovi	10,278	5,108
Drugi rashodi	53,712	15,420
Ukupno:	<u>3,328,883</u>	<u>1,189,132</u>

13. FINANSIJSKI PRIHODI

A) PRIHODI OD OSTALIH FINANSIJSKIH ULAGANJA I ZAJMOVA (KAMATE, KURSNE RAZLIKE I EFEKTI UGOVORENE ZAŠTITE)

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
c) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica		
Prihodi od zateznih kamata	106,221	-
Prihodi od kamata na stambene kredite	13,185	27,847
Prihodi od kamata na oročene depozite	451,622	442,807
Ukupno:	<u>571,028</u>	<u>470,653</u>

B) OSTALI PRIHODI PO OSNOVU KAMATA, KURSNIH RAZLIKA I DRUGIH EFEKATA UGOVORENE ZAŠTITE

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
a) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica		
Drugi Prihodi od kamata	2,786	5,461
Ukupno:	<u>2,786</u>	<u>5,461</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

14. VRIJEDNOSNO USKLAĐIVANJE KRATKOROČNIH FINANSIJSKIH SREDSTAVA I FINANSIJSKIH ULAGANJA KOJI SU DIO OBRTNE IMOVINE

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
A) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine		
Prihodi od usklađivanja vrijednosti potraživanja	-	113,109
Ukupno:	-	113,109
	2020.	2019.
B) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine		
Rashodi po osnovu usklađivanja stambenih kredita	62,588	41,422
Rashodi po osnovu usklađivanja potraživanja od domaćih kupaca- neovlašćena ostala potrošnja	39,396	-
Rashodi po osnovu usklađivanja potraživanja od domaćih kupaca-neovlašćena- domaćinstva	415,435	175,461
Ukupno:	517,419	216,882

15. RASHODI PO OSNOVU KAMATA, KURSNIH RAZLIKA I DRUGIH EFEKATA UGOVORENE ZAŠTITE

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
A) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima		
Rashodi kamata po investicionim kreditima	143,424	167,949
Ukupno:	143,424	167,949
	2020.	2019.
B) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima		
Rashodi zatezних kamata	2	2,422
Rashodi kamata po obavezama za poreze, doprinose i druge dažbine	65	9,256
Rashodi kamata po aktuarskim obračunima	145,902	198,188
Drugi finansijski rashodi	8,084	8,068
Ukupno:	154,053	217,935

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

16. POREZ NA DOBIT

a) Kretanje odloženih poreskih obaveza

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Odloženi poreski rashodi i prihodi perioda	(157,600)	(132,785)
Ukupno	<u>(157,600)</u>	<u>(132,785)</u>

b) Nepriznata odložena poreska sredstva

Nepriznata odložena poreska sredstva koja su povezana se poreskim dobicima/gubicima i koja se mogu koristiti u narednih pet godina, a koja nisu priznata zbog neizvjesnosti vezanih za pitanje da li će na raspolaganju biti dovoljno dobiti da apsorbiraju akumulirane poreske gubitke po godinama nastanka i isteka, prikazani su u sljedećem pregledu:

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Godina nastanka 2016. Godina isteka 2021.	178,430	366,056
Ukupno	<u>178,430</u>	<u>366,056</u>

c) Odložene poreske obaveze i sredstva

Kretanja na odloženim poreskim obavezama i sredstvima su prikazana u pregledu koji slijedi:

<i>(U hiljadama EUR)</i>	<i>Odložena poreska obaveza</i>		<i>Odloženo poresko sredstvo</i>	
	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Stanje na početku godine	5,585,119	5,737,847	178,330	198,273
Obračunati odloženi porez u toku godine	<u>(138,391)</u>	<u>(152,729)</u>	<u>19,209</u>	<u>(19,943)</u>
Stanje na kraju godine	<u>5,446,728</u>	<u>5,585,119</u>	<u>197,538</u>	<u>178,330</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

17. NEMATERIJALNA ULAGANJA

<i>(Iznosi u EUR)</i>	Koncesije i licence	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost			
Stanje, 1. januar 2019. Godine	1,911,480	272,596	2,184,075
Nabavke	-	650,578	650,577
Rashod	(16,321)	-	(16,320)
Prenos sa investicija u toku	659,762	(660,102)	(340)
Reklasifikacija	-	-	-
Stanje, 31. decembar 2019. Godine	2,554,922	263,071	2,817,993
Reklasifikacija 01.01.2020.			
	-	-	-
Stanje, 1. januar 2020. Godine	2,554,922	263,071	2,817,993
Nabavka	-	254,388	254,388
Rashod	(55)	-	(55)
Prenos sa investicija u toku	227,171	(227,171)	-
Stanje, 31. decembar 2020. godine	2,782,037	290,288	3,072,325
Ispravka vrijednosti			
Reklasifikacija 1. Januar 2019. godine	(300)	-	(300)
Stanje, 1. januar 2019. godine	(1,540,014)	-	(1,540,014)
Rashod	16,321	-	16,321
Amortizacija za 2019.godinu	(64,229)	-	(64,229)
Reklasifikacija	41	-	41
Stanje, 31. decembar 2019. godine	(1,587,881)	-	(1,587,881)
Stanje, 1. januar 2020. godine	(1,587,881)	-	(1,587,881)
Amortizacija za 2020.godinu	(189,710)	-	(189,710)
Obezvredjenje po procjeni	-	-	-
Reklasifikacija	-	-	-
Stanje, 31. decembar 2020. godine	(1,777,590)	-	(1,777,590)
Neto sadašnja vrijednost:			
- 31. decembra 2020. godine	1,004,447	290,288	1,294,735
- 31. decembra 2019. godine	967,041	263,071	1,230,112

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

18. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

<i>(Iznosi u EUR)</i>	Zemljište	Građevinski objekti	Mašine i oprema	Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	Avansi u nekretnine i osnovna sredstva	Ukupno
Nabavna vrijednost						
Stanje, 1. januar 2019. godine	25,396,472	50,007,242	712,568,881	22,978,346	853,018	811,803,959
Reklasifikacija 01.01.2019.	(98,489)	133,350	(35,161)	-	-	(300)
Nabavke	-	-	-	32,917,235	-	32,917,235
Rashod i otuđenja	(196)	-	(2,830,418)	-	-	(2,830,614)
Vrijednost zemljišta po dokapitalizaciji	18,799	-	-	-	-	18,799
Vrijednost otkupljene infrastrukture	7,276	97,143	909,154	(730,481)	-	283,092
Povećanje vrjednosti po procjeni	4,488	-	-	-	-	4,488
Prenos sa investicija u toku	38,875	316,219	21,381,192	(21,735,945)	-	340
Ranije plaćeni avansi	-	-	-	-	(1,079,069)	(1,079,069)
Stanje, 31. decembar 2019.	25,367,224	50,553,953	731,993,649	33,429,154	(226,051)	841,117,929
Reklasifikacija 1.1.2020	98,489	-	(98,489)	(243,675)	243,675	-
Nabavke	-	-	-	37,071,912	919,025	37,990,937
Rashod i otuđenja	(1,162,452)	(1,611,600)	(2,909,102)	-	-	(5,683,154)
Vrijednost otkupljene infrastrukture	-	749,596	3,211,019	(3,566,603)	-	349,012
Prenos sa investicija u toku	2,279,835	1,603,050	34,395,363	(38,341,746)	-	-
Plaćeni avansi ranije, a obračunati u 2019.	-	-	-	-	(869,363)	(869,363)
Stanje, 31. decembar 2020.	26,583,096	51,294,999	766,592,441	28,349,042	67,285	872,886,864
Ispravka vrijednosti						
Stanje, 1. januar 2019. godine	-	(18,511,680)	(471,517,903)	-	-	(490,029,583)
Reklasifikacija 01.01.2019.	-	73,288	(73,029)	-	-	259
Rashod i otuđenja	-	-	2,498,114	-	-	2,498,114
Amortizacija	-	(680,416)	(20,750,951)	-	-	(21,431,367)
Ispravka vrijednosti otkupljene infrastrukture	-	(13,410)	(269,682)	-	-	(283,092)
Stanje, 31. decembar 2019.	-	(19,132,219)	(490,113,450)	-	-	(509,245,669)
Reklasifikacija	-	(146,318)	146,316	-	-	(2)
Rashod i otuđenja	-	1.224.645	2.204.985	-	-	3.429.630
Amortizacija (napomena 9A)	-	(686.388)	(21.162.452)	-	-	(21.848.840)
Ispravka vrijednosti otkupljene infrastrukture	-	(45.799)	(348.213)	-	-	(394.012)
Stanje, 31. decembar 2020.	-	(18.786.080)	(509.272.813)	-	-	(528.058.893)
Neto sadašnja vrijednost:	-					
- 31. decembra 2019. godine	25,367,224	31,421,734	241,880,199	33,429,154	(226,051)	331,872,260
- 31. decembra 2020. godine	26,583,096	32,508,919	257,319,628	28,349,042	67,285	344,827,971

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

18. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (Nastavak)

U toku 2019. godine promjene na vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme su nastale kao rezultat novih nabavki, dokapitalizacije od strane matične kompanije (zemljište u vrijednosti EUR 18,798) i otuđenja, te je njihova vrijednost na 31.12.2019 godine je utvrđena u vrijednosti od EUR 331,872,260.

Tokom 2020.godine promjene na vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme su nastale kao rezultat novih nabavki i otuđenja, te je njihova vrijednost na 31.12.2020 godine utvrđena u vrijednosti od EUR 344.827.970

19. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA U PRODAJI

<i>(Iznosi u EUR)</i>	<u>Zemljište</u>	<u>Građevinski objekti</u>	<u>Mašine i oprema</u>	<u>Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi</u>	<u>Avansi u nekretnine i osnovna sredstva</u>	<u>Ukupno</u>
Nabavna vrijednost						
Stanje, 1. januar 2020. godine	-	1,128,400	-	-	-	1,128,400
Reklasifikacija	-	-	-	-	-	-
Rashod i otuđenja		(249,996)				(249,996)
Stanje, 31. decembar 2020.	-	878,404	-	-	-	878,404
Ispravka vrijednosti						
Stanje, 1. januar 2020. godine	-	-	-	-	-	-
Obezvrjeđenje po procjeni	-	-	-	-	-	-
Rashod i otuđenja	-	(33,333)	-	-	-	(33,333)
Stanje, 31. decembar 2020.	-	(33,333)	-	-	-	(33,333)
Neto sadašnja vrijednost:						
- 31. decembra 2019. godine	-	<u>1,128,400</u>	-	-	-	<u>1,128,400</u>
- 31. decembra 2020. godine	-	<u>911,736</u>	-	-	-	<u>911,736</u>

Na dan 31. decembra 2020 godine, Društvo je iskazalo stalna sredstva namijenjena prodaji u iznosu od EUR 911.736 (31. decembar 2019: EUR 1.128.400). Ova sredstva čine 26 stambenih jedinica u Podgorici u stambenom objektu „A“ Gornja Gorica. Tokom 2020. godine izvršen je otkup 6 stambenih jedinica.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

20. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
1. Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	-	-
2. Dugoročni krediti matičnom i zavisnim pravnim licima	-	-
3. Učešća u kapitalu kod pravnih lica (sem zavisnih pravnih lica)	-	-
4. Dugoročni krediti pravnim licima kod kojih postoji učešće u kapitalu (sem zavisnih pravnih lica)	-	-
5. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	-	-
6. Dugoročna finansijska ulaganja (dati krediti i hartije od vrednosti)	-	-
7. Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja		
Dugoročni zajmovi zaposlenima (stambeni krediti)	1,102,723	1,015,145
Ispravka vrijednosti-Ostali dugoročni finansijski plasmani	<u>(409,568)</u>	<u>(346,980)</u>
Stanje na dan 31.decembra	<u>693,155</u>	<u>668,165</u>

Na osnovu Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih, vrši se raspodjela sredstava za stambenu izgradnju i to:

- po osnovu kupovine, odnosno izgradnje stana ili porodične stambene zgrade,

Kreditna obaveza zaposlenih (po osnovu sredstava koja se dodjeljuju po osnovu kupovine, odnosno izgradnje stana ili porodične stambene zgrade) utvrđuje se tako što se za svaku godinu radnog staža do dana raspisivanja Oglasa, obaveza umanjuje za 3,4 % odobrenih sredstava, s tim da kreditna obaveza ne može biti manja od 25 % ukupnog iznosa sredstava dobijenih po osnovu kredita. Kredit se dodjeljuje sa rokom otplate 20 godina i kamatnom stopom od 1 % godišnje na preostali iznos kredita. Na pisani zahtjev zaposlenog kredit se može dodijeliti sa rokom otplate kraćim od 20 godina, sa istom kamatnom stopom. Zaposleni koji ponudi isplatu ukupnog iznosa dodijeljenog kredita u roku od 1 godine, ima pravo na dodatni popust od 25 % i oslobađa se od obaveza plaćanja kamata.

Odbor direktora Društva je odobrio "Pravilnik o rješavanju stambenih potreba zaposlenih" 9. marta 2017. godine koji je stupio na snagu 17. marta 2017. godine. Dana 20.12.2019 godine usvojen je Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih, a zatim je 20. Novembra 2020. usvojen Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih, na osnovu koga je donijet prečišćeni tekst Pravilnika. Navedenim Pravilnikom i izmjenama Pravilnika sva prava i obaveze Društva i zaposlenih ostaju nepromijenjena u odnosu na Pravilnik Osnivača.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

21. ZALIHE

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
1. Zalihe materijala (materijal za izradu, rezervni delovi, sitan inventar i auto gume)		
Materijal	9,711,187	12,148,248
Ispravka vrijednosti	(1,012,641)	(977,669)
	<u>8,698,546</u>	<u>11,170,579</u>
Rezervni djelovi	238,985	344,427
Ispravka vrijednosti	-	-
	<u>238,985</u>	<u>344,427</u>
Ostale zalihe	261,503	293,980
Ispravka vrijednosti	-	-
	<u>261,503</u>	<u>293,980</u>
2. Nedovršena proizvodnja	-	-
3. Gotovi proizvodi i roba	-	-
4. Dati avansi	3,000	12,509
	<u>3,000</u>	<u>12,509</u>
Stanje na dan 31.decembra	<u>9,202,034</u>	<u>11,821,494</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

22. POTRAŽIVANJA

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
1. Potraživanja od kupaca		
Potraživanja za usluge	1,829,928	5,511,804
Ispravka vrijednosti	(344,815)	(344,815)
	<u>1,485,114</u>	<u>5,166,989</u>
Kupci u zemlji za neovlašćenu potrošnju	18,418,867	17,493,809
Ispravka vrijednosti	(17,256,907)	(16,944,477)
	<u>1,161,960</u>	<u>549,332</u>
Kupci u zemlji za sporna potraživanja	637,106	637,106
Ispravka vrijednosti	(637,106)	(637,106)
	-	-
Ostala potraživanja	269,481	254,644
Ispravka vrijednosti	-	-
	<u>269,481</u>	<u>254,644</u>
2. Potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	10,399,070	19,597,810
3. Potraživanja od ostalih povezanih lica	-	-
4. Ostala potraživanja		
4.1. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	37,372	37,372
4.2. Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost	-	-
4.3. Ostala nepomenuta potraživanja		
Potraživanja od zaposlenih	434,715	467,505
Ispravka vrijednosti	(434,715)	(434,715)
	-	32,790
Potraživanja od države	2,485,751	2,534,129
Ispravka vrijednosti	-	-
	<u>2,485,751</u>	<u>2,534,129</u>
Ostala potraživanja	447,864	203,909
Ispravka vrijednosti	(11,313)	(11,313)
	<u>436,552</u>	<u>192,596</u>
Stanje na dan 31.decembra	<u>16,275,299</u>	<u>28,365,663</u>

Starosna struktura bruto potraživanja od kupaca za neovlašćenu potrošnju na dan 31. decembra bila je sljedeća:

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Do 3 mjeseca	914.648	284,838
3 do 6 mjeseci	328.060	477,647
Preko 6 mjeseci	17,176,159	16,731,324
Ukupno:	<u>18,418,867</u>	<u>17,493,809</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

23. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

Kratkoročni finansijski plasmani na dan 31. decembra 2020. godine i 31. decembra 2019. godine prikazana su u sljedećem pregledu:

	2020.	2019.
1. Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica namenjeno trgovanju	-	-
2. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udeli	-	-
3. Ostali kratkoročni finansijski plasmani Oročeni depoziti	<u>40,700,000</u>	<u>47,200,000</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>40,700,000</u>	<u>47,200,000</u>

Kratkoročni plasmani se odnose na oročene depozite plasirane kod komercijalnih banaka sa inicijalno ugovorenim rokom dospeljeća od preko tri mjeseca. U nastavku je dat tabelarni pregled kratkoročnih finansijskih plasmana po bankama.

Banka	2020.	2019.
	Iznos	Iznos
Prva banka CG	15,500,000	16,500,000
Addiko Bank	2,000,000	2,000,000
Hipotekarna banka	3,000,000	3,000,000
Erste banka	9,700,000	5,200,000
Ziraat banka	3,000,000	3,000,000
Crnogorska komercijalna banka - Podgorička banka - Societe generale	6,500,000	14,500,000
Komercijalna banka AD Podgorica	1,000,000	3,000,000
Ukupno:	40,700,000	47,200,000

24. GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA

Ukupno stanje gotovine na žiro računima Društva na dan 31. decembra 2020. godine i 31. decembra 2019. godine prikazano je u sljedećem pregledu:

	2020.	2019.
Žiro račun Društva	8,735,307	7,733,845
Žiro račun Društva-stambena izgradnja	103,893	521,762
Devizni računi kod banaka u zemlji	<u>722,897</u>	<u>3,399,614</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>9,562,097</u>	<u>11,655,221</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

25. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Obračunata potraživanja od Osnivača	-	-
Unaprijed plaćeni troškovi	<u>233,326</u>	<u>240,972</u>
Stanje na dan 31.decembra	<u>233,326</u>	<u>240,972</u>

26. OSNOVNI KAPITAL

Odbor direktora Elektroprivrede Crne Gore je na redovnoj sjednici donio Odluku br.10-00-15810 od 29.03.2019. godine o povećanju osnovnog kapitala po osnovu dokapitalizacije dijela imovine u državini, odnosno nepokretnosti u vrijednosti od EUR 2,238,278. U skladu sa članom 7 Odluke o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o. Podgorica, EPCG prenosi CEDIS-u u državinu i imovinu koja nije dio osnivačkog uloga, a koja će biti prenijeta u vlasništvo CEDIS-a kad se EPCG upiše kao vlasnik iste.

Društvo je zaključilo Aneks „Sporazuma o regulisanju međusobnih prava, obaveza i odgovornosti po pitanju stambenih sredstava“ u skladu sa kojim će ovaj iznos novčanog plasmana CEDIS-u biti konvertovan u kapital. U skladu sa navedenim u toku 2019. godine uplaćeno je EUR 82,028, a u toku 2020. godine EUR 187.965.

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima izvršena je procjena vrijednosti imovine koja je predmet prenosa i utvrđena vrijednost u iznosu od EUR 2,257,076.98.

U ovu vrijednost je uključena vrijednost nepokretnosti koja nije bila predmet prenosa u državinu-zemljište ispod TS u Budvi u iznosu od EUR 18,798.

Društvo je u skladu sa navedenom Odlukom, podnijelo zahtjev sa potrebnom dokumentacijom, za registraciju povećanja kapitala, na osnovu koje je CRPS izdao Rješenje broj 05-0766918/006 od 05.04.2019. godine i registrovao navedenu promjenu kapitala.

U skladu sa navedenom Odlukom osnovni kapital Društva na dan 31.12.2019. godine iznosio je EUR 284,177,711 i nije se mijenjao na dan 31.12.2020.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

27. DUGOROČNA REZERVISANJA

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih		
Rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju	1,937,395	2,989,010
Rezervisanja za jubilarne nagrade	358,604	590,862
Rezervisanja za stambene kredite	3,102,908	3,034,000
2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku	-	-
3. Ostala dugoročna rezervisanja		
Rezervisanja za sudske sporove	<u>2,200,098</u>	<u>4,108,042</u>
Stanje na dan 31.decembra	<u>7,599,005</u>	<u>10,721,914</u>

a) Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade

Osnovne aktuarske pretpostavke koje su korišćene prilikom obračuna rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju nakon ispunjavanja uslova i jubilarne nagrade su date u sljedećem pregledu:

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Diskontna stopa	2.95%	2.60%
Buduća povećanja zarada	0.00%	1.90%
Fluktuacija zaposlenih	3.17%	0.10%
Smrtnost zaposlenih	Tablice smrtnosti Crne Gore u periodu 2010-2012	Tablice smrtnosti Crne Gore u periodu 2010-2012
Odlazak u penziju	66 godina i za muškarce i 64 godine za žene	67 godina i za muškarce i za žene

Iznos dugoročnih rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju nakon ispunjavanja uslova i jubilarne nagrade osjetljiv je na promjenu varijabli koje su izvan kontrole Društva. Analiza osjetljivosti izvršena je pod pretpostavkom promjene diskontne stope, stope budućih povećanja zarada i stope fluktuacije zaposlenih kao što je prikazano u tabeli ispod za 2020. godinu:

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

27. DUGOROČNA REZERVISANJA (Nastavak)

a) Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade (Nastavak)

Analiza osjetljivosti EUR	Otpremnine	Efekat u EUR	Efekat u %	Jubilarne nagrade	Efekat u EUR	Efekat u %
Diskontna stopa 2,95%	2,067,062			484.696		
1,95%	2,251,222	184.160	8.20%	515.276	30,580	5.90%
2,45%	2,155,818	88.756	4.10%	499.502	14,806	3.00%
3,45%	1,984,356	(82.706)	-4.20%	470.618	(14,078)	-3.00%
3,95%	1,907,166	(159.896)	-8.40%	457.386	(27,310)	-6.00%
Stopa rasta zarada 0,00%	2,067,062			484.696		
-1,00%	1,907,166	(159.896)	-8.40%	457.386	(27,310)	-6.00%
-0,50%	1,984,356	(82.706)	-4,20%	470.618	(14,078)	-3.00%
0,50%	2,155,818	88.756	4.10%	499.502	14,806	3.00%
1,00%	2,251,222	184.160	8.20%	515.276	30,580	5.90%
Stopa fluktuacije 3,17%	2,067,062			484.696		
2,17%	2,262,173	195.111	8.60%	522.420	37,724	7.20%
2,50%	2,195,086	128.024	5.80%	509.563	24,867	4.90%
3,50%	2,008,689	(58.373)	-2.90%	473.157	(11,539)	-2.40%
4,00%	1,924,114	(142.948)	-7.40%	456.335	(28,361)	-6.20%

Na osnovu rezultata obračuna, prema zahtjevima MRS 19, sadašnja vrijednost budućih obaveza za otpremnine i jubilarne nagrade na dan 31.12.2020. godine je prikazana u nastavku:

OPIS	Sadašnja vrijednost na dan	Kratkoročni dio	Dugoročni dio
	31.12.2020.		
Otpremnine - ukupno	2,067,062	129,667	1,937,395
Jubilarne nagrade - ukupno	484,696	126,092	358,604
Jubilarne nagrade za 10 godina službe	24,974	6,167	18,807
Jubilarne nagrade za 20 godina službe	101,160	33,860	67,300
Jubilarne nagrade za 30 godina službe	158,573	38,785	119,788
Jubilarne nagrade za 40 godina službe	199,989	47,280	152,709
Stanje na dan 31.decembra	2,551,758	255,759	2,295,999

b) Rezervisanja za stambene kredite

Kreditna obaveza zaposlenih (sredstava koja se dodjeljuju po osnovu kupovine, odnosno izgradnje stana ili porodične stambene zgrade) utvrđuje se na način što se za svaku godinu radnog staža kreditna obaveza umanjuje za 3.4%, s tim da kreditna obaveza ne može biti manja od 25% ukupnog iznosa odobrenih sredstava za rješavanje stambenih odobrenih po osnovu kredita kako je to predviđeno "Pravilnikom o rješavanju stambenih potreba zaposlenih.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

27. DUGOROČNA REZERVISANJA (Nastavak)

b) Rezervisanja za stambene kredite (Nastavak)

U skladu sa navedenim Pravilnikom, Društvo je izvršilo rezervisanje za oprošteni dio stambenih kredita na osnovu sljedećih osnovnih aktuarskih pretpostavki:

	<u>31. decembar 2020.</u>	<u>31. decembar 2019.</u>
Diskontna stopa	2.95%	2.60%
Buduća povećanja zarada	0.00%	1.90%
Fluktuacija zaposlenih	3.17%	0.10%
	Tablice smrtnosti Crne Gore u periodu 2010-2012 66 godina i za muškarce i 64 godine za žene	Tablice smrtnosti Crne Gore u periodu 2010-2012 67 godina i za muškarce i za žene
Smrtnost zaposlenih		
Odlazak u penziju		

Ovaj izvještaj prikazuje rezultate obračuna sadašnje vrijednosti budućih obaveza za stambene kredite koji je zasnovan na principima aktuarske matematike i izrađen je tako da bude usklađen sa pretpostavkama koje su definisane prethodnih godina.

Obračunata sadašnja vrijednosti budućih obaveza za stambene kredite na dan 31.12.2020. godine je EUR 3,102,908.

	<u>Iznos</u>
Početno stanje na 01.01.2020.	2,942,197
Trošak kamate na osnovu aktuarskog izvještaja (2% p.a)	79,104
Dodatno rezervisanje	81,607
Krajnje stanje 31.12.2020.	<u>3,102,908</u>
Neto efekat	<u>160,711</u>

Odbor direktora Društva je odobrio "Pravilnik o rješavanju stambenih potreba zaposlenih" 9. marta 2017. godine koji je stupio na snagu 17. marta 2017. godine. Dana 20.12.2019 godine usvojen je Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih, a zatim je 20. Novembra 2020. usvojen Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih, na osnovu koga je donijet prečišćeni tekst Pravilnika. Navedenim Pravilnikom i izmjenama Pravilnika sva prava i obaveze Društva i zaposlenih ostaju nepromijenjena u odnosu na Pravilnik Osnivača.

c) Rezervisanja za sudske sporove

Društvo je potpisalo 2. avgusta 2016. godine „Sporazum o prenosu svih predmeta, prava, obaveza i odgovornosti u postupcima i sporovima pred nadležnim sudskim i drugim organima“ sa Osnivačem („Sporazum“).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

27. DUGOROČNA REZERVISANJA (Nastavak)

b) Rezervisanja za sudske sporove (Nastavak)

Predmet Sporazuma je preuzimanje svih predmeta Osnivača od strane Društva u postupcima i sporovima, kao i prava i obaveza i odgovornosti u vezi sa istim pred nadležnim sudovima i drugim organima koji su započeti do dana osnivanja Društva, u kojima je kao stranka u sporu označen Osnivač, a čiji je osnov vezan za funkcionalnu cjelinu Distribucija kao bivšeg organizacionog dijela Osnivača.

Sporazumne strane su se usaglasile, da je u slučajevima izvršenja sudskih presuda i odluka drugih nadležnih organa na teret imovine ili sredstava Osnivača, u svim predmetima preuzetih Sporazumom, Društvo dužno nadoknaditi Osnivaču ukupnu vrijednost umanjenja imovine ili sredstava nastalih po osnovu izvršenja svake pojedinačne sudske ili odluke drugih nadležnih organa na teret imovine Osnivača.

U skladu sa navedenim, sa stanjem na dan 31. decembra 2020. godine protiv Društva se vodi ukupno 450 sudskih i upravnih sporova. Društvo je na navedeni datum izvršilo procjenu potencijalnih obaveza i priznalo rezervisanje u svojim finansijskim iskazima u iznosu od EUR 2,200,098, iako nije sa sigurnošću moguće predvidjeti konačan ishod spora, Društvo može biti izloženo potencijalnim gubicima po navedenom osnovu.

Ne predviđa se da će bilo kakve materijalno značajne obaveze proizaći iz potencijalnih obaveza osim onih za koje je izvršeno rezervisanje.

28. DUGOROČNI KREDITI

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
A) Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija		
EBRD - European Bank for Reconstructrion and Development		
Ukupno dugoročni krediti	26,114,203	29,378,478
Dio dugoročnih kredita koji dospijeva u periodu do 1 godine	<u>(3,264,275)</u>	<u>(3,264,275)</u>
Dio dugoročnih kredita koji dospijeva u periodu dužem od godinu dana	22,849,927	26,114,203
B) Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije		
EPCG - preuzeti kredit EBRD		
Ukupno dugoročni krediti	3,869,749	4,555,682
Dio dugoročnih kredita koji dospijeva u periodu do 1 godine	<u>(685,933)</u>	<u>(685,933)</u>
Dio dugoročnih kredita koji dospijeva u periodu dužem od godinu dana	3,183,816	3,869,749
Stanje na dan 31.decembra	<u>26,033,744</u>	<u>29,983,952</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

28. DUGOROČNI KREDITI (Nastavak)

Kredit od Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) na dan 31. decembar 2020. je povučen u iznosu od EUR 29,378,478, dok je tokom 2020. godine isplaćeno EUR 3.264.275 Glavnice. Ugovor o kreditu je potpisan sa EBRD dana 17. maja 2017. godine. Namjena kredita je finansiranje nabavke i instalacije uređaja za daljinsko očitavanje potrošnje električne energije (faza III AMM projekta) i ukupan iznos investicije je procijenjen na EUR 39,000,000 od čega se EUR 32,000,000 finansira iz kredita EBRD. Ugovorom je definisana varijabilna kamata 6m Euribor + 3.75%. Takođe, tokom trajanja kredita, CEDIS je u obavezi da plaća kamatu na nepovučeni dio kredita u iznosu od 0.5. Tokom 2020. godine, nije bilo novih povlačenja sredstva po osnovu ugovora sa EBRD.

Kredit ima sljedeće kovenante:

- odnos konsolidovanog duga prema EBITDA manji od 3.5;
- odnos Obrtna imovina i Kratkoročnih obaveza veći od 1.2;
- odnos EBITDA i Rashoda po osnovu kamata veći od 3.5. Fpo

Dug / EBITDA	2020.	2019.
Srednjoročna dugovanja	26,033,744	29,983,952
Kratkoročna dugovanja	3,950,208	3,950,208
EBITDA	22,510,905	24,738,382
Koeficijent	1.33	1.37
Opšta likvidnost		
Obrtna imovina	75,972,755	99,283,350
Kratkoročne obaveze	44,547,486	45,733,988
Koeficijent	1.71	2.17
Stepen pokriva troškova kamata		
EBIT	(1,007,608)	1,342,479
Finansijski rashodi	297,477	385,883
Koeficijent	(3.39)	3.48

Kredit od Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) preuzet od EPCG po osnovu „Ugovora o regulisanju međusobnih prava, obaveza i odgovornosti po osnovu Ugovora o zajmu br.10-00-13556 od 26.11.2010.g. i Anexa i Ugovora o zajmu br. 10-00-19983 od 03.04.2014.g. za neiskorisceni dio sredstava“ br.10-10-23000 od 30.12.2016., na dan 31. decembar 2017. je povučen u iznosu od EUR 6,692,661. Ugovor o kreditu je potpisan sa EBRD dana 25. novembra 2010. godine. Namjena kredita je finansiranje nabavke i instalacije uređaja za daljinsko očitavanje potrošnje električne energije (faza II AMM projekta). Ugovorom je definisana varijabilna kamata 6m Euribor + 3,5%. Takođe, od preuzimanja kredita, CEDIS je u obavezi da plaća kamatu na nepovučeni dio kredita u iznosu od 0.5%. Tokom 2020. godine po osnovu ugovora sa EBRD vraćena su sredstva u iznosu od EUR 685,933.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

29. OSTALE DUGOROČNE OBAVEZE

<i>Kretanje na obavezama koje se mogu konvertovati u kapital</i>	<u>2020.</u>
Stanje na dan 1.januara	10,110,209
Uplate stambenih sredstava	187,965
Umanjenja po osnovu Dokapitalizacije	-
Efekat procjene na imovinu u državini	-
Stanje na dan 31.decembra	<u>10,298,175</u>

Dugoročne obaveze sa stanjem na dan 31. decembra 2020. godine u iznosu EUR 10,298,175 (31. decembra 2019. godine EUR 10,110,209) u cjelosti se odnose na obaveze prema Osnivaču koje se mogu konvertovati u kapital, a koje se sastoje iz:

1) Vrijednosti prenijetih nepokretnosti u državini od EUR 9,598,271.

2) Vrijednosti novčanih sredstava uplaćenih Društvu od EUR 187,965 po osnovu Sporazuma o regulisanju međusobnih prava, obaveza i odgovornosti po pitanju stambenih sredstava, zaključenog 28. novembra 2016. godine sa Osnivačem i Anex-a ovog Sporazuma, zaključenog 31. jula 2017. kojim je definisano da će ovaj iznos novčanog plasmana Osnivača biti konvertovan u kapital.

30. OBAVEZE IZ POSLOVANJA

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
A) Priljeni avansi, depoziti i kaucije		
Priljeni avansi za proizvode i usluge	11,404	1,111
Stanje na dan 31.decembra	<u>11,104</u>	<u>1,111</u>
B) Obaveze prema dobavljačima		
Dobavljači u zemlji za obrtna sredstva	11,123,150	12,178,229
Dobavljači u inostranstvu za obrtna sredstva	178,227	281,386
Stanje na dan 31.decembra	<u>11,301,376</u>	<u>12,459,615</u>
C) Obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima		
Dobavljači- matična i zavisna pravna lica za obrtna sredstva	2,753,928	3,133,029
Stanje na dan 31.decembra	<u>2,753,928</u>	<u>3,133,029</u>
D) Ostale obaveze iz poslovanja		
Obaveze za naknadu štete na sredstvima drugih pravnih i fizičkih lica	9,490	53,473
Druge obaveze iz poslovanja	26,685	425
Stanje na dan 31.decembra	<u>36,175</u>	<u>53,898</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

31. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Obaveze za zarade	2,167,797	1,933,958
Obaveza za jubilarne nagrade	3,918	3,049
Obaveze za obračunate rente	691	691
Ostale obaveze	<u>22,467</u>	<u>43,741</u>
Stanje na dan 31.decembra	<u>2,194,873</u>	<u>1,981,439</u>

32. OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DODATU VRIJEDNOST I OSTALIH JAVNIH PRIHODA

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Obaveze za PDV	219,771	-
Obaveze po osnovu naknada za postavljanje kablova	28,722	2
Ostale obaveze	<u>14,235</u>	<u>-</u>
Stanje na dan 31.decembra	<u>262,728</u>	<u>2</u>

33. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Naplaćeni prihodi u tekućem periodu koji se odnose na naredni obračunski period	1,210,142	946,188
Razgraničeni prihodi po osnovu potraživanja	20,132,366	19,828,184
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	2,694,285	2,674,191
Rezervisanja za neiskorišćene dane godišnjeg odmora	<u>-</u>	<u>706.125</u>
Stanje na dan 31.decembra	<u>24,036,792</u>	<u>24,154,687</u>

34. KRATKOROČNA REZERVISANJA

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju - kratkoročni dio	129,667	
Rezervisanja za jubilarne nagrade - kratkoročni dio	126,092	
Rezervisanja za neiskorišćene dane godišnjeg odmora	<u>830,876</u>	<u>-</u>
Stanje na dan 31.decembra	<u>1,086,635</u>	<u>-</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

35. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Pri sastavljanju finansijskih iskaza, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i operativne odluke drugog lica. Prilikom razmatranja svih mogućih vrsta odnosa između povezanih pravnih lica, pažnja se usmjerava na suštinu odnosa, a ne samo na pravnu formu.

Povezana pravna lica mogu ulaziti u transakcije, koje možda nepovezana lica ne bi vršila i transakcije sa povezanim pravnim licima mogu se obavljati pod drugačijim uslovima i u drugačijim iznosima u odnosu na iste transakcije sa nepovezanim pravnim licima.

Priroda odnosa između onih povezanih lica sa kojima je Društvo ušlo u transakcije većeg obima ili sa njima ima značajnija neizmirena salda na dan 31. decembra 2020. godine i 31. decembra 2019. godine je prikazana u tabeli niže. Transakcije sa povezanim pravnim licima su izvršene tokom redovnog toka poslovanja ili pod normalnim tržišnim uslovima.

Salda i transakcije sa povezanim pravnim licima Društva na dan 31. decembra 2020. godine kao i 31. decembra. 2019. prikazani su u nastavku.

a) Prihodi od povezanih lica

Elektroprivreda Crne Gore A.D., Nikšić	2020.	2019.
Prihodi od korišćenja mreže	74,007,988	83,271,894
Prihodi po osnovu odobrenog procenta mrežnih gubitaka	14,211,671	12,360,439
Prihodi od ponovnog uključenja	49,240	189,573
Ostali prihodi iz djelatnosti	863,255	910,353
Ukupno	89,132,154	96,732,258

b) Rashodi od povezanih lica

Elektroprivreda Crne Gore A.D., Nikšić	2020.	2019.
Nabavna vrijednost prodate robe	18,752,616	22,429,316
Troškovi materijala	478,782	466,537
Troškovi ostalih usluga	1,027,710	1,118,742
Ostali troškovi iz djelatnosti	58	171,213
Ukupno	20,259,165	24,185,807

c) Potraživanja od povezanih lica

	2020.	2019.
Potraživanja	10,399,070	19,597,810
Ostala potraživanja	59,230	59,230
Ukupno	10,458,300	19,657,040

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2020. godine

(Svi iznosi su prikazani u EUR, ukoliko nije navedeno drugačije)

35. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (Nastavak)

d) Obaveze prema povezanim licima

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Obaveze koje se mogu konvertovati u kapital (Napomena 29)	10,298,175	10,110,209
Obaveze po kreditima	3,869,749	4,555,682
Obaveze iz poslovanja	2,753,928	3,133,029
Obračunate obaveze	<u>3,053</u>	<u>19,582</u>
Stanje na dan 31.decembra	<u>16,924,905</u>	<u>17,818,502</u>

Naknade ključnom rukovodstvu

Ključno rukovodstvo čine Odbor Direktora Društva, Izvršni direktor, Direktori Operativne Direkcije i Direkcije za razvoj, pristup mreži i TIS, Rukovodioci Sektora za odnose sa regulatorom, državnim institucijama, i korisnicima distributivnog sistema, Sektora za ekonomske poslove, Sektora za pravne poslove, Sektora za komercijalne poslove, Sektora za zaštitu i usluge i Sektora za ljudske resurse, opšte poslove i korporativne komunikacije. Naknade plaćene ili plative ključnom rukovodstvu po osnovu usluga zaposlenog lica u bruto iznosu iznosile su EUR 469,270 (2019. godine EUR 446,220).

36. PORESKI RIZICI

U različitim okolnostima, poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima. Rukovodstvo Društva smatra da su poreske obaveze prikazane u priloženim finansijskim iskazima pravilno iskazane.

37. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Odbor direktora Osnivača je dana 10. maja 2020. godine donio Odluku broj 10-00-20303 kojom povećava osnivački ulog u Društvo, a na osnovu koje Društvo treći put dokapitalizacije u iznosu od EUR 4,535,191 i to po osnovu:

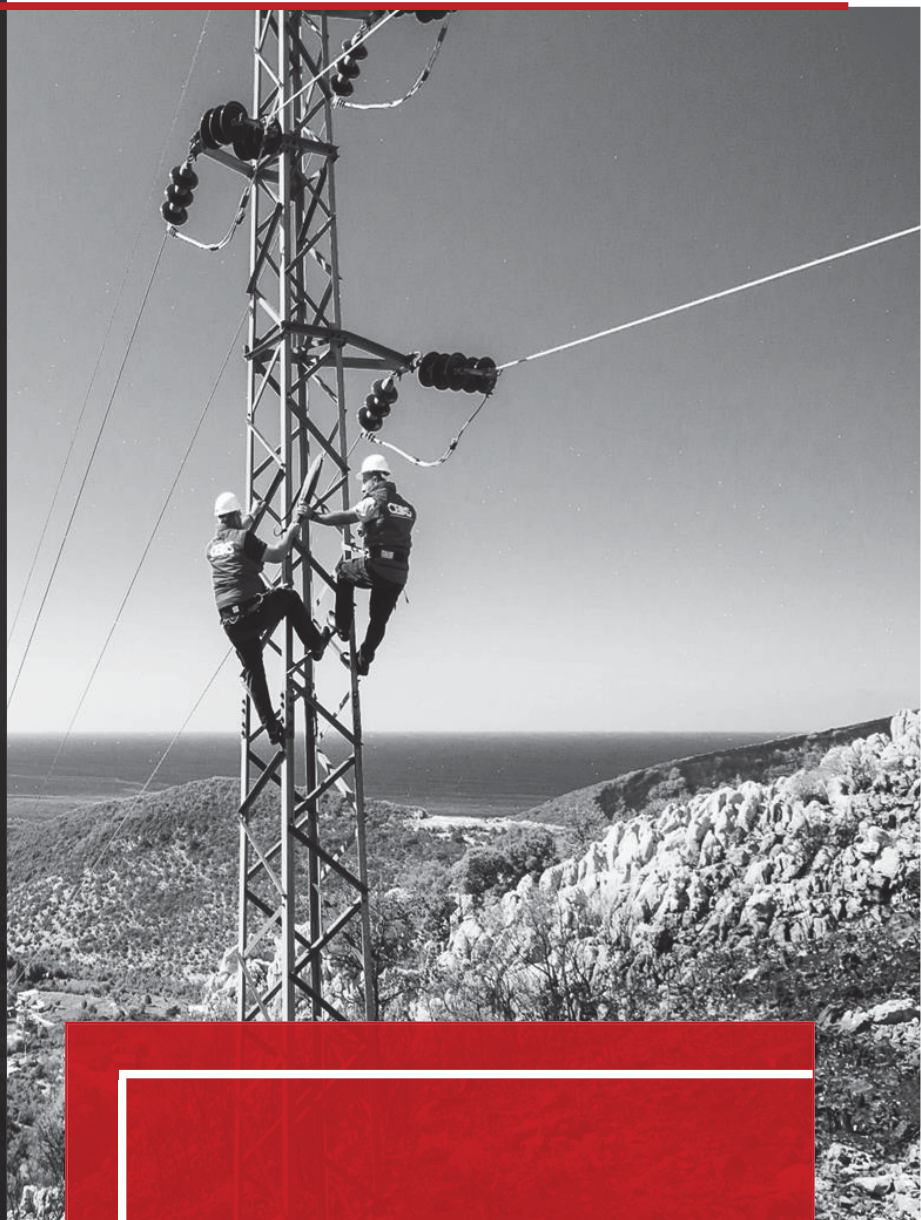
- nepokretnosti koje su već prenijete Društvo u državinu u iznos od EUR 4,142,411;
- nepokretnosti u iznosu od EUR 13,149;
- novčanih sredstava uplaćenih po osnovu stambenih sredstava, a po osnovu Sporazuma u iznosu od EUR 379,632.

Društvo je podnijelo zahtjev Centralnom registru privrednih subjekata (CRPS) prijavu za registraciju povećanja kapitala Društva po kojem je CRPS dana 26. maja 2020. godine izdao rješenje broj 296816-1-20, kojim se odbija zahtjev Društva za povećanje kapitala. CRPS je na nakon razmatranja prigovora od strane Društva donio rješenje broj 5-0766918/015 od 17. februara 2021. godine, a koje se odnosi na promjenu statuta Društva. U odnosu na prethodni statut, promjena je vezana za dokapitalizaciju: novčanog uloga u Društvo od EUR 379,631 i nenovčanog uloga od EUR 4,155,560.

Nakon registrovane promjene utvrđen je osnovni kapital na iznos od EUR 288,712,903, a obaveze koje se konvertuju u kapital (Napomena 29) se smanjuju za iznos od EUR 4,522,043.

CENIS

Čovjekov centar za održivi razvoj

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA

ZA 2020. GODINU

SADRŽAJ

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE PRAVNOG LICA	2
1.1 Opšte informacije o Društvu	2
1.2 Osnovna/pretežna i pomoćne djelatnosti poslovanja.....	2
1.3 Osnovni proizvodi i usluge koje Društvo nudi:	2
1.4 Vlasništvo i struktura kapitala.....	3
1.5 Organizaciona struktura	3
2. ISTINIT PRIKAZ RAZVOJA, ANALIZE FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA PRAVNOG LICA, UKLJUČUJUĆI FINANSIJSKE I NEFINANSIJSKE POKAZATELJE PRIMJERENE ZA ODREĐENU VRSTU POSLOVNE AKTIVNOSTI, KAO I INFORMACIJE O ČLANOVIMA UPRAVNIH I NADZORNIH TIJELA	4
2.1 ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA	4
2.2 INFORMACIJE O ČLANOVIMA UPRAVNIH I NADZORNIH TIJELA	13
3. INFORMACIJE O ULAGANJIMA U CILJU ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE	15
3.1 ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	15
3.2 DRUŠTVENA - KORPORATIVNA ODGOVORNOST	17
4. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ	21
4.1 Projekcija bilansa uspjeha	21
4.2 Analiza boniteta	22
5. PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA, A POSEBNO ULAGANJIMA U OBRAZOVANJE ZAPOSLENIH	25
5.1 Istraživanje i razvoj	25
5.2 Ulaganje u obrazovanje zaposlenih	27
6. INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA ODNOSNO UDJELA	31
7. POSTOJANJE POSLOVNIH JEDINICA	31
8. PODACI O FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA KOJI SE KORISTE AKO SU OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA I ZA UTVRĐIVANJE AKTIVE, PASIVE, FINANSIJSKOG STANJA I DOBITI ILI GUBITAKA	31
8.1 Depoziti.....	31
8.2 Kreditne linije	31
9. UPRAVLJANJE RIZICIMA	32
PREPORUKE I NJIHOVA IMPLEMENTACIJA	34

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE PRAVNOG LICA

1.1 Opšte informacije o Društvu

OPŠTE INFORMACIJE	
<i>Pravno lice</i>	Crnogorski elektrodistributivni sistem doo
<i>Oblik pravnog lica</i>	DOO
<i>PIB</i>	03099873
<i>PDV</i>	30/31-16162-1
<i>Datum osnivanja</i>	30/06/2016
<i>Adresa sjedišta</i>	Ivana Milutinovića br. 12
<i>Grad</i>	Podgorica
<i>Šifra djelatnosti</i>	3513
<i>Naziv djelatnosti</i>	Distribucija električne energije
<i>Izvršni direktor</i>	Zoran Đukanović

1.2 Osnovna/pretežna i pomoćne djelatnosti poslovanja

Osnovna djelatnost CEDIS-a je distribucija električne energije. Elektroenergetske djelatnosti Društva su propisane Zakonom o energetici, licencama u energetskom sektoru i Statutom CEDIS-a. Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o. je imalac Licence za distribuciju električne energije, upisane u Registar izdatih Licenci pod rednim brojem L-E-01.

1.3 Osnovni proizvodi i usluge koje Društvo nudi:

Ključne djelatnosti Društva su:

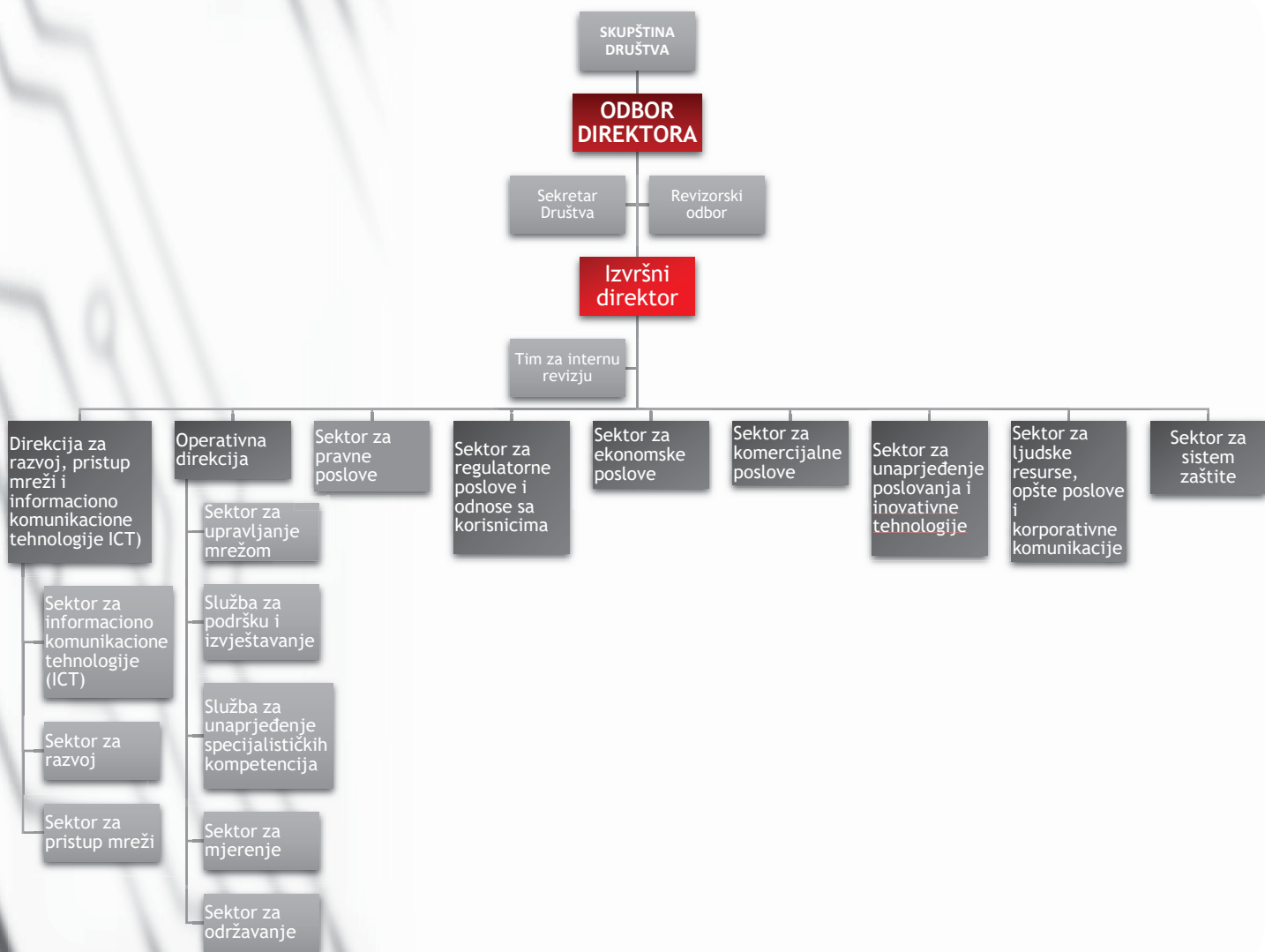
- Distribucija električne energije,
- Operator distributivne mreže,
- Izgradnja i održavanje elektroenergetskih objekata,
- Projektovanje i nadzor,
- Druge djelatnosti propisane Statutom CEDIS-a

1.4 Vlasništvo i struktura kapitala

Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o., Podgorica osnovan je 30.juna 2016. godine od strane Elektroprivrede Crne Gore AD, Nikšić kada je izvršena i registracija Društva kod Centralnog registra privrednih subjekata, u Podgorici, pod registracionim brojem 5-0766918/ 001.

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić je 100% vlasnik Društva.
Osnovni kapital Društva iznosi 284.177.711 EUR-a.

1.5 Organizaciona struktura

2. ISTINIT PRIKAZ RAZVOJA, ANALIZE FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA PRAVNOG LICA, UKLJUČUJUĆI FINANSIJSKE I NEFINANSIJSKE POKAZATELJE PRIMJERENE ZA ODREĐENU VRSTU POSLOVNE AKTIVNOSTI, KAO I INFORMACIJE O ČLANOVIMA UPRAVNIH I NADZORNIH TIJELA

2.1 ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA NAJZNAČAJNIJE POZICIJE BILANSA STANJA

	POZICIJA	RB	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018
A	NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001	-	-	-
B	STALNA IMOVINA (003+008+016)	002	346.815.861	333.770.537	322.974.521
I	NEMATERIJALNA ULAGANJA (004 do 007)	003	1.294.735	1.230.112	644.062
1	Ulaganja u razvoj	004	-	-	-
2	Koncesije, patenti, licence i slična prava i ostala	005	1.004.447	967.041	371.465
3	Goodwill	006	-	-	-
4	Avansi za nematerijalna ulaganja i nematerijalna ulaganja u	007	290.288	263.071	272.596
II	NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA	008	344.827.971	331.872.260	321.774.376
1	Zemljište i objekti	009	59.092.016	56.642.640	56.892.032
2	Postrojenja i oprema	010	257.316.745	242.023.634	240.147.656
3	Ostala ugrađena oprema, alati i oprema (012+013+014)	011	2.883	2.883	903.324
3.1	Investicione nekretnine	012	-	-	-
3.2	Biološka sredstva	013	-	-	-
3.3	Ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva	014	2.883	2.883	903.324
4	Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka	015	28.416.328	33.203.103	23.831.363
III	DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA	016	693.155	668.165	556.084
1	Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	017	-	-	-
2	Dugoročni krediti matičnom i zavisnim pravnim licima	018	-	-	-
3	Učešća u kapitalu kod pravnih lica (sem zavisnih pravnih	019	-	-	-
4	Dugoročni krediti pravnim licima kod kojih postoji učešće u	020	-	-	-
5	Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	021	-	-	-
6	Dugoročna finansijska ulaganja (dati krediti i hartije od	022	-	-	-
7	Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja	023	693.155	668.165	556.084
C	ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	024	197.539	178.330	198.273
D	OBRтна SREDSTVA (026+031+039+043+044)	025	76.651.166	100.170.778	93.314.456
I	ZALIHE (027 do 030)	026	9.202.034	11.821.494	14.536.365
1	Zalihe materijala (materijal za izradu, rezervni delovi, sitan	027	9.199.034	11.808.986	14.534.335
2	Nedovršena proizvodnja	028	-	-	-
3	Gotovi proizvodi i roba	029	-	-	-
4	Dati avansi	030	3.000	12.509	2.030
II	KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (032 do 035)	031	16.275.299	28.365.663	18.586.620
1	Potraživanja od kupaca	032	2.916.555	5.970.965	5.950.532
2	Potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	033	10.399.070	19.597.810	10.946.163
3	Potraživanja od ostalih povezanih lica	034	-	-	-
4	Ostala potraživanja (036+037+038)	035	2.959.674	2.796.888	1.689.924
4.1	4.1. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	036	37.372	37.372	37.372
4.2	4.2. Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost	037	-	-	-
4.3	Ostala nepomenuta potraživanja	038	2.922.302	2.759.516	1.652.552
III	KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (040 do 042)	039	40.700.000	47.200.000	43.500.000
1	Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica namenjeno trgovanju	040	-	-	-
2	Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udeli	041	-	-	-
3	Ostali kratkoročni finansijski plasmani	042	40.700.000	47.200.000	43.500.000
IV	GOTOVINA NA RAČUNIMA I U BLAGAJNI	043	9.562.097	11.655.221	15.563.071
V	STALNA SREDSTVA NAMJENJENA	044	911.736	1.128.400	1.128.400
E	AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	045	233.326	240.972	175.560
F	UKUPNA AKTIVA	046	423.897.892	434.360.617	416.662.809

	POZICIJA	RB	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018
A	KAPITAL (102+103+104+105+111+116)	101	328.886.121	332.225.435	327.354.684
I	OSNOVNI KAPITAL	102	284.177.711	284.177.711	281.920.634
II	NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103	-	-	-
III	EMISIONA PREMIJA	104	-	-	-
IV	REZERVE (106+107+108+109-110)	105	43.401.595	42.760.053	43.113.932
1	Zakonske rezerve	106	0	(161.632)	(179.433)
2	Statutarne rezerve	107	-	-	-
3	Druge rezerve	108	-	-	-
4	Pozitivne revalorizacione rezerve i nerealizovani dobiti po	109	43.401.595	42.921.685	43.293.365
5	Negativne revalorizacione rezerve i nerealizovani gubici po	110	-	-	-
VI	NERASPOREDJENI DOBITAK ILI GUBITAK (112+113-114-115)	111	1.306.814	5.287.671	2.320.118
1	Neraspoređeni dobitak ranijih godina	112	537.289	2.691.798	1.366.770
2	Neraspoređeni dobitak tekuće godine	113	769.525	2.595.873	5.585.889
3	Gubitak ranijih godina	114	-	-	(4.632.541)
4	Gubitak tekuće godine	115	-	-	-
VIII	VIII. UČEŠĆE KOJE NE OBEZBJEĐUJE KONTROLU	116	-	-	-
B	DUGOROČNA REZERVISANJA I	117	43.930.923	50.816.075	44.133.994
I	DUGOROČNA REZERVISANJA (119 do 121)	118	7.599.005	10.721.914	11.316.341
1	Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	119	5.398.907	6.613.872	6.847.950
2	Rezervisanja za troškove u garantnom roku	120	-	-	-
3	Ostala dugoročna rezervisanja	121	2.200.098	4.108.042	4.468.391
II	IDUGOROČNE OBAVEZE (123+124)	122	36.331.918	40.094.161	32.817.653
1	Dugoročni krediti	123	26.033.744	29.983.952	20.555.682
2	Ostale dugoročne obaveze	124	10.298.175	10.110.209	12.261.972
C	ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	125	5.446.728	5.585.119	5.737.847
D	DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE	126	-	-	-
E	KRATKOROČNA REZERVISANJA I	127	21.597.328	21.579.301	19.157.572
I	KRATKOROČNA REZERVISANJA	128	1.086.635,07	-	-
II	KRATKOROČNE OBAVEZE 130 do 137)	129	20.510.693	21.579.301	19.157.572
1	Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu	130	685.932,79	685.932,79	685.932,79
2	Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija	131	3.264.275	3.264.275	-
3	Primljeni avansi, depoziti i kaucije	132	11.404	1.111	160.878
4	Obaveze prema dobavljačima	133	11.301.376	12.459.615	12.959.390
5	Obaveze po menicama	134	-	-	-
6	Obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima	135	2.753.928	3.133.029	2.872.971
7	Obaveze prema ostalim povezanim licima	136	-	-	-
8	Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze	137	2.493.777	2.035.339	2.478.400
8.1	Ostale obaveze iz poslovanja	138	36.175	53.898	9.319
8.2	Ostale kratkoročne obaveze	139	2.194.873	1.981.439	2.203.032
8.3	Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost	140	262.728	2	266.050
8.4	Obaveze po osnovu poreza na dobit	141	-	-	-
8.5	Obaveze po osnovu sredstava namjenjenih prodaji i	142	-	-	-
F	F. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	143	24.036.792	24.154.687	20.278.711
G	G. UKUPNA PASIVA	144	423.897.892	434.360.617	416.662.809

NAJZNAČAJNIJE POZICIJE BILANSA USPJEHA

POZICIJA	RB	01.01.2020 31.12.2020	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2018 31.12.2018	
1	Prihodi od prodaje - neto prihod	201	93.566.606	99.667.430	95.472.305
4	Ostali prihodi iz poslovanja (205 do 207)	204	6.066.999	2.954.975	4.309.625
a	Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	205	877.503	807.153	733.978
b	Ostali prihodi iz poslovanja	206	5.189.496	2.073.551	3.255.339
c	Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine	207	-	74.272	320.308
5	Troškovi poslovanja (209+210)	208	(69.964.599)	(73.860.933)	(62.558.150)
a	Nabavna vrijednost prodane robe i troškovi materijala	209	(22.429.692)	(26.808.379)	(23.509.262)
b	Ostali troškovi poslovanja (amortizacija, rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	210	(47.534.907)	(47.052.553)	(39.048.888)
6	Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (212+213)	211	(25.452.146)	(25.095.711)	(26.777.917)
a	Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	212	(15.108.512)	(15.035.614)	(16.565.730)
b	Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)	213	(10.343.634)	(10.060.097)	(10.212.187)
	1 Troškovi poreza	214	(2.350.815)	(2.406.541)	(2.436.634)
	2 Troškovi doprinosa za penzije	215	(4.901.145)	0	0
	3 Troškovi doprinosa	216	(3.091.674)	(7.653.556)	(7.775.553)
7	Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske) (218+219)	217	(34.972)	-	(2.844.856)
a	Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)	218	-	-	(2.844.856)
b	Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtne imovine (osim finansijske)	219	(34.972)	-	-
8	Ostali rashodi iz poslovanja	220	(3.328.883)	(1.189.132)	(1.134.405)
I	Poslovni rezultat (201+202+203+204-208-211-217-220)	221	853.006	2.476.629	6.466.602
10	Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite) (227 do 229)	226	571.028	470.653	432.203
c	Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica	229	571.028	470.653	432.203
11	Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (231 do 233)	230	2.786,26	5.461,05	-
c	Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica	233	2.786,26	5.461,05	23.070,03
12	Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine (235-236)	234	(517.419)	(103.773)	(551.110)
a	Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	235	-	113.109	-
b	Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	236	(517.419)	(216.882)	(551.110)
13	Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (238 do 240)	237	(297.477)	(385.883)	(537.565)
a	Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	238	(143.424)	(167.949)	(190.833)
c	Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima	240	(154.053)	(217.935)	(346.732)
II	Finansijski rezultat (222+226+230+234-237)	241	(241.081)	(13.542)	(656.472)
III	Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (221+241)	242	611.925	2.463.087	5.810.130
14	Poreski rashod perioda (246+247)	245	157.600	132.785	(247.312)
	1 Tekući porez na dobit	246	-	-	-
	2 Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	247	157.600	132.785	(247.312)
15	Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (244-245)	248	769.525	2.595.873	5.562.819
VI	BRUTO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (250 do 257)	249	729.529	17.801	-
4	Promjene aktuarskih dobitaka i gubitaka po osnovu planova definisanih naknada aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada	253	729.529	17.801	-
VIII	NETO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (249-258)	259	729.529	17.801	-
IX	NETO SVEOBUHVAJNI REZULTAT (248-259)	260	1.499.054	2.613.674	5.562.819

OSNOVNI FINANSIJSKI POKAZATELJI

POKAZATELJI	2018	2019	2020
I Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,07	1,04	1,04
II Ekonomičnost redovnog poslovanja	1,08	1,02	0,99
III Koeficijent tekuće likvidnosti	4,87	4,64	3,74
IV Koeficijent trenutne likvidnosti	0,81	0,54	0,47
V Koeficijent ubrzane likvidnosti	4,05	4,04	3,24
VI Koeficijent finansijske stabilnosti	0,90	0,90	0,95
VII Pokrivenost troškova kamatama	12,78	3,93	-3,27
VIII Neto profitna marža (A)	5,85%	2,60%	0,82%
IX Neto profitna marža (B)	5,57%	2,52%	0,77%
X Participacija troškova kamate u ukupnim rashodima	0,58%	0,39%	0,31%
XI Participacija troškova kamate u ukupnim prihodima	0,54%	0,37%	0,30%
XII Koeficijent zaduženosti	0,12	0,14	0,13
XIII Koeficijent finansijskog leveridža	0,16	0,19	0,17
XIV Faktor zaduženosti	2,68	2,16	2,29
XV EBIT	6.870.216	1.517.939	(972.636)
XVI EBITDA	23.979.800	24.738.382	22.510.905
XVII Stopa prinosa kapitala (ROE)	0,01	0,01	0,00
XVIII Prinos na imovinu (ROA)	0,02	0,01	0,00
XIX Obrt potraživanja	4,50	4,69	4,81
XX Dani vezivanja potraživanja	81,17	77,76	75,84
XXI Obrt zaliha	0,76	0,85	0,89
XXII Obrt vezivanja zaliha	478,76	428,93	409,20

EKONOMIČNOST

Ekonomičnost ukupnog poslovanja ukazuje na to da li društvo uspješno posluje, odnosno da li su ukupni prihodi veći od ukupnih rashoda tj. koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. Minimalna prihvatljiva vrijednost koeficijenta je 1, što bi značilo da prihodi odgovaraju rashodima. U slučaju CEDIS-a, koeficijenti ekonomičnosti su iznad standarda u 2018. i 2019. godini, dok su oko minimuma za 2020., iz razloga što su rashodi ostali na istom nivou ili rasli, dok su se prihodi se smanjili u odnosu na prethodnu godinu uslijed negativnih efekata izazvanih pandemijom virusa Corona.

LIKVIDNOST

Koeficijent trenutne likvidnosti prikazuje da li je društvo generisalo dovoljno gotovine da bi odgovorilo na svoje kratkoročne obaveze. Minimalne vrijednosti ovog parametra su između 0.1 i 0.3. CEDIS je u granicama minimalne prihvatljive vrijednosti koeficijenta.

Tekuća likvidnost CEDIS-a je na odgovarajućem nivou, s obzirom na to da je i 2020. godina kao i prethodne dvije godine iznosila više od standarda 2, što znači da Društvo može nesmetano da izmiruje svoje kratkoročne obaveze. Takođe, koeficijent ubrzane likvidnosti koji je veći od parametra 1, pokazuje da je Društvo likvidno.

Što se tiče finansijske stabilnosti, imajući u vidu da je referentna vrijednost finansijski stabilnog Društva manja ili jednaka od 1, možemo reći da je CEDIS finansijski stabilno Društvo.

ZADUŽENOST

Koeficijent zaduženosti pokazuje da li preduzeće može iz svoje imovine da isplati obaveze. Ovaj koeficijent bi trebalo da bude manji ili jednak jednoj polovini tj. 0.5 da bi se smatrao pozitivnim parametrom. U slučaju CEDIS-a, on za 2019. i 2020. godinu iznosi 0.14 i 0.13.

Finansijski leveridž predstavlja parameter koji pokazuje da li Društvo može da odgovori na svoje finansijske obaveze, tako što prikazuje u kolikoj mjeri društvo finansira svoje aktivnosti kroz dug, odnosno kroz kapital. Veći koeficijent znači i veći rizik za vlasnike društva. Pokazatelj vrijednosti 0.19 za 2019. i 0.17 za 2020. godinu znače da je CEDIS preduzeće koje se većinom finansira iz sopstvenih sredstava.

Faktor zaduženosti pokazuje koliko bi godina trebalo Društvu da, uz postojeće uslove poslovanja i ostvarivanja dobiti, može izmirivati svoje ukupne obaveze. Kontrolni parametar je 5 godina, odnosno, ukoliko je društvo sposobno da izmiri svoje ukupne obaveze u periodu do 5 godina, ono je solventno i nije prezaduženo. Faktor zaduženosti za 2019. i 2020. godinu je iznosio 2.16 odnosno 2.29, što je znatno manje od referentnog faktora 5.

PROFITABILNOST

EBIT (Earnings before Interest and Tax) predstavlja mogućnost društva da ostvaruje prihode od poslovnih operacija u toku jedne godine. EBIT se odnosi isključivo na karakterističnu djelatnost društva, koja se ponavlja i isključuje ostale, jednokratne aktivnosti. Drugi naziv za EBIT je poslovni rezultat. Tokom 2020. godine došlo je do smanjenja vrijednosti EBIT-a, najvećim dijelom zbog manjih prihoda uslovljenih pandemijom Covid-19 u odnosu na 2019. godinu za oko EUR 6 miliona.

EBITDA (Earnings before Interest, Tax, Depreciation and Amortization) predstavlja rezultat Društva koji isključuje kamate, poreze i amortizaciju, odnosno sve one faktore nad kojima Društvo ima diskreciono pravo - da se zaduži, da nabavlja i održava sredstva, itd. Polazna je mjera kada se rade novčani tokovi i njihova analiza i generalno se koristi za upoređivanje preduzeća koja posluju u istoj djelatnosti. EBITDA je manja za oko EUR 2 miliona u odnosu na isti period prethodne godine.

ROA (Return on Assets) predstavlja mogućnost Društva da korišćenjem raspoložive imovine ostvaruje dobit. Pokazuje i koliko je Društvo zaradilo na svaki EUR imovine. ROA je neznatna iz razloga što je za 2020. neto rezultat značajno manji nego prethodne godine.

ROE (Return on Equity) pokazuje snagu zarade u odnosu na ulaganja u Društvo. Odnosno, da li se više isplati društvu da se finansira sopstvenim ili tuđim kapitalom. Ovaj koeficijent je ostao na istom nivou tokom 2018. i 2019., dok je neznatan u 2020. godini, što znači da se mnogo više investiralo nego što je generisano u odnosu na prethodne periode.

Neto profitna marža (A) prikazuje koliki je neto profit ostvaren od ukupne realizovane prodaje usluga iz karakteristične djelatnosti na tržištu, odnosno sa čime Društvo može da raspolaže u vidu dobiti. Ovaj koeficijent ima nižu vrijednost u 2020. godini u odnosu na 2019., zbog smanjenih prihoda. Neto profitna marža (B), prati isti trend pada.

AKTIVNOST

Obrt potraživanja prikazuje koliko se novčanih jedinica prodaje može ostvariti sa jednim eurom uloženim u potraživanja. Ovaj koeficijent je povećan tokom 2020. godine, dok su dani vezivanja potraživanja smanjeni, što ukazuje na to da se prosječno vrijeme naplate potraživanja smanjilo za 2 dana, i samim tim Društvu je potrebno manje vremena da naplati svoja potraživanja.

Obrt zaliha je koeficijent koji prikazuje koliko efikasno Društvo upravlja zalihama. Niska vrijednost ovog koeficijenta govori i o karakterističnoj djelatnosti koja se odnosi na pružanje usluge distribucije električne energije, tako da su zalihe uglavnom formirane od materijala, opreme i drugih sirovina pomoću kojih se održava i izgrađuje energetska infrastruktura. Samim tim, jedan broj ovih zaliha može biti i stariji, ali se zbog prirode posla i dinamike ulaganja u infrastrukturu još uvijek može iskoristiti, a da se ne smatra zastarelim. Takođe, koeficijent obrta vezivanja zaliha koji je visok pokazuje slabu likvidnost zaliha, ali se isti popravlja i u 2020. godini, što bi dalje značilo i povećanu efikasnost u upravljanju zalihama u odnosu na 2019. godinu.

OSTALI POKAZATELJI

Pokrivenost troškova kamatama pokazuje da li je Društvo sposobno da bude profitabilno toliko da makar zadovolji otplatu troškova kamata. Racio veći od 1 znači da je Društvo i više nego sposobno da pokrije svoje troškove kamata. Ovaj pokazatelj je u padu od 2018. do 2019. godine, a u 2020. je, usljed negativnog rezultata poslovanja zbog drastično smanjenih prihoda od osnovne djelatnosti uslovljenih pandemijom korona virusa, i sam negativan.

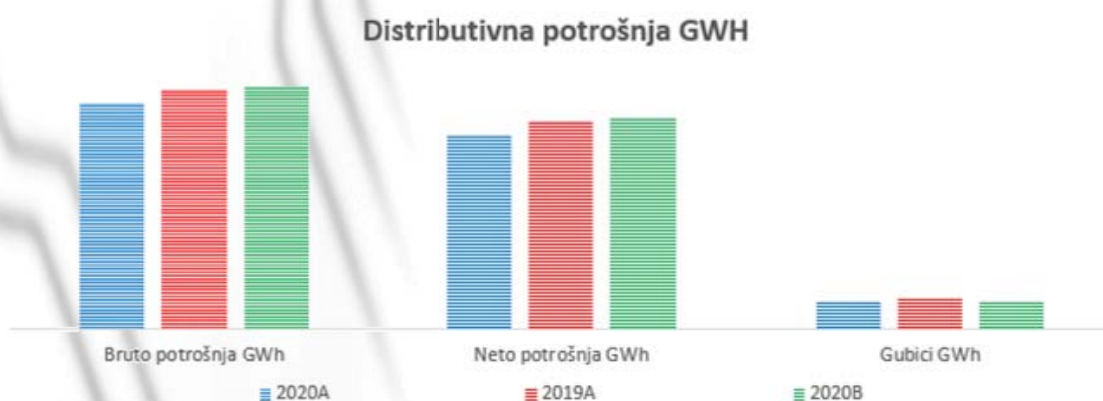
Participacija troškova kamate u ukupnim rashodima prikazuje u kolikoj mjeri su kamate zastupljene u ukupnim troškovima Društva. Ovaj racio prikazuje da je trošak kamata 1% od ukupnih rashoda Društva tokom 2018. godine, dok se isti smanjio na ispod 1% u 2019. godini i nastavio trend smanjivanja i tokom 2020.

Participacija troškova kamate u ukupnim приходima predstavlja podatak o tome koliko se utroši po osnovu kamata za jedinicu prihoda. Ovaj trošak je, kao i prethodni pokazatelj, neznatan i pratio je isti trend pada kako u 2019, tako i u 2020. godini.

OSNOVNI NEFINANSIJSKI POKAZATELJI

Poslovanje Društva najvećim dijelom je regulisano od strane Regulatorne Agencije za Energetiku Crne Gore kroz odobravanje maksimalno dozvoljenog prihoda operatoru distributivnog sistema. CEDIS-u je za 2020. godinu odobren prihod po osnovu angažovanja distributivnog kapaciteta i dozvoljenih gubitaka u distributivnom sistemu od EUR 82 miliona.

U nastavku je dat grafički prikaz bruto i neto distributivne potrošnje u 2020. i 2019. godini i plan za izvještajnu godinu, kao i gubici električne energije za iste periode.

Neto ostvarena distributivna potrošnja u 2020. godini iznosila je 2.215 GWh dok su gubici električne energije iznosili 329 GWh ili 12,93% bruto distributivne potrošnje. Neto potrošnja u izvještajnom periodu manja je za 147 GWh u odnosu na isti period prošle godine i 190 GWh u odnosu na plan. Ovaj efekat je opredjeljujuće djelovao na manje ostvarene prihode u odnosu na plan i prošlu godinu. Ostvareni gubici u apsolutnom iznosu manji su za 27 GWh u odnosu na prošlu godinu a u liniji planiranih. Od ukupno ostvarenih gubitaka u iznosu od 329 GWh, 215 GWh čine gubici odobreni od strane Regulatorne Agencije dok se ostatak od 114 GWh odnosi na gubitke električne energije iznad dozvoljenih. Jedan od strateških ciljeva Društva je dovodjenje nivoa distributivnih gubitaka na nivo odobren od strane Regulatorne Agencije za Energetiku kroz projekte rekonstrukcije, izgradnje i revitalizacije distributivne mreže kao i kroz završnu implementaciju AMM projekta kojom će brojilima na daljinsko očitavanje biti pokriveno preko 85% distributivnih potrošača.

U nastavku je dat pregled realizovanih investicionih projekata i njihovo poredjenje sa planom i prethodnom godinom:

Opis ulaganja	2020A	2019A	Delta 2020 vs 2019
Primarna mreža	5.041.002	670.947	4.370.055
Sekundarna mreža	2.833.444	2.117.729	715.715
Revitalizacija	14.794.094	6.783.839	8.010.255
AMM III faza	5.516.144	15.365.343	(9.849.199)
Ostala ulaganja	4.415.581	4.182.401	233.180
Otkup infrastrukture	3.610.047	733.861	2.876.186
Optička infrastruktura	1.049.632	3.736.980	(2.687.348)
Ukupno	37.259.944	33.591.100	3.668.844

Tokom 2020. godine CEDIS je nastavio aktivnosti na već ranije započetim projektima (njih 256), a započeto je ili je u pripremi 219 novih projekata. Ukupna ulaganja tokom 2020. godine iznose EUR 37.3 miliona i ona su za cca EUR 3.7 miliona veća u odnosu na 2019. godinu.

Ukupna ulaganja na nivou primarne distributivne mreže, kroz 39 projekata, u 2020. godini iznosila su EUR 5 miliona. Od toga je kroz projekte zamjene transformatora u trafostanicama 35/10 kV uloženo cca EUR 1.3 miliona. Najvažniji projekti u primarnoj mreži koji su završeni tokom 2020. godine su:

- 1) Zamjena užeta ALFe sa kompozitnim užetom ACCC veće propusne moći na dijelu DV35kV iznad Skadarskog Jezera
- 2) Građevinska adaptacija objekta TS 35/10kV Rade Končar, BR
- 3) Izgradnja DV 35 kV "Cetinje - Rijeka Crnojevića - Podgorica"
- 4) 35kV DV Kumbor - Podi (zamjena 35kV DV užeta presjeka 50mm² Cu užeta ALFe užetom 95mm², na dionici dužine cca 4200m)

Značajan procenat ulaganja ostvaren je i kroz investicione projekte koji nijesu okončani tokom 2020. godine, već će se aktivnosti na njihovoj realizaciji nastaviti i tokom 2021. godine. To su prije svega:

- 1) Rekonstrukcija TS 35/10kV "Kumbor"
- 2) 10 kV Postrojenje u TS 110/10 kV Kličevo
- 3) Zamjena užeta 90/15 ALFe sa kompozitnim užetom ACCC veće propusne moći na četiri dalekovoda 35kV na primorju
- 4) Izgradnja DV 35 kV Humci-R.Crnojevića (dionica od TS 35/10 Humci do magistrale Cetinje-Budva)
- 5) Kablovski vod 35 kV od TS 110/35 kV „Podi” do TS 35/10 kV „Kumbor”
- 6) Kablovski vod 35 kV od TS 110/35 kV „Podi” do TS 35/10 kV „Baošići”
- 7) Rekonstrukcija DV 35 kV "Markovići"- "Miločer", BD
- 8) Rekonstrukcija DV 35kV Glava Zete-Čevo
- 9) 10 kV postrojenje u TS 35/10 kV Centar
- 10) Izgradnja TS 35/10 kV "Velje Brdo"
- 11) Izgradnja KB 35 kV Tivat - Račica

U sekundarnu mrežu je kroz 238 projekta uloženo EUR 2.48 miliona. Od toga je oko EUR 1.7 miliona uloženo u izgradnju novih trafostanica i vodova.

Značajna ulaganja u sekundarnu mrežu, preciznije EUR 14.8 miliona, realizovana su kroz projekat Revitalizacije 10 kV elektroenergetskih vodova i pripadajućih stubnih trafostanica 10/0,4 kV i 0,4 kV niskonaponske mreže. Realizovan je prvi ugovor po osnovu kojeg je revitalizovano 12 dalekovoda:

- 1) DV 10 kV Grahovo (Region 1 - Nikšić)
- 2) DV 10 kV Slap Zete (Region 2 - Danilovgrad)
- 3) DV 10 kV Dolac (Region 3 - Berane)
- 4) DV 10 kV Krute (Region 4 - Ulcinj)
- 5) DV 10 kV Gubavač (Region 6 - Bijelo Polje)
- 6) DV 10 kV Tomaševo (Region 6 - Bijelo Polje)
- 7) DV 10 kV Bijela (Region 7 - Šavnik)
- 8) DV 10 kV Mavrijan (Region 4 - Ulcinj)
- 9) DV 10 kV Podgorica iz Danilovgrada (Region 2 - Danilovgrad)
- 10) DV 10 kV Vrela (Region 3 - Cetinje)
- 11) DV 10 kV Krivošije (Region 5 - Risan)
- 12) DV 10 kV Hoti (Region 2 - Tuzi)

Kroz revitalizaciju je zamijenjeno više od 4000 stubova na dalekovodima i cca 900 km užeta. Rekonstruisano je preko 200 stubnih trafostanica i 51 niskonaponska mreža kroz koju je zamijenjeno 4441 stub i ugrađeno 233 km SKS-a.

Sopstvenim snagama je revitalizovano 13 dalekovoda u 2020. godini i troškovi radne snage su kapitalizovani na investicionim projektima. Revitalizovano je cca 401 km, 10kV nadzemne mreže (zamijenjeno 2540 dalekovodnih stubova), 159 stubnih trafostanica i 69 niskonaponskih mreža. Sopstvenim snagama je u niskonaponskoj mreži u 2019. godini zamijenjeno 1939 stubova, a u 2020. godini 2541 stub.

Kroz AMM projekat je tokom 2020. godine na teritoriji Crne Gore uloženo EUR 3.7 miliona. Od ukupno uložених sredstava na AMM-u na niskom naponu oko polovina je uložena u rekonstrukciju niskonaponskih mreža.

Ulaganja kroz Ostale investicije uključuju ulaganja u uzemljenje neutralne tačke, ulaganja u informacione tehnologije, rekonstrukciju građevinskog dijela elektroenergetskih objekata i implementaciju I faze SCADA projekta.

Tokom 2020. godine realizovan je i Program otkupa elektroenergetske infrastrukture koja je u vlasništvu trećih lica. Ukupna vrijednost otkupljene elektroenergetske infrastrukture iznosi EUR 3.6 miliona.

Takođe, ukupna sredstva u iznosu od EUR 1.05 miliona uložena su kroz ugradnju OPGW užadi na 35 kV elektrodistributivnim nadzemnim vodovima i ugradnju ADSS sistema na 10 kV i 0,4 kV elektrodistributivnim nadzemnim vodovima.

I u 2020. godini je zamijenjen veliki broj stubova kroz tekuće i havarijsko održavanje. U nastavku je dat uporedni prikaz zamijenjenih stubova u 2019. i u 2020. godini.

Zamijenjeni stubovi	2019	2020
Tekuće održavanje	1542	684
Havarijsko održavanje	4225	3933
Zahtjevi korisnika	812	2167

U 2020. godini primljeno je 4.875 prigovora preko snabdjevača, od čega je obrađeno 4.825 ili 99 %. Bez osnova je bilo 3.255 ili 68% ukupno obrađenih prigovora kupaca. Kod 2.058 obrađenih prigovora nije ispoštovan rok ili kod 43% ukupno obrađenih zahtjeva. Najveći broj prigovora kupaca preko 80 % odnosi se na kontrolu mjernog mjesta.

U periodu januar - decembar 2020. godine, primljeno je 3.148 prigovora od korisnika, od čega je obrađeno 2.665 ili 84,7 %. Kod 1.307 predmeta ili 49% od ukupno obrađenih prigovora, nije ispoštovan rok. Od ukupno 2.665 obrađenih prigovora, neosnovano je 1.041 ili 39%. Prosječno vrijeme za obradu unutar sektora iznosi 18 dana a za odgovor na zahtjev 30 dana. U periodu januar - decembar 2020. godine, primljeno je 381 prigovora od inspekcija, RAE i državnih institucija. Obrađeno je 358 ili 94% od ukupno primljenih prigovora.

2.2 INFORMACIJE O ČLANOVIMA UPRAVNIH I NADZORNIH TIJELA

IZJAVA O KORPORATIVNOM UPRAVLJANJU

Pravila korporativnog upravljanja u kompaniji zasnivaju se na relevantnim odredbama Zakona o privrednim društvima i Statuta kompanije i drugih internih procedura kojih se kompanija u potpunosti pridržava.

Upravljanje i nadzor nad organizacijom, poslovanjem i kontrolom kompanije sprovodi se putem Skupštine Društva, Odbora direktora, Revizorskog odbora, Izvršnog direktora, Sekretara kompanije, Tima za internu reviziju i eksterne revizije.

SKUPŠTINA DRUŠTVA

Skupština Društva je najviši organ Društva koji donosi, mijenja i dopunjava Statut, bira i razrješava članove Odbora direktora, imenuje nezavisnog revizora, donosi odluke o raspolaganju imovinom Društva (kupovina, prodaja, zakup, zamjena, sticanje ili na drugi način raspolaganja) čija je vrijednost veća od 10% osnovnog kapitala Društva (imovina velike vrijednosti), odobrava zaključenje ugovora u vezi sa kupovinom imovine od Osnivača u svim slučajevima kada isplata prevazilazi jednu desetinu (1/10) osnovnog kapitala Društva utvrđenog Statutom, donosi investicione odluke vrijednosti preko jedne desetine (1/10) osnovnog kapitala Društva, usvaja godišnje finansijske izvještaje, izvještaj revizora i godišnji izvještaj o poslovanju, odlučuje o politici naknada i o naknadama članova Odbora direktora, odlučuje o raspodjeli dobiti i raspodjeli dividende, odlučuje o povećanju i smanjenju kapitala i drugim pitanjima u skladu sa zakonom.

Uloga, odgovornosti, učešće, redovni ili vanredni kvorum učesnika, predsjedavanje, dnevni red i vođenje postupaka Skupštine Društva opisani su Statutom i Poslovníkom o radu Skupštine Društva. Skupštinu akcionara predstavlja Odbor Direktora Elektoprivrede Crne Gore, kao 100%-og vlasnika Crnogorskog Elektrodistributivnog Sistema d.o.o.

ODBOR DIREKTORA

Odbor direktora je kolektivni organ upravljanja i rukovođenja Društva koji bira Skupština Društva. Odbor direktora sprovodi odluke Skupštine Društva, formuliše razvojnu politiku i strategiju kompanije, prati i kontroluje upravljanje kompanijom, obezbjeđuje sistem interne kontrole, određuje organizaciju kompanije, donosi odluke o investicijama u skladu sa Statutom Društva, usvaja godišnje planove poslovanja. Odbor direktora se sastoji od pet (5) članova koje bira Skupština Društva na period od jedne (1) godine i njime rukovodi Predsjednik Odbora direktora.

Predsjedavajući Odbora direktora ovlašćen je da: saziva i predsjedava sjednicama Odbora direktora, zadužen je za sprovođenje odluka Odbora direktora, obavlja poslove pripreme programa i razvojne strategije kompanije, koordinira i sprovodi poslovnu saradnju sa domaćim i stranim partnerima i međunarodnim organizacijama, obezbjeđuje informacije o cjelokupnom radu i poslovanju kompanije Odboru direktora u najkraćem roku.

Uloga, odgovornosti, predsjedavanje, dnevni red i vođenje postupaka Odbora direktora opisani su Statutom i Poslovníkom o radu Odbora direktora.

Odbor Direktora CEDIS-a čine:

1. Miodrag Čanović - Predsjednik
2. Zoran Đukanović - Član
3. Marko Radulović - Član
4. Emil Đokić - Član
5. Veselin Grbović - Član

REVIZORSKI ODBOR

Odbor direktora Društva imenuje Revizorski odbor.

Cilj Revizorskog odbora je da podrži Odbor direktora u ispunjavanju svojih odgovornosti koje se odnose na finansijsko izvještavanje, sisteme interne kontrole, proces revizije i usklađenost sa zakonskom regulativom i kodeksom ponašanja. Revizorski odbor prati sledeće postupke u kompaniji: efikasnost upravljanja rizicima, efikasnost sistema internih kontrola, korporativno finansijsko izvještavanje, aktivnosti interne i nezavisne eksterne revizije.

Revizorski odbor se sastoji od tri (3) člana a Predsjednik se bira izmedju samih članova.

Sastav Revizorskog odbora Društva na 31.12. 2020. godine bio je:

- Žana Kasalica
- Ljubica Popović
- Radmila Damjanović

INTERNA REVIZIJA

Internu reviziju vrši Tim za internu reviziju kroz radna mjesta čiji je djelokrug rada utvrđen Zakonom. Zadatak Tima za internu reviziju je da obezbijedi, putem periodičnih procjena, da su identifikacione procedure i upravljanje rizicima koje sprovodi menadžment, adekvatnog karaktera, da sistem interne kontrole djeluje efikasno i da su informacije koje se prenose Izvršnom direktoru u odnosu na sistem interne kontrole pouzdane i odgovarajućeg kvaliteta.

Tim za Internu reviziju prati implementaciju preporuka koje je sačinila u postupku interne revizije.

Ukoliko postoje, povezani zaključci se periodično saopštavaju izvršnom direktoru i Revizorskom odboru.

3. INFORMACIJE O ULAGANJIMA U CILJU ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

3.1 ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

U skladu sa zakonskim propisima, u CEDIS-u se u oblasti životne sredine obavljaju sledeće aktivnosti:

UPRAVLJANJE OTPADOM

Kao izvorni proizvođač otpada, CEDIS sa istim postupa u skladu sa Planom upravljanja otpadom, donijetim od strane Društva, za period 2020 - 2023 godine, a na koji je saglasnost dala Agencija za zaštitu prirode i životne sredine. Tokom 2020. godine, CEDIS je ovlašćenim pravnim licima predao ukupno 360,87 T opasnog otpada kao i 310,54 T neopasnog otpada.

U 2020. godini za prva tri meseca bio je u primjeni Plan upravljanja otpadom, koji je donijet za period 2017-2020. godine i važio je do marta 2020. godine, a nakon toga je u primjeni Plan upravljanja otpadom za period 2020-2023 godine.

Za potrebe privremenog odlaganja opasnog otpada, Društvo je zakupilo skladišni prostor u Baru. Društvo je donijelo Odluku o izgradnji sopstvenog skladišta za odlaganje opasnog otpada. Na osnovu Glavnog projekta, pripremljena je tehnička specifikacija za izbor izvođača za izgradnju skladišta, koje će ispunjavati sve predviđene standarde za skladištenje opasnog otpada. Procijenjena vrijednost izgradnje skladišta je EUR 677.996. Zbog ograničenja izazvanih COVID-om 19, izgradnja skladišta je trenutno odložena.

CEDIS je partner „Sveobuhvatno ekološki prihvatljivo upravljanje otpadom koji sadrži PCB u Crnoj Gori“, a koji se odnosi na bezbjedno upravljanje opremom i otpadom koji sadrži PCB. Ovaj projekat će biti realizovan u saradnji sa Ministarstvom kapitalnih investicija (ranije Ministarstvo održivog razvoja i turizma), a isti je razvijan od strane UNDP-a.

Cilj projekta je da se, do kraja 2021. godine, otpad i oprema koja sadrži PCB ukloni iz upotrebe, dekontaminira ili kao otpad izveze do postrojenja za uništavanje. Na osnovu Ugovora za ispitivanje sadržaja piralena u sistemu, koji se odnosi na uzorkovanje i ispitivanje ulja screening metodom, koji je Društvo zaključilo sa kompanijom “Rade Končar” iz Skoplja u 2020. godini (ugovor o uzorkovanju ulja screening metodom iz transformatora sa STS-ova), ispitano je ukupno 147 uzoraka.

Centar za ekotoksikološka ispitivanja realizovao je 161 uzorkovanje ulja iz transformatora sa TS.

Kroz Projekat “Sveobuhvatno ekološki prihvatljivo upravljanje otpadom koji sadrži PCB u Crnoj Gori“, do sada je uzorkovano i analizirano ulje iz 5046 transformatora.

Društvo je, za potrebe Agencije za zaštitu prirode i životne sredine kao i organima lokalne uprave i Zavodu za statistiku, izradilo godišnji izvještaj o otpadu.

ZRAČENJE

U skladu sa Zakonom o zaštiti od nejonizujućih zračenja („Sl. list CG“ br. 35/13) i Pravilnikom o vrstama zatečenih značajnih izvora nejonizujućih zračenja za koje se izrađuje studija (“Službeni list Crne Gore”, br. 42/15), Društvo je prepoznato kao vlasnik zatečenih izvora nejonizujućeg zračenja.

Zakonom je definisana obaveza izrade Studije korišćenja izvora nejonizujućeg zračenja, čiji je nosilac aktivnosti na izradi Agencija, za koju još uvijek nije raspisan tender, a vlasnici izvora nejonizujućeg zračenja su u obavezi da finansiraju izradu Studije. U 2020. godini su izvršena mjerenja na četiri lokacije. Sva dosadašnja mjerenja uključujući i mjerenja iz prethodnih godina, pokazala su da je nivo nejonizujućeg zračenja u granicama dozvoljenih vrijednosti.

ZAŠTITA NA RADU

U skladu sa obavezama koje proističu iz Zakona o zaštiti i zdravlju na radu, zahtjevima sistema menadžmenta za bezbjednošću i zdravljem na radu, zahtjevima standarda OHSAS 18001:2007 (MEST OHSAS 18001:2010) za obim sertifikacije Distribucija električne energije i rješenja Ministarstva rada i socijalnog staranja, broj: 170-86/18-3 od 18.12.2018. godine, Društvo obavlja sledeće poslove na polju zaštite i zdravlja na radu iz čl. 40 i 43 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu:

- Ispitivanje uslova radne sredine (buka, osvetljenost i mikroklima);
- Izradu akta o procjeni rizika, sa predlogom mjera za njihovo otklanjanje;
- Periodične preglede i ispitivanja sredstava za rad, električnih i drugih instalacija i sredstava i opreme lične zaštite na radu;
- Reviziju (ocjenu) tehničke dokumentacije sa aspekta primjenjenosti mjera zaštite, tehničkih propisa i standarda, radi utvrđivanja obezbijeđenosti zaštite zaposlenih u objektima za koje je urađena tehnička dokumentacija, za procese rada koji će se obavljati u njima;
- Osposobljavanje i provjeru osposobljenosti za bezbjedan rad zaposlenih;
- I ostale poslove iz člana 40 Zakona o zaštiti i zdravlja na radu.

U cilju zaštite zdravlja zaposlenih od obolijevanja izazvanog virusom Covid-19, preduzete su značajne aktivnosti i mjere na preventivnoj zaštiti zdravlja zaposlenih. U ovom periodu, ispoštovane su sve mjere Nacionalnog koordinacionog tijela, i osim što je organizacija rada prilagodjena ovoj situaciji, kontinuirano su zaposlenima obezbjeđivane maske, dezinfekciona sredstva za ruke, rukavice. Zaključen je ugovor sa zdravstvenom ustanovom, kako bi se omogućila provjera zaposlenih na prisustvo virusa, u slučajevima pojave simptoma. Vršena je preventivna dezinfekcija svih poslovnih prostora, kao i dezinfekcija prostorija u kojoj je boravio zaposleni kod koga je potvrđeno prisustvo virusa.

Društvo je preduzimalo mjere na sprječavanju, smanjenju i otklanjanju nivoa rizika, shodno Aktu o procjeni rizika.

Usvojen je novi Akt o procjeni rizika, realizovano je osposobljavanje za bezbjedan rad 519 zaposlenih, organizovani su zdravstveni pregledi za 879 zaposlenih, od kojih je 11 zaposlenih proglašeno nesposobnim za rad.

Pokrenuta je akreditacija Laboratorije za ispitivanja iz oblasti zaštite na radu, shodno standardu ISO 17025, koja je samostalno ispitala 7.756 ličnih zaštitnih sredstava, od čega je 92,5 % zadovoljilo ispitivanje i izdata su 32 stručna nalaza, kao i 40 nalaza za ispitivanja sredstva rada, elektro i gromobranskih instalacija i uslova radne sredine.

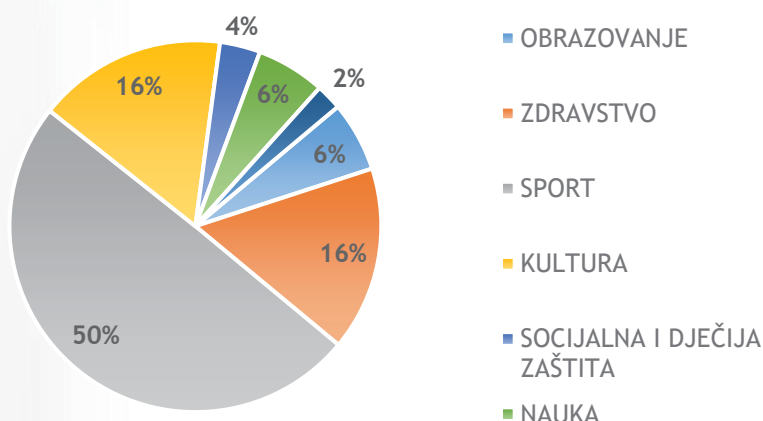
3.2 DRUŠTVENA - KORPORATIVNA ODGOVORNOST

Društveno odgovorno poslovanje (DOP) u Crnogorskom elektrodistributivnom sistemu je usvojeno kao zlatni standard poslovanja, što potvrđuju brojne aktivnosti. Vođeni strateškim pristupom iz kojeg su proizašli jasno postavljeni ciljevi, vizija i timski duh su nas motivisali, da od osnivanja Kompanije, podržimo i realizujemo blizu 180 aktivnosti iz oblasti: obrazovanja, zdravstva, kulture, nauke, sporta, socijalne i dječije zaštite, zaštite životne sredine itd. Podršku smo pružili pojedincima, klubovima, savezima, udruženjima, NVO itd. sa blizu EUR 600.000.

Nagrade za DOP od strane Unije poslodavaca za 2017. 2018. i 2019. godinu, kao i Privredne komore za 2020. godinu su potvrdile opravdanost ovog koncepta poslovanja, ali i obavezale Kompaniju da i u narednom periodu nastavi da doprinosi stvaranju boljeg društva i prema različitim javnostima se odnosi etički i odgovorno.

Korona virus, koji je sa sobom donio novi način poslovanja i življenja, nije nas zaustavio sa aktivnostima tokom 2020. godine, ali jeste ograničio u potpunoj realizaciji planiranih projekata. U 2020. godini realizovane su 43 aktivnosti u iznosu od EUR 155.896. Određene aktivnosti su medijski ispraćene u mjeri u kojoj su to dozvoljavali uslovi u odnosu na korona virus. Pored objava u medijima, informacije su objavljivane i na društvenim mrežama i web stranicama.

Grafički prikaz utrošenih sredstava je dat u nastavku:

OBRAZOVANJE

Cijeneći značaj obrazovanja za razvoj društva u 2020. godini smo realizovali šest projekata i time nastavili da jačamo vezu sa obrazovno-vaspitnim ustanovama u Crnoj Gori. Pružanjem finansijske podrške u iznosu od EUR 9.500 omogućili smo im kvalitetnije izvođenje obrazovno-vaspitnih procesa, ali i stvaranje ugodnijeg ambijenta za boravak i rad nastavničkog kadra i učenika. Podržane su škole kao i NVO na implementaciji raznih projekata usmjerenih na unapređenje obrazovanja.

ZDRAVSTVO

Shodno potpisanom četvorogodišnjem ugovoru (2020-2024) o saradnji, Kliničkom centru Crne Gore uplaćena su sredstva u iznosu od EUR 25.000.

Solidarnost zaposlenih nije izostala ni kod darivanja dragocjene tečnosti - krvi, tačnije naš Klub dobrovoljnih davalaca krvi organizovao je niz akcija širom Crne Gore tokom 2020. Među prvima naši zaposleni su se uključili u klub donatora za podršku crnogorskom zdravstvenom sistemu u borbi protiv pandemije, prikupivši EUR 50.000 za Nacionalno koordinaciono tijelo.

SPORT

Cijenjeći značaj kolektivnog i individualnog sporta, kao i postignute rezultate na takmičenjima i 2020. Godine smo podržali pojedince, sportske klubove, saveze, događaje vezane za sport i sportske manifestacije, kroz 16 projekata u iznosu od EUR 77.400. Ponosni smo sponzori rukometne I vaterpolo reprezentacije Crne Gore, kao I fudbalskih, plivačkih I karate klubova.

KULTURA

I pored toga što je pandemija korona virusa “zaustavila” realizaciju kulturnih događaja u 2020. godini za podršku osam projekata izdvojili smo EUR 25.650, koje su pomogle organizaciji podgoričkog božićnog pazara, dramskih predstava i street art festivala.

OSTALO

U 2020. godini dodijeljena je pomoć za liječenje i školovanje u iznosu od EUR 3.500 za sedam osoba. Sredstva su utrošena u skladu sa Pravilnikom za dodjelu sponzorstava, donacija, pomoći i stipendija, koji propisuje da se za pomoći može utrošiti 2,5 odsto od Budžeta što je za 2020. godinu iznosilo EUR 6.250. Podrška projektima iz socijalne i dječije zaštite nije izostala ni u 2020. godini. Projekat “I ja želim užinu” sa NVO Roditelji, kao i podrška Crvenom krstu grada Nikšića su samo jedni od sponzorstava iz ove oblasti.

U cilju podrške naučnoj djelatnosti u 2020. godini podržana su dva projekta sa EUR 9.346, za CIGRE i štampanje monografije.

Cijeneći značaj zaštite životne sredine, CEDIS je pokrenuo Projekat e-mobilnosti u okviru kojeg su nabavljena električna vozila. Ustupanjem električnog vozila na pet godina KCCG, još jednom se pokazalo koliko CEDIS kao kompanija brine o potrebi zajednice. Pored toga CEDIS je NVO “Udruženje roditelja sa teškoćama u razvoju, Podgorica” donirao automobile marke TAM, kako bi doprinio lakšem radu Udruženja.

NAGRADA

Privredna komora Crne Gore je u 2020. godini proglasila najbolje kompanije i privrednike koji su u 2019. godini postigli izuzetne rezultate na polju: uspješnog poslovanja, unapređenja menadžmenta, inovativnosti i društvene odgovornosti. CEDIS-u je pripala nagrada za najbolju kompaniju u dijelu društveno odgovornog poslovanja. Pored ove nagrade, Kompanija je od osnivanja još tri puta nagrađivana iz oblasti društveno odgovornog poslovanja od strane Unije poslodavaca i to 2017, 2018. i 2019. godine. Nagrade su rezultat strateškog pristupa i uvođenja društveno odgovornog poslovanja kao standarda poslovne politike.

4. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ

4.1 Projekcija bilansa uspjeha

POZICIJA		RB	01.01.2021	31.12.2021
1	Prihodi od prodaje - neto prihod	201	96.636.800	
2	Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje	202	-	
3	Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203	-	
4	Ostali prihodi iz poslovanja (205 do 207)	204	4.414.280	
a	Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	205	1.610.000	
b	Ostali prihodi iz poslovanja	206	2.804.280	
c	Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine	207	-	
5	Troškovi poslovanja (209+210)	208	(70.525.228)	
a	Nabavna vrijednost prodate robe i troškovi materijala	209	(20.293.408)	
b	Ostali troškovi poslovanja (amortizacija, rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	210	(50.231.820)	
6	Troškovi zarada, naknada zarada i	211	(26.288.208)	
a	Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	212	(22.733.275)	
b	Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)	213	(3.554.933)	
1	Troškovi poreza	214	(1.206.689)	
2	Troškovi doprinosa za penzije	215	(1.812.349)	
3	Troškovi doprinosa	216	(535.895)	
7	Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske)	217	0	
a	Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)	218	-	
b	Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtne imovine (osim finansijske)	219	0	
8	Ostali rashodi iz poslovanja	220	0	
I	Poslovni rezultat (201+202+203+204-208-211-217-220)	221	4.237.644	
9	Prihodi po osnovu učešća u kapitalu (223 do 225)	222	-	
a	Prihodi po osnovu učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	223	-	
b	Prihodi po osnovu učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica	224	-	
c	Prihodi po osnovu učešća u kapitalu nepovezanih pravnih lica	225	-	
10	Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite) (227 do 229)	226	429.581	
a	Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od matičnog i zavisnih pravnih lica	227	-	
b	Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od ostalih povezanih pravnih lica	228	-	
c	Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica	229	429.581	
11	Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (231 do 233)	230	-	
a	Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	231	-	
b	Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica	232	-	
c	Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica	233	-	
12	Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine (235-236)	234	(720.000)	
a	Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	235	-	
b	Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	236	(720.000)	
13	Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (238 do 240)	237	(1.237.759)	
a	Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	238	-	
b	Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa drugim povezanim licima	239	-	
c	Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima	240	(1.237.759)	
II	Finansijski rezultat (222+226+230+234-237)	241	(1.528.178)	
III	Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (221+241)	242	2.709.467	
IV	Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno	243		
V	Rezultat prije oporezivanja (242+243)	244	2.709.467	
14	Poreski rashod perioda (246+247)	245	0	
1	Tekući porez na dobit	246		
2	Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	247		
15	Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (244-245)	248	2.709.467	

4.2 Analiza boniteta

Postoje brojni modeli koji se u savremenim uslovima poslovanja koriste za ocjenu kreditnog boniteta i predviđanje vjerovatnoće stečaja preduzeća. Tri modela koji su danas najšire korišćeni su sledeći:

- Altmanov Z-score
- BEX Index
- Zmijewski model

ALTMANOV MODEL

Altmanov model je empirički model koji se koristi za ustanovljivanje vjerovatnoće bankrota društva, odnosno mjeri finansijskog zdravlja društva.

Model ima sljedeću formulu, koja se odnosi na tip privrednog društva Crnogorski elektrodistributivni sistem doo:

$$Z = 1.2X1 + 1.4X2 + 3.3X3 + 0.6X4 + 0.998X5$$

RB	Pozicija	2018	2019	2020
1	Ukupna sredstva	416.662.809	434.360.617	423.897.892
2	Tekuća imovina	76.651.166	100.170.778	75.972.755
3	Tekuće obaveze	19.157.572	21.579.301	20.510.693
4	Obrtni kapital (2-3)	57.493.594	78.591.477	55.462.062
5	X1 (4/1)	0,14	0,18	0,13
6	Zadržani (neraspoređeni) dobitak	6.952.659	5.287.671	1.306.814
7	X2 (6/1)	0,02	0,01	0,00
8	Zarada prije odbitka kamata i poreza na dobitak	6.466.602	2.476.629	853.006
9	X3 (8/1)	0,02	0,01	0,00
10	Kapital	327.354.684	332.225.435	328.886.121
11	Obaveze	51.975.225	61.673.462	56.842.611
12	X4 (10/11)	6	5	6
13	Prihodi od prodaje	95.472.305	99.667.430	93.566.606
14	X5 (13/1)	0,23	0,23	0,22
Z-SCORE		4,25	3,71	3,86

Standardi modela su sledeći:

Z > 2,6	<i>Stabilno i uspešno poslovanje</i>
1,1 < Z < 2,59	<i>Postoje problemi u poslovanju</i>
Z < 1,1	<i>Loše poslovanje</i>

Altmanov Z-score model prikazuje da je Cedis uspješno i finansijski zdravo društvo, visokih kreditnih performansi.

BUSINESS EXCELLENCE MODEL

Business excellence model (u daljem tekstu BEX), je model koji pokazuje i mjeri poslovnu izvrsnost Društva u dvije dimenzije: trenutno poslovanje i očekivanu poslovnu izvrsnost. Finansijski indikatori korišćeni da ocijene rezultate performansi društva su: profitabilnost, stvaranje vrijednosti, likvidnost i finansijska snaga.

BEX se izračunava po sljedećoj formuli:

$$\text{BEX} = 0.388X1 + 0.579X2 + 0.153X3 + 0.316X4$$

BEX - Business Excellence Model

Redni broj	Pozicija	2018	2019	2020
1	EBIT	6.466.602	2.476.629	853.006
2	Ukupna aktiva	416.662.809	434.360.617	423.897.892
3	X1 (1/2)	0,02	0,01	0,00
4	Neto profit nakon oporezivanja	5.585.889	2.595.873	769.525
5	Ukupan kapital	327.354.684	332.225.435	328.886.121
6	X2 (4/5)	0,02	0,01	0,00
7	Obrtna sredstva	93.314.456	100.170.778	76.651.166
8	Ukupna aktiva	416.662.809	434.360.617	423.897.892
9	X3 (7/8)	0,22	0,23	0,18
10	Neto rezultat	5.585.889	2.595.873	769.525
11	Amortizacija	14.210.643	21.495.595	22.038.550
12	Ukupne obaveze	51.975.225	61.673.462	56.842.611
13	X4 (5*(10+11)/12)	2	2	2
BEX		1,22	1,25	1,27

Okvir za rezultate BEX modela je sledeći:

BEX > 4	Odlično poslovanje
2 < BEX < 4	Veoma dobro poslovanje
1 < BEX < 2	Dobro poslovanje
0 < BEX < 1	Potrebno pobolšanje
BEX < 0	Loše poslovanje

Rezultati BEX modela za 2020. godinu prikazuju da Društvo svoje poslovanje obavlja dobro.

ZMIJEWSKI

Ovaj model pokazuje vjerovatnoću bankrota društva, koristeći racio analizu

Postoje samo dva scenarija - dobro i loše poslovanje.

<i>Redni broj</i>	<i>Pozicija</i>	2018	2019	2020
1	<i>Neto dobit</i>	5.585.889	2.595.873	769.525
2	<i>Ukupna aktiva</i>	416.662.809	434.360.617	423.897.892
3	<i>X1 (1/2)</i>	0,01	0,01	0,00
4	<i>Ukupne obaveze</i>	51.975.225	61.673.462	56.842.611
5	<i>Ukupna imovina</i>	416.288.977	433.941.315	423.467.027
6	<i>X2 (4/5)</i>	0,12	0,14	0,13
7	<i>Obrtna imovina</i>	93.314.456	100.170.778	76.651.166
8	<i>Kratkoročne obaveze</i>	19.157.572	21.579.301	20.510.693
9	<i>X3 (7/8)</i>	4,87	4,64	3,74
X		(3,67)	(3,54)	(3,56)
Zmijewski-SCORE (P)		0,02	0,03	0,03
Zadovoljava		DA	DA	DA

$P < 0,5$	Dobro poslovanje
$P \geq 0,5$	Loše poslovanje

CEDIS prema ovom modelu ima dobru finansijsku poziciju tokom poslednje tri godine poslovanja.

5. PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA, A POSEBNO ULAGANJIMA U OBRAZOVANJE ZAPOSLENIH

5.1 Istraživanje i razvoj

Izgradnja novih trafostanica podrazumijeva i uvođenje novih tehnologija.

Zakonom o energetici najmanje 85% potrošača treba biti opremljeno savremenim sistemom mjerenja i ostvarenje ovog cilja se očekuje tokom 2021. godine.

Dugoročna strateška opredjeljenja CEDIS-a treba da se realizuju kroz:

- Značajno povećanje automatizacije SN i VN mreže
- Jedinstveni i transparentni koncept upravljanja distributivnom mrežom u CEDIS-u
- Koncept inteligentnog upravljanja mrežom koji treba da omogući kako jedinstven nadzor i upravljanje nad kompletnom distributivnom mrežom u nadležnosti ODS-a, tako i uspostavljanje jedinstvenog sistema za praćenje, upravljanje, analizu, optimizaciju, planiranje i izveštavanje o radu/ispadima kompletne DM (Advanced Distribution Management System; ADMS)
- Sistem za kontrolu preuzete električne energije i sistem za praćenje njenog kvaliteta.
- Moderni telekomunikacioni sistem baziran na Ethernet tehnologiji za daljinsko upravljanje i nadzor nad VN i SN objektima u distributivnoj mreži, u cilju unapređenja sistema telekomunikacija i upravljanja
- Moderni ICT sistem za pouzdanu razmenu podataka između upravljačkih centara i njegovu integraciju u telekomunikacioni sistem CEDIS-a
- TS 35/10kV sa modernom opremom i smanjenim troškovima njihovog održavanja.
- Rekonstrukciju EEO
- Stvaranje preduslova za povećanje pouzdanosti
- Stvaranje preduslova za smanjenje gubitaka električne energije.

Projekat SCADA ima za cilj unapređenje primijenjenog poslovnog modela preduzeća za distribuciju električne energije, na način da se njegovom integracijom u jedinstvenu ICT infrastrukturu obezbijedi uvezanost nezavisnih cjelina. Taj proces će rezultirati boljom iskorišćenošću postojećih resursa, smanjenjem gubitaka električne energije, kao i skraćenjem vremena trajanja kvarova.

Realizacijom SCADA projekta CEDIS želi da ostvari sledeća dugoročna, strateška opredjeljenja:

- Opredjeljenje ka savremenoj energetskej opremi, postrojenjima i rješenjima
- Smanjenje troškova održavanja, ugradnjom i efikasnim korišćenjem savremene daljinski upravljive „inteligentne“ opreme
- Uvođenje standardizovanih, centralizovanih i savremenih rešenja u sistem upravljanja sa mogućnostima integracije takvog rešenja sa ostalim IT sistemima
- Smanjenje gubitaka električne energije, optimizacijom rada, nadzora i planiranja distributivne mreže
- Unapređenje performansi rada distributivne mreže, smanjenjem trajanja kvarova, poboljšanjem naponskih prilika i podizanjem kvaliteta isporučene električne energije
- Efikasno upravljanje i održavanje, smanjenjem vrijednosti indeksa pouzdanosti SAIDI, SAIFI
- Priprema za redovno priključenje novih vrsta potrošača/proizvodnje električne energije (npr. električni automobili i distributivni generatori)

- Uspostavljanje novih servisnih usluga koje će postati dostupne kupcima električne energije (Integracija sa modernim CALL centrom koji će omogućiti pružanje novih usluga korisnicima, npr. servisne informacije i sl.)
- Značajno osavremenjavanje i povećanje tehničkih performansi Sistema
- Prognoza kratkoročne i dugoročne potrošnje električne energije i distributivne generacije putem dinamičkog modelovanja mreže
- Smanjenje neisporučene el. energije

Generalan koncept implementacije SCADA i ADMS sistema u CEDIS-u obuhvata sledeće:

- SCADA i ADMS
- Komunikacionu infrastrukturu
- Priprema objekata za integraciju sa SCADA i ADMS sistemom (novi energetske objekti, rekonstrukcija postojećih sa ugradnjom LSDU-lokalni sistemi daljinskog upravljanja)
- Obuka korisnika i održavanje sistema

SCADA projekat obuhvatiće nadzor i upravljanje TS 110(35)/10kV, TS 35/10kV, automatizovanim TS 10/0,4kV, reklozerima, sekcionerima itd.

Zbog kompleksnosti i obima radova, ali i ispitivanja i testiranja, projekat će se realizovati u više faza. Prva faza realizacije projekta odnosi se na Regione 2, 4 i 5 (južni i centralni dio), dok je implementacija SCADA projekta na sjevernom dijelu planirana kroz drugu fazu.

Početak realizacije projekta planiran je za 2021. god., nakon raspisivanja tendera za izbor najpovoljnijeg izvođača. Planirana dinamika realizacije faze I je uslovljena danom zaključenja Ugovora:

- Izrada Glavnog projekta - 6 meseci
- Revizija Glavnog projekta - 3 meseca
- Realizacija - 24 meseca

U toku realizacije faze I projekta pripremaće se faza II kako bi se obezbijedio kontinuitet implementacije projekta, što je ključno za ovaj projekat i njegovu punu valorizaciju.

Detaljnou projektnom dokumentacijom cjelokupnog rešenja biće obuhvaćeno:

- SCADA: arhitektura, hardver, softver, integracija, funkcionalnosti, testiranje i funkcionalno ispitivanje
- ADMS: arhitektura, hardver, softver, integracije, funkcije i funkcionalnosti, testiranje i funkcionalno ispitivanje
- Telekomunikacije: arhitektura, hardver, integracija, testiranje i funkcionalno ispitivanje
- Elektroenergetska oprema: oprema, integracija, funkcionalno ispitivanje i testiranje
- Integracija SCADA sistema sa ostalim informacionim sistemima CEDIS-a (tehnička baza, GIS, baza kupaca, ...)

Ovakav sistem SCADA+ADMS obezbediće dinamičku vizuelizaciju, praćenje i kontrolu električne energije u distributivnom sistemu. Istovremeno ADMS će sadržati širok spektar energetske aplikacije za pogon mreže, analizu, regulaciju, planiranje i optimizaciju distributivnog sistema.

Važan aspekt ovog projekta je i “prenos” znanja iz ove oblasti na zaposlene CEDIS-a, uz unapređenje organizacije CEDIS-a i optimalno upravljanje ljudskim resursima. Stoga, realizacija ovog projekta mora pratiti i razvoj organizacije CEDIS-a, uz neophodno planiranje optimalnog broja zaposlenih koji će biti uključeni u realizaciju projekta uz (prethodno, i uporedo sa realizacijom projekta) sprovođenje specijalističkih obuka i kurseva. Zaposleni treba da budu adekvatno pripremljeni za praćenje realizacije ovog, tehnički jako složenog projekta u dijelu same realizacije i u dijelu korišćenja sistema. Takođe je potrebno planirati i popunjavanje nedostajućih radnih mjesta prije završetka implementacije projekta u skladu sa utvrđenim konceptom projekta. Zaposleni moraju imati vremena da se upoznaju sa sistemom i njegovim mogućnostima kako bi se obezbijedila njegova potpuna upotreba danom puštanja u rad.

Ovakvim sistemom SCADA+ADMS omogućiće se optimalno korišćenje distribuiranje proizvodnje (CEDIS, OPS) uz stvaranje uslova za dodatno unapređenje tržišta el. energije u Crnoj Gori, pomoćnih usluga i sl. u skladu sa direktivama EU.

Implementacija ovog projekta zajedno sa kontinuiranim ulaganjem u distributivnu mrežu je najbolja i jedina moguća priprema DS za sve buduće izazove u pogledu podizanja kvaliteta i kontinuiteta usluge, opsluživanja značajno većeg broja obnovljivih izvora el. energije priključenih na DS, e-mobilnosti i u pogledu unapređenja tržišta el. energije u Crnoj Gori.

Geografski Informacioni Sistem (GIS) omogućava import postojećih i budućih geo-fajlova, njihovu adekvatnu prezentaciju na geo-mapi, kao i pravljenje brojnih geografski orjentisanih izvještaja, kao i prezentacija podataka o objektima na geo-mapi. Jedan od ciljeva je, takođe, jedinstveno označavanje geolokacija u GIS-u i ostalim aplikativnim rješenjima koje kompanija posjeduje (EBS, Bitrix).

5.2 Ulaganje u obrazovanje zaposlenih

PROFESIONALNI RAZVOJ ZAPOSLENIH

U 2020. godini usljed globalne pandemije kao prepreke prilikom organizovanja različitih vrsta obuka, iste su sprovedene u manjem obimu, u odnosu na prethodne godine, i na način koji je u datim okolnostima bio moguć - uz manji broj učesnika, ili putem online platformi. I pored navedenog zaposleni su prošli kroz više vrsta specijalističkih obuka.

Specijalističke obuke su vršene u raznim oblastima: zaštita na radu (URS, ELI, GRI, ZS), uskostručna obuka za zaposlene u Direkciji za razvoj, pristup mreži i informaciono-komunikacione tehnologije (rad na DigSILENT softveru), zaposleni u Operativnoj direkciji pohađali su konferenciju GNP- Građevinarstvo - nauka i praksa.

Organizovani su i seminari iz različitih oblasti: radni odnosi (povodom donošenja novog Zakona o radu), edukacija “Poreski savjetnik” za zaposlene Sektora za regulatorne poslove i odnose sa korisnicima, seminar nabavke putem međunarodnih finansijskih institucija EBRD, EIB i WB za oblast poslova javnih nabavki, seminar na temu ”Praktična primjena novog Zakona o radu sa tumačenjem njihovih odredbi“ kojem su prisustvovali zaposleni u Timu za internu reviziju.

U periodu pogoršane epidemiološke situacije, obuke su se organizovale putem online modela, kao jedine mogućnosti i načina da tako veći broj zaposlenih bude u mogućnosti da pohađa obuke iz različitih oblasti.

Kako je u toku realizacija Projekta Implementacije i sertifikacije integrisanog sistema menadžmenta u skladu sa standardima ISO 9001, ISO 14001 i ISO 45001, putem online platforme organizovan je veći broj ISO obuka iz oblasti: Sistema menadžmenta kvalitetom, Sistema menadžmenta zaštitom životne sredine, Sistema menadžmenta zaštitom zdravlja i bezbjednošću na radu.

Organizovana je i Edukacija putem link - webinar na temu "Elektronska fiskalizacija", edukativni program - integrisano upravljanje građevinskim projektima - BIM, „PRIMO OMEGA“ - GDPR - stručna obuka , obuka ISO/IEC 27001 - eksterni auditor - GDPR nivo DPO, obuka „PRIMO OMEGA“ - ISO/IEC 27001:2013 Sistem menadžmenta bezbjednošću informacijama.

Pored navedenog potrebno je pomenuti i savjetovanja: „Primjena Zakona o fiskalizaciji u prometu roba i usluga sa pratećim pravilnicima“ i „Primjena novog modela tri linije odbrane“ za potrebe Tima za internu reviziju, EDU COM obuka - baze podataka, Kongres računovođa i revizora za potrebe Sektora za ekonomske poslove i CCNA trening - INGRAM Micro za potreba ICT Sektora.

OBUKE

U okviru stručnog osposobljavanja zaključen je niz ugovora. Što se tiče obuka koje se odnose na stručno osposobljavanje zaposlenih iz oblasti zaštite od požara, kroz navedenu obuku prošlo je ukupno 17 zaposlenih.

Tokom 2020. godine nastavljene su obuke u Centru za obuku (donošenjem novog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta naziv ove OJ izmijenjen je i glasi „Služba za unaprjeđenje specijalističkih kompetencija). Centar je formiran u maju 2019. godine, sa osnovnim ciljem osposobljavanja novozaposlenih u Operativnoj direkciji za samostalno obavljanje radnih zadataka. Obuka se organizuje za zaposlene koji obavljaju poslove tehničkih procesa. Ukupan broj zaposlenih koji je u 2020. godini prošao obuku u Centru za obuku je **142**.

U 2020. godini kroz različite vrste obuka prošlo je ukupno **227** zaposlenih.

RAZVOJ ORGANIZACIJE

Osim razvoja zaposlenih radilo se i na razvoju organizacije i regulisanju procesa, pa je u 2020. godini donijeto ukupno **22** interna akta koji definišu različite oblasti. Ukupan broj trenutno važećih internih akata je **102**.

Interni akti su usklađivani i sa novodonijetim propisima od značaja prvenstveno Zakonom o radu i Zakonom o privrednim društvima.

Takođe, akti su usklađeni i sa standardima ISO 9001, ISO 14001 i ISO 45001, a što su bili zahtjevi Projekta Implementacije i sertifikacije integrisanog sistema menadžmenta, koji se realizuje u Društvu.

U novembru 2020. godine, postupajući u skladu sa važećim Zakonom o radu, usvojen je novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Nakon njegovog donošenja interni akti Društva usklađeni su sa istim. Ukupan broj akata koji su usklađivani sa standardima ISO 9001, ISO 14001 i ISO 45001, kao i sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta je **59**.

Među internim aktima donijetim u 2020. godini potrebno je pomenuti one koji se odnose na integrisani sistem menadžmenta, zatim veći broj procedura koje regulišu poslove Sektora za sistem zaštite: upravljanje aspektima životne sredine, identifikacija opasnosti, organizacija i koordinacija mjera zaštite na radu, identifikacija i upravljanje vanrednim događajima; donijeti su i akti koji se odnose na Projekat

revitalizacije SN i NN mreže, tu je i Uputstvo o izradi trogodišnjeg plana investicija, kao i Procedura Sektora za ekonomske poslove (Planiranje, prognoze i izvještavanje).

Od značaja je i novodonijeta Procedura praćenja zakona, podzakonskih i drugih akata. U skladu sa istom imenovani su zaposleni kao odgovorna lica ispred svoje OJ zadužena za praćenje regulative kojom se regulišu poslovi iz nadležnosti OJ. Služba za razvoj organizacije, u tom dijelu, omogućila je pristup licencama, programima i katalozima, koji sadrže pregled svih propisa, praksi, stavova i mišljenja, kojom se olakšava i omogućava postupanje u skladu sa navedenom Procedurom.

STRUKTURA ZAPOSLENIH

3% povećanje broja zaposlenih u odnosu na 31.12.2019.

82

Nova zaposlena u odnosu na 31.12.2019.

10% ukupnog broja zaposlenih čine lica mlađa od 30 godina.

28% ukupnog broja zaposlenih imaju VII stepen stručne spreme.

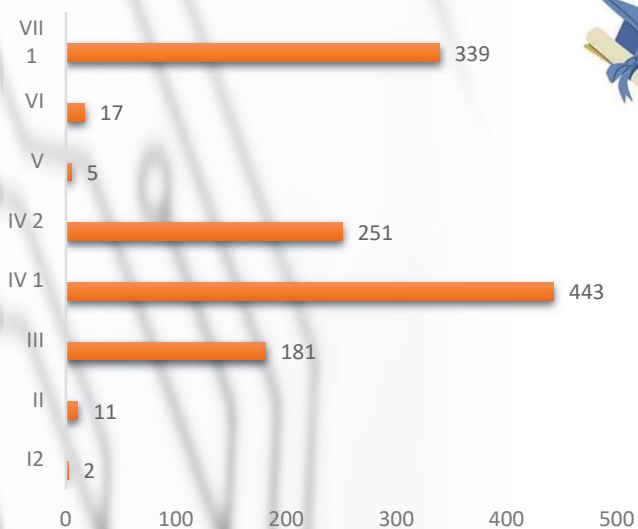
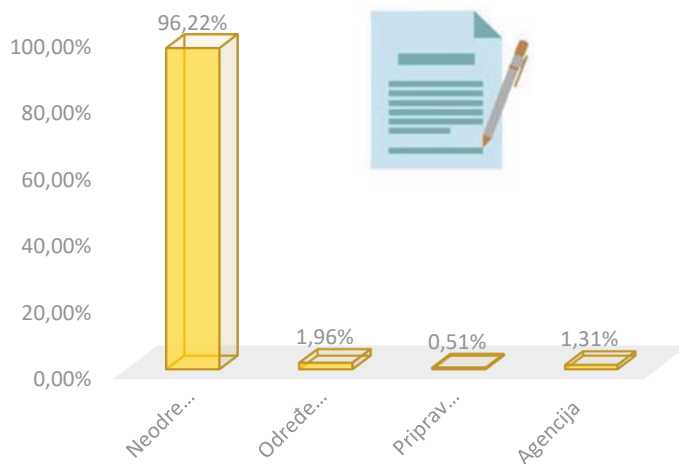
17 pripravnika Vladinog programa stručnog osposobljavanja je odradilo u Cedis-u pripravnički staž tokom 2020.

16% ukupnog broja zaposlenih čine žene.

Ukupan broj zaposlenih u Društvu na dan 31. decembar 2020. godine je 1375. Društvo koristi usluge agencije za ustupanje zaposlenih, te je po ovom osnovu zaposleno 18 lica.

U nastavku je prikazana struktura zaposlenih prema tipu ugovora koji su zaključili direktno ili indirektno (agencija, pripravnici) sa Društvom. Kao što se može vidjeti, najveći broj zaposlenih je sa ugovorom na neodređeno vrijeme na 31.12.2020., od ukupno zaposlenih 1375 lica.

Većina zaposlenih u CEDIS-u ima IV1 nivo kvalifikacije, a znatan je i broj onih sa VII1 nivoom kvalifikacije, kao što se može vidjeti u prikazu iznad, koji prikazuje kvalifikacije prosječnog broja zaposlenih na neodređeno vrijeme (bez zaposlenih preko agencije) tokom 2020.

6. INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA ODNOSNO UDJELA

Pravno lice Crnogorski Elektrodistributivni Sistem d.o.o. na dan 31.12.2020. godine nema niti je posjedovalo tokom 2020. godine otkupljene sopstvene akcije/udjele.

7. POSTOJANJE POSLOVNIH JEDINICA

Društvo je organizovalo poslovanje kroz Direkcije i Sektore, što se može videti u organizacionoj strukturi i nema formiranih posebnih poslovnih jedinica.

8. PODACI O FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA KOJI SE KORISTE AKO SU OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA I ZA UTVRĐIVANJE AKTIVE, PASIVE, FINANSIJSKOG STANJA I DOBITI ILI GUBITAKA

Finansijski instrumenti Društva uključuju dugoročne finansijske plasmane, potraživanja i druga sredstva, kredite, gotovinu, obaveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze koji proizilaze direktno iz poslovanja.

8.1 Depoziti

Na dan izvještavanja Društvo je imalo oročene depozite kod komercijalnih banaka u Crnoj Gori u iznosu od 40.700.000 eura a od kojih očekuje generisanje priliva gotovine za potrebe upravljanjem likvidnosti.

8.2 Kreditne linije

Dugoročne kreditne obaveze Društva iznose 26.033.744 eura, a po osnovu najznačajnijih investicionih projekata ugradnje brojila sa daljinskim očitavanjem u distributivnoj mreži. U nastavku su date karakteristike i namjena preuzetih investicionih kredita:

- **Kredit od EBRD-a za finansiranje III Faze AMM projekta**

Kredit od Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) na dan 31. decembar 2020. je povučen u iznosu od EUR 29,378,478. Ugovor o kreditu je potpisan sa EBRD-om dana 17. maja 2017. godine. Namjena kredita je finansiranje projekta instalacije brojila za daljinsko očitavanje potrošnje električne energije uz rekonstrukciju distributivne mreže.

- **Kredit od Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) preuzet od EPCG (nepovučena sredstva) za finansiranje II Faze AMM projekta**

Kredit od Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) preuzet od EPCG po osnovu „Ugovora o regulisanju međusobnih prava, obaveza i odgovornosti po osnovu Ugovora o zajmu br.10-00-13556 od 26.11.2010.g. i Anexa i Ugovora o zajmu br. 10-00-19983 od 03.04.2014.g. za neiskorišćeni dio sredstava br.10-10-23000 od 30.12.2016., na dan 31. decembar 2020. je povučen u iznosu od EUR 6.692.661. Ugovor o kreditu je potpisan sa EBRD dana 25. novembra 2010. godine. Namjena kredita je finansiranje nabavke i instalacije uređaja za daljinsko očitavanje potrošnje električne energije (faza II AMM projekta).

9. UPRAVLJANJE RIZICIMA

Poslovanje Društva je izloženo različitim finansijskim rizicima: tržišni rizik (koji obuhvata rizik kamatne stope i rizik cijena), rizik likvidnosti i rizik tokova gotovine. Društvo nije izloženo valutnom riziku. Upravljanje rizicima u Društvu usmjereno je na nastojanje da se u nepredvidivosti finansijskih tržišta potencijalni negativni uticaji na finansijsko poslovanje Društva svedu na minimum.

Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik da će fer vrijednost finansijskih instrumenata fluktuirati zbog promjene tržišnih cijena, kao što su rizik od promjene kamatne stope i valutni rizik, koji će uticati na rezultat Društva ili vrijednost njegovih finansijskih instrumenata.

Cilj upravljanja tržišnim rizikom je upravljanje i kontrola izloženosti tržišnom riziku u okviru prihvatljivih granica, uz optimizaciju prinosa.

Rizik od promjene kamatne stope

Društvo je izloženo raznim rizicima koji kroz efekte fluktuacija na tržištu kamatne stope utiču na finansijsku poziciju i tokove gotovine Društva.

Rizik promjene kamatne stope je rizik da će budući novčani tokovi finansijskih instrumenata fluktuirati zbog promjene tržišnih kamatnih stopa. Izloženost Društva riziku od promjene kamatnih stopa na tržištu odnosi se prvenstveno na kredit odobren od strane vlasnika Društva, EPCG AD, i kredit odobren od EBRD-a.

Društvo vrši analizu izloženosti riziku od promjene kamatnih stopa na dinamičkoj osnovi uzimajući u obzir alternativne izvore finansiranja i refinansiranja, prije svega za dugoročne obaveze, jer one predstavljaju najznačajniju kamatonosnu poziciju.

Na dan 31. Decembra 2020. godine saldo pozajmica Društva odnosi se na finansijske instrumente sa varijabilnom kamatnom stopom koja zavisi od EURIBOR-a. Obzirom da su kreditni angažmani vezani za EURIBOR postoji kamatni rizik sa aspekta zaduživanja kod banaka i ostalih finansijskih institucija.

Finansijski instrumenti sa fluktuirajućom kamatnom stopom čine tokove gotovine Društva podložne riziku promjene kamatnih stopa, a finansijski instrumenti sa fiksnom stopom čine tokove gotovine Društva podložne riziku promjene tržišnih kamatnih stopa.

Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik da ugovorna strana neće ispuniti svoje obaveze u vezi sa finansijskim instrumentom, što bi dovelo do finansijskih gubitaka. Društvo je izloženo kreditnom riziku kroz aktivnosti finansiranja, uključujući gotovinu i depozit kod banaka, potraživanja i druga sredstva. Društvo posluje sa renomiranim bankama i finansijskim institucijama u Crnoj Gori.

Izloženost Društva kreditnom riziku dijelom se odnosi na gotovinu kod banaka i kratkoročne plasmane kod banaka, uvećanu za pripadajuću obračunatu kamatu. Društvo ublažava izloženost kreditnom riziku plasiranjem sredstava samo kod određenih banaka koje su ocjenjene kao prihvatljive na osnovu sprovedene analize relevantnih kriterijuma, kao što su adekvatnost kapitala, likvidnost i kreditna sposobnost.

Ostali rizici

Planom integriteta CEDIS-a identifikovano je sedam rizičnih oblasti koje mogu narušiti integritet Društva. Monitoring sprovođenja Plana integriteta CEDIS-a ima za cilj stvaranje uslova blagovremenog prepoznavanja rizika kako bi se preduzele aktivnosti na eliminaciji istih.

Struktura plana integriteta sastoji se od sljedećeg:

- Oblasti rada koje su prepoznate kao podložne riziku;
- Radna mjesta koja mogu biti podložna riziku u okviru pomenutih rizičnih oblasti;
- Definisanja vrste osnovnih rizika u odnosu na određenu oblast i radna mjesta;
- Postojeće mjere kontrole;
- Konkretizovanje preostalog rizika (rezidualnog)
- Ocjena intenziteta rezidualnog rizika,
- Predložene mjere za smanjenje ili otklanjanje rizika;
- Određivanje odgovorne osobe za praćenje sprovođenja predloženih mjera,
- Rok za ispunjenje mjera
- Status rizika;
- Opis i ocjena realizacije mjera

Oblasti rizika su podijeljene na opšte i posebne.

U opšte oblasti spadaju:

- Rukovođenje i upravljanje
- Kadrovska politika, etično i profesionalno ponašanje zaposlenih
- Planiranje i upravljanje finansijama
- Čuvanje i bezbjednost podataka i dokumenata

U posebne oblasti spadaju:

- Odnosi sa javnošću
- Slobodan pristup informacijama
- Odnos sa korisnicima

U nastavku je dat tabelarni prikaz procijenjenog rizika za identifikovane oblasti rizika:

Oblasti rizika	Procijenjeni rizik
1. Rukovođenje i upravljanje	Nizak
2. Kadrovska politika, etično i profesionalno ponašanje zaposlenih	Nizak
3. Planiranje i upravljanje finansijama	Srednji
4. Čuvanje i bezbjednost podataka i dokumenata	Srednji
5. Odnosi sa javnošću	Nizak
6. Slobodan pristup informacijama	Srednji
7. Odnos sa korisnicima	Nizak

Postignut je dogovor da CEDIS uvede djelotvoran program usklađenosti poslovanja sa standardima integriteta, što je podrazumijevalo vršenje procjene rizika iz oblasti integriteta i donošenje inoviranog Plana integriteta (PI). EBRD je angažovao GoodCorporation kao spoljnog konsultanta sa zadatkom da procijeni adekvatnost prve verzije Plana integriteta CEDIS-a I da preporuke za unapređenja usklađenosti poslovanja CEDIS-a sa standardima integriteta.

PREPORUKE I NJIHOVA IMPLEMENTACIJA

Konsultanti GoodCorporation su u 2018. godini održali niz sastanaka sa ključnim rukovodiocima CEDIS-a, analizirali relevantne propise iz ove oblasti kao i dokumentaciju i procese ključne za upravljanje rizicima iz oblasti integriteta, te dali preporuke za unapređenje istih. Takođe, održana je radionica koja je rukovodstvu CEDIS-a dala smjernice kako da djelotvorno implementira kontrole iz oblasti integriteta.

U svom izvještaju, Revizija usklađenosti sa standardima integriteta (Revizija), GoodCorporation je dala ukupno 69 preporuka za implementaciju u 32 stavke. Od 69 preporuka, 36 ima visok, 27 srednji i 6 niski prioritet. Preporuke su se odnosile na reviziju Plana integriteta, odnosno uspostavljanje mehanizama češće procjene implementacije mjera i njihove realizacije. Takođe, preporuke su se odnosile i na izmjenu Etičkog kodeksa i njegovo približavanje zaposlenima kao i obuke iz ove oblasti. Dio preporuka se odnosio na javne nabavke, finansije i odnose sa državnim institucijama.

CEDIS je, tokom 2019/2020. godine intenzivno radio na implementaciji datih preporuka. Usvojen je novi Etički kodeks koji sadrži sve preporuke iz Revizije i koji je adekvatno iskomuniciran među zaposlenima. Vršiti se edukacija zaposlenih na temu izgradnje integriteta i sprječavanja korupcije u sklopu Programa profesionalnog osposobljavanja zaposlenih. Usvojen je i novi Plan integriteta sa povećanim brojem mjera za smanjenje rizika (50% više u odnosu na P.I. 2017). Osim povećanja broja mjera, novim Planom integriteta je, za određene oblasti, predviđena veća učestalosti kontrola sprovođenja mjera, vođenje evidencije o izvršenim kontrolama i češće izvještavanje o nalazima kontrole i eventualnim preduzetim mjerama. Od 69 preporuka uspješno je realizovano 35 (50,73%), s tim što je akcenat implementacije bio na preporukama visokog i srednjeg prioriteta. Tako je od 36 preporuka visokog prioriteta uspješno realizovano 22 (61,12%) a od 27 preporuka srednjeg prioriteta, realizovano 13 (48,15%). U nastavku je tabela sa statističkim prikazom realizacije preporuka po prioritetima:

Prioritet Status	Visok	Srednji	Nizak	Ukupno
Realizovano	22	13	0	35
Djelimično realizovano	1	2	0	3
U toku	4	2	0	6
U razmatranju	9	10	6	25
UKUPNO:	36	27	6	69

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da Društvo neće moći da ispuni svoje obaveze. Društvo upravlja likvidnošću na način da sve preuzete obaveze izmiri u trenutku dospijea.

Društvo ima dovoljnu količinu visoko likvidnih sredstava, koja mu omogućava da ispuni svoje obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze kada dospiju. Krajnja odgovornost za upravljanje rizikom likvidnosti je na rukovodstvu Društva. Društvo upravlja rizikom likvidnosti stalnom kontrolom aktuelnih i projekcija novčanih tokova. Društvo ne koristi finansijske derivate.

Projekcija ukupnih tokova gotovine vrši se na nivou Društva. Služba finansija prati kontinuirano likvidnost Društva kako bi obezbijedila dovoljno gotovine za potrebe poslovanja.

Višak gotovine iznad nivoa potrebnog za upravljanje obrtnim kapitalom polaže se kao višak gotovine na kamatonosne tekuće račune, oročene depozite, uz odabir instrumenata sa odgovarajućim rokom dospijea.

Operativni rizik

Obzirom da Društvo posluje u industriji koja je regulisana od strane RAE, a koja definiše maksimalno odobrene prihode iz regulisane delatnosti, Društvo je izloženo operativnom riziku kroz odstupanje ključnih operativnih parametara od onih koji su korišćeni za potrebe definisanja maksimalno odobrenih prihoda.

Neki od ključnih uzroka operativnog rizika su:

1) Pandemija virusa COVID-19 obilježila je 2020. godinu i nastavlja da utiče i na poslovanje u 2021. godini kroz negativan uticaj na turizam, te samim tim i na distributivnu potrošnju, operativnost dobavljača, kao i kompletnu ekonomiju u državi.

2) Gubici u distribuciji električne energije

RAE odobrava 8.45% dozvoljenih tehničkih gubitaka u distributivnom sistemu. CEDIS je u 2020. godini ostvario gubitke od 12,93%. Obzirom da se gubici iznad dozvoljenih moraju nadoknaditi iz prihoda CEDIS-a, svako povećanje ostvarenih gubitaka iznad dozvoljenih predstavlja značajan poslovni rizik za Društvo. Pored tehničkih razloga za nastanak gubitaka, ovim gubicima doprinosi i neovlašćena potrošnja od strane krajnjih korisnika. CEDIS aktivno radi na smanjivanju ostvarenih gubitaka pa je tako u 2020. godini zabilježeno 0.17% manje gubitaka nego u 2019. godini. Društvo sprovodi niz aktivnosti u cilju smanjenja gubitaka i to kroz unapređenje sistema mjerenja potrošnje, smanjenje nelegalne potrošnje, uvođenje sistema za daljinsko očitavanje kontrolom mjernih mjesta itd.

3) Operativni troškovi

Troškovi poslovanja Društva nastali u cilju obavljanja regulisanje djelatnosti, predstavljaju važan element u formiranju maksimalno odobrenih prihoda. S tim u vezi, svako odstupanje ostvarenih operativnih troškova u odnosu na iznos odobren za regulatorni period, predstavlja potencijalni rizik za finansijsku poziciju Društva. Iz tog razloga, Društvo ima razvijenu metodologiju praćenja troškova i kontrole odstupanja, gde su sve kategorije troškova alocirane na vlasnike, tj. odgovorna lica. Mjesečnim praćenjem ostvarenih rashoda i poređenje sa budžetom omogućuje rukovodstvu Društva da na vrijeme identifikuje materijalna odstupanja i od odgovornih lica za te kategorije zatraži korektivne mjere u cilju kontrole daljih odstupanja.

Finansijski rizik

Osnovna djelatnost Društva ne zahtijeva oslanjanje Društva na finansijske instrumente koji bi značajnije mogli da utiču na finansijski položaj i uspješnost poslovanja Društva.

Rizici kojima je Društvo izloženo, prikazani su u tabeli u nastavku:

Uzrok rizika	Vrsta rizika	Vjerovatnoća	Uticaj
Potraživanja	Finansijski rizik	Mala	Srednji
Gubici na mreži	Operativni	Srednja	Srednji
Operativni troškovi	Operativni	Srednja	Nizak
Kvalitet napajanja	Operativni	Srednja	Srednji
Depoziti	Finansijski	Mala	Nizak
Investicije	Operativni	Velika	Srednji

Vjerovatnoća:

- ❖ **Velika** - Velika vjerovatnoća da će se rizičan slučaj dogoditi;
- ❖ **Srednja** - Postoji određena vjerovatnoća da se rizični događaj dogodi;
- ❖ **Mala** - Vjerovatnoća da će se dogoditi rizični događaj je mala ili ne postoji.

Uticaj:

- ❖ **Visok** - Posljedice odigravanja rizičnog događaja mogu dovesti do prestanka poslovanja ili u velikoj mjeri uticati na nastavak poslovanja organizacije;
- ❖ **Srednji** - Posljedice rizičnog događaja negativno utiču na misiju i viziju organizacije;
- ❖ **Nizak** - Posljedice mogu da utiču na svakodnevne operativne procese koji se odvijaju unutar organizacije.

BDO d.o.o. Podgorica

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 149

81000 Podgorica

Montenegro

Tel: +382 20 228 449

Fax: +382 20 228 449

www.bdo.co.me

BDO d.o.o. Podgorica, privredno društvo osnovano u Crnoj Gori, je članica BDO International Limited, kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Velikoj Britaniji i dio je međunarodne BDO mreže firmi članica.

BDO je brend ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu.

BDO d.o.o. Podgorica, a limited liability company incorporated in Montenegro, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms.

